

Kancelaria Główna
Ministerstwo Rozwoju, Pracy i Technologii

Wpłynęło
dnia **2021-04-21**

RPW/IK

Ministerstwo Rozwoju, Pracy i Technologii
RPW/54742/2021 P
Data: 2021-04-21

WICEPREZES
NAJWYŻSZEJ IZBY KONTROLI
Tadeusz Dziuba

KPS.410.001.03.2021

Pan Jarosław Gowin
Minister Rozwoju, Pracy i Technologii
Pl. Trzech Krzyży 3/5
00-507 Warszawa

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/21/001 Wykonanie budżetu państwa w 2020 r. w części 31 – Praca oraz wykonanie planów finansowych Funduszu Pracy i Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Ministerstwo Rozwoju, Pracy i Technologii (dalej MRPiT lub Ministerstwo).
Kierownik jednostki kontrolowanej	Pan Jarosław Gowin, Minister Rozwoju, Pracy i Technologii (dalej Minister), od dnia 6 października 2020 r. W okresie objętym kontrolą funkcję kierownika jednostki poprzednio pełniła Pani Marlena Maląg, Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, od dnia 15 listopada 2019 r. do dnia 5 października 2020 r.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Departament Pracy, Spraw Społecznych i Rodziny
Kontrolerzy	1. Anna Marszałek-Rochowicz, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr KPS/16/2021 z dnia 18 stycznia 2021 r. 2. Piotr Narel, starszy inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr KPS/13/2021 z dnia 18 stycznia 2021 r. 3. Adrian Przepiórka, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr KPS/14/2021 z dnia 18 stycznia 2021 r. 4. Tomasz Gołaś, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr KPS/18/21 z dnia 20 stycznia 2021 r.

(akta kontroli: tom I, str. 1-8)

II. Cel i zakres kontroli

Cel kontroli	Celem kontroli było dokonanie oceny wykonania budżetu państwa na rok 2020, pod względem legalności, celowości, rzetelności i gospodarności działań podejmowanych przez dysponenta części budżetowej 31 – Praca oraz ocena wykonania planów finansowych jednostek finansowanych w ramach tej części budżetu państwa. Ocenie podlegały w szczególności:
Zakres kontroli	<ul style="list-style-type: none">– realizacja wydatków budżetu państwa i budżetu środków europejskich, w tym rzeczowe efekty uzyskane w wyniku realizacji zadań finansowanych ze środków publicznych,– sporządzenie rocznych sprawozdań budżetowych oraz sprawozdań za IV kwartał 2020 r. w zakresie operacji finansowych,– system kontroli zarządczej w zakresie prawidłowości sporządzania sprawozdań,– nadzór i kontrola sprawowane przez dysponenta części budżetu państwa w trybie art. 175 ust. 1 i 2 ustawy o finansach publicznych² (dalej: ufp), w tym:<ul style="list-style-type: none">a) nadzór nad wykonaniem planów finansowych podległych jednostek,b) nadzór nad wykorzystaniem i rozliczeniem dotacji wypłaconych z budżetu państwa w części 31 – Praca. <p>Ponadto przeprowadzono analizę porównawczą danych ujętych w rocznym sprawozdaniu Rb-27 z wykonania planu dochodów budżetowych z wynikami roku ubiegłego.</p> <p>Podstawą sformułowania oceny wymienionych wyżej obszarów były ustalenia dokonane w wyniku następujących działań kontrolnych:</p>

¹ Dz. U. z 2020 r. poz. 1200, dalej: ustawa o NIK.

² Dz. U. z 2021 r. poz. 305.

- analizy realizacji wydatków budżetu państwa, w tym efektów uzyskanych w wyniku wydatkowania środków,
- kontroli prawidłowości dokonanych blokad,
- kontroli przestrzegania ustalonych dla części 31 limitów wydatków, w tym – limitów środków na wynagrodzenia,
- kontroli wykorzystania środków otrzymanych z rezerw budżetowych,
- analizy wybranej próby wydatków dysponenta III stopnia,
- analizy wybranych postępowań o udzielenie zamówień publicznych,
- kontroli wykonania wskaźników rzeczowych ustalonych w budżecie zadaniowym,
- analizy prawidłowości sporządzenia wybranych sprawozdań,
- analizy stosowanych przez dysponenta instrumentów nadzoru nad wykonaniem budżetu państwa w ramach części 31.

Opis ustaleń kontrolnych przedstawiono w części IV. *Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częściowe kontrolowanej działalności.*

Istotne zmiany
organizacyjne
i prawne

W 2020 r. wprowadzono zmiany w strukturze Rady Ministrów – w drodze przekształcenia utworzono z mocą od dnia 6 października 2020 r. Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej (dalej MRiPS)³ oraz Ministerstwo Rozwoju, Pracy i Technologii⁴. Zmiana polegała na przeniesieniu części 31 – Praca [wraz z Funduszem Pracy (dalej FP) oraz Funduszem Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych (dalej FGŚP)] z dotychczasowego Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej do nowopowstałego MRPiT. Prezes Rady Ministrów wydał rozporządzenia z dnia 6 października 2020 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania MRPiT⁵ i MRiPS⁶.

Na podstawie tych rozporządzeń 13 października 2020 r. zawarte zostało porozumienie pomiędzy Panem Jarosławem Gowinem – Ministrem Rozwoju, Pracy i Technologii, a Panią Marleną Maląg – Ministrem Rodziny i Polityki Społecznej w celu zapewnienia ciągłości realizacji zadań, m.in.:

- dysponenta części oraz dysponenta trzeciego stopnia w zakresie dochodów i wydatków państwa oraz budżetu środków europejskich ujętych w planie finansowym w części budżetowej 31 – Praca oraz dysponenta FP i FGŚP w zakresie przychodów i kosztów ujętych w planach tych funduszy;
- dotyczących zapewnienia ciągłości obsługi prawnej;
- dotyczących spraw pracowniczych;
- dotyczących programów realizowanych ze środków europejskich.

Powyższe zadania miały być, zgodnie z tym porozumieniem, realizowane do 31 grudnia 2020 r. na podstawie odpowiednich upoważnień i pełnomocnictw przez pracowników komórek MRiPS dotychczas je realizujących. W celu obsługi organizacyjnej zadań części 31 – Praca, 19 października 2020 r. pomiędzy dyrektorami generalnymi obu ministerstw zostało zawarte porozumienie, m.in. w zakresie obsługi finansowo-księgowej środków budżetu państwa i budżetu środków europejskich (dalej BŚE) dysponenta głównego oraz dysponenta III stopnia w cz. 31 – Praca, a także dysponenta FP i dysponenta FGŚP oraz Funduszu Przeciwdziałania COVID (dalej FPC).

Szczegóły przyjętych rozwiązań organizacyjnych oraz informacje o zakresie upoważnień i pełnomocnictw dla poszczególnych zadań opisano w odpowiednich podobszarach w części IV. *Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częściowe kontrolowanej działalności.*

³ Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 października 2020 r. w sprawie utworzenia Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej (Dz. U. poz. 1735).

⁴ Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 października 2020 r. w sprawie utworzenia Ministerstwa Rozwoju, Pracy i Technologii (Dz. U. poz. 1736).

⁵ Dz. U. poz. 1718.

⁶ Dz. U. poz. 1723.

III. Ocena ogólna⁷ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie wykonanie budżetu państwa 2019 r. w części 31 – Praca.

Uzasadnienie oceny ogólnej

W wyniku kontroli 17,2% zrealizowanych wydatków budżetu państwa i 4,3% wydatków budżetu środków europejskich w części 31 – Praca, stwierdzono, że zostały one poniesione z zachowaniem zasad gospodarowania środkami publicznymi, określonych w ufp i aktach wykonawczych. Nie stwierdzono niecelowego i niegospodarnego wydatkowania środków publicznych. Kontrola wykazała nieprawidłowość polegającą na nierzetelnym dokumentowaniu dwóch postępowań o udzielenie zamówień publicznych przeprowadzonych w trybie ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych⁸ (dalej: ustawa Pzp).

NIK oceniła pozytywnie efekty uzyskane w wyniku wydatkowania środków, mimo trwającego stanu epidemii w związku z zakażeniami wirusem SARS-CoV-2 (dalej: epidemia SARS-CoV-2)⁹, wykorzystanie środków otrzymanych z rezerw celowych, prawidłowość dokonanych blokad oraz przestrzeganie ustalonych dla części 31 limitów wydatków, w tym – limitów środków na wynagrodzenia. Nie stwierdzono także nieprawidłowości w zakresie wydatkowania budżetu środków europejskich. Pozytywnie zaopiniowano prawidłowość sprawozdań rocznych za 2020 r. sporządzonych przez dysponenta części 31 oraz sprawozdań jednostkowych dysponenta III stopnia w tej części, a także sprawozdań sporządzonych na dzień 5 października 2020 r., pomimo że nie zamknięto na ten dzień ksiąg rachunkowych. NIK oceniła również pozytywnie funkcjonowanie Ministerstwa w okresie stanu epidemii SARS-CoV-2 oraz przeprowadzenie przedsięwzięcia organizacyjnego polegającego na przeniesieniu części 31 do innego resortu w trakcie roku kalendarzowego i budżetowego oraz w środku miesiąca.

IV. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częstkowej¹⁰ kontrolowanej działalności

1. Dochody budżetowe

OBSZAR Opis stanu faktycznego

W ustawie budżetowej na rok 2020¹¹, w części 31 – Praca zaplanowano dochody w wysokości 29 279 tys. zł. Zrealizowane dochody wyniosły 25 901 tys. zł (88,5% kwoty ujętej w planie po zmianach) i były niższe o 25,1% w porównaniu do 2019 r. (34 594 tys. zł). Niższe dochody wynikały z mniejszego zapotrzebowania na wyroby i usługi realizowane przez Ochotnicze Hufce Pracy (dalej: OHP).

Na kwotę uzyskanych dochodów złożyły się głównie: dochody OHP w wysokości 19 918 tys. zł (76,9% dochodów), pochodzące m.in. z refundacji wynagrodzeń pracowników młodocianych oraz usług świadczonych w ramach prowadzonej przez jednostki OHP praktycznej nauki zawodu. Dochody OHP zmniejszyły się w porównaniu do 2019 r. o 30,3%; dochody dysponenta III stopnia w wysokości 4773 tys. zł (18,4% dochodów) pochodzące głównie z wpłat dokonywanych przez fundusze celowe do budżetu państwa (koszty obsługi FGŚP i zwrot środków z FP).

(akta kontroli: tom V, str. 33-34, 85-88, 137-138, 321-323, 362-365, 384, 387-389)

⁷ W kontroli wykonania budżetu państwa w 2020 r. Najwyższa Izba Kontroli stosuje następujące oceny: pozytywna i negatywna. W przypadku gdy nie zostały spełnione kryteria ani dla oceny pozytywnej ani dla negatywnej stosuje się ocenę w formie opisowej.

⁸ Dz. U. z 2019 r. poz. 1843.

⁹ Wprowadzonego rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 20 marca 2020 r. w sprawie ogłoszenia na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej stanu epidemii (Dz. U. z 2020 r., poz. 491, ze zm.).

¹⁰ Oceny częściowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena częściowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

¹¹ Ustawa z dnia 14 lutego 2020 r. (Dz. U. z 2020 r. poz. 571, ze zm.), dalej: ustawa budżetowa.

Na koniec 2020 r. wystąpiły należności w kwocie 2005 tys. zł i były one niższe o 260 tys. zł (tj. o 11,5%) w porównaniu do 2019 r. Na tę kwotę składały się m.in. należności:

- od beneficjentów z tytułu niewywiązywania się z warunków umowy o dofinansowanie realizacji projektu w ramach Sektorowego Programu Operacyjnego Rozwój Zasobów Ludzkich (dalej SPO RZL) oraz Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2004-2006 (dalej PO KL) – 1181,4 tys. zł;
- z tytułu usług realizowanych w ramach prowadzonej na warsztatach OHP praktycznej nauki zawodu oraz wynajmowanych pomieszczeń biurowych i innych lokali użytkowych, dofinansowania kosztów kształcenia pracowników młodocianych pozyskiwanych z urzędów miast i gmin oraz zwrotów opłat skarbowych i rozliczeń z tytułu składek ZUS – 646,9 tys. zł;
- koszty obsługi FGŚP w grudniu 2020 r. – 171,6 tys. zł.

Zaległości netto według stanu na dzień 31 grudnia 2020 r. wyniosły 983 tys. zł. Były one niższe o 51 tys. zł, tj. 4,9% od zaległości na koniec 2019 r. Dotyczyły one głównie nieopłacenia usług na rzecz OHP (533 tys. zł) oraz zaległości od beneficjentów SPO RZL i PO KL (448 tys. zł).

(akta kontroli: tom V, str. 14-25, 360-361, 373-375)

OBSZAR

2. Wydatki

2.1. Wydatki budżetu państwa

Opis stanu faktycznego

2.1.1. Wydatki budżetu państwa w części 31 zostały zrealizowane w kwocie 459 579 tys. zł, co stanowiło 97,7% planu po zmianach. W porównaniu do 2019 r. (384 808 tys. zł) wydatki były większe o 74 771 tys. zł, tj. o 19,4%. Wydatki urzędu obsługującego Ministra (dysponent III stopnia) zostały zrealizowane w wysokości 91 085 tys. zł, co stanowiło 97,4% planu po zmianach (93 527 tys. zł). W porównaniu do 2019 r. (92 171 tys. zł) wydatki były mniejsze o 1086 tys. zł, tj. o 1,2%. W części 31 wydatki przeznaczono na:

- wydatki bieżące jednostek budżetowych – 362 270 tys. zł (99,2% planu po zmianach) i były one większe od wydatków w 2019 r. (338 589 tys. zł) o 23 681 tys. zł, tj. o 7%;
- wydatki na współfinansowanie projektów z udziałem środków UE – 87 514 tys. zł (93,9% planu po zmianach) i były one większe od wydatków w 2019 r. (35 173 tys. zł) o 52 341 tys. zł, tj. o 59,8%;
- wydatki majątkowe – 5755 tys. zł (73,9% planu po zmianach) i były one mniejsze od wydatków w 2019 r. (6903 tys. zł) o 1148 tys. zł, tj. o 16,6%;
- świadczenia na rzecz osób fizycznych – 2610 tys. zł (98,6% planu po zmianach) i były one mniejsze od wydatków w 2019 r. (2807 tys. zł) o 197 tys. zł, tj. o 7%;
- dotacje – 1430 tys. zł (100% planu po zmianach) i były one większe od wydatków w 2019 r. (1336 tys. zł) o 94 tys. zł, tj. o 6,6%.

(akta kontroli: tom V, str. 89-98, 324-340)

Wydatki dysponenta III stopnia kształtowały się następująco:

- wydatki bieżące w kwocie 82 579 tys. zł (99,1% planu po zmianach);
- współfinansowanie projektów z udziałem środków UE w kwocie 8317 tys. zł¹² (84%);
- wydatki majątkowe w kwocie 155 tys. zł¹³ (57%)¹⁴;

¹² W tym 7 tys. zł wydatków majątkowych.

¹³ Z tego: 148 tys. zł budżet państwa i 7 tys. zł współfinansowanie projektów UE w zakresie wydatków majątkowych.

– świadczenia na rzecz osób fizycznych w kwocie 27 tys. zł (100%).

(akta kontroli tom V, str. 44-46, 385-386, 389-408)

2.1.2. Doboru próby wydatków do badania dokonano na podstawie wygenerowanych z systemu księgowego zapisów i dowodów księgowych odpowiadających pozapłacowym wydatkom budżetowym. Próba została wylosowana metodą monetarną (MUS¹⁵). W oparciu o powyższe zapisy księgowe badaniem objęto 33 dowody księgowe o łącznej wartości 19 831,8 tys. zł¹⁶ (kwota finansowana z cz. 31). Dodatkowo badaniem objęto 150 dowodów księgowych, dobranych w sposób celowy, z tytułu których z cz. 31 wydatkowano 1703,1 tys. zł. Łącznie zbadano 183 dowody księgowe na kwotę 21 534,9 tys. zł, które stanowiły 23,6% wydatków dysponenta III stopnia (91 085 tys. zł), w tym wydatki majątkowe na kwotę 27,3 tys. zł, które stanowiły 16,9 % ogółu tego rodzaju wydatków poniesionych w 2020 r. przez dysponenta III stopnia.

(akta kontroli: tom XII, str. 500-503)

W 2020 r. w wyniku 30 przeprowadzonych postępowań o zamówienie publiczne w oparciu o ustawę Pzp, MRPiPS/MRiPS¹⁷ zawarło 34 umowy o łącznej wartości 38 857,9 tys. zł. Na realizację tych umów w 2020 r. wydatkowano kwotę 10 070,3 tys. zł, w tym z części 31 sfinansowano lub współfinansowano 15 umów o łącznej wartości 1424,9 tys. zł¹⁸, tj. 14,1% ogółu kwoty wydatkowanej na zamówienia przez Ministerstwo.

(akta kontroli: tom XII, str. 124-132)

W 2020 r. MRPiPS/MRiPS zawarło 192 umowy o wartości jednostkowej do 30 tys. euro netto z wyłączeniem stosowania ustawy Pzp (art. art. 4 pkt 8)¹⁹. Łączna wartość tych umów wyniosła 6211,5 tys. zł, z czego wydatkowano 5172,3 tys. zł. Z części 31 w całości lub w części sfinansowano 75 umów na łączną kwotę 1554,9 tys. zł oraz poniesiono wydatki w wysokości 1000,9 tys. zł.

W kontrolowanym okresie z wyłączeniem procedur na podstawie przesłanki innej niż art. 4 pkt 8 ustawy Pzp, zawarto 24 umowy o wartości 71 658,7 tys. zł, w tym sześć umów o wartości 908,1 tys. zł finansowanych w części lub w całości z części 31 budżetu państwa. Na ich realizację z części 31 budżetu państwa wydatkowano 446,7 tys. zł.

(akta kontroli: tom VI, str. 225-272)

Badaniem objęto siedem zamówień publicznych dobranych w sposób celowy o łącznej wartości 1311,5 tys. zł, w tym:

1. Dwa zamówienia²⁰, przeprowadzone w oparciu o ustawę Pzp, o łącznej wartości 832,6 tys. zł, na które w 2020 r. z części 31 budżetu państwa poniesiono wydatek

¹⁴ W pozycji tej nie uwzględniono kwoty 80,7 tys. zł, stanowiącej współfinansowanie w ramach projektu PO WER w § 6209. Był to wydatek związany z przeniesieniem na MRiPS autorskich praw majątkowych w ramach umowy o partnerstwie.

¹⁵ Z prawdopodobieństwem proporcjonalnym do wartości.

¹⁶ Po uwzględnieniu dowodów korygujących.

¹⁷ Na mocy § 1 pkt 22 i 23 porozumienia dyrektorów generalnych MRPiT oraz MRiPS, MRiPS zapewniało obsługę realizacji zadań w zakresie działu administracji rządowej – praca, dotyczącą procedowania zamówień publicznych wszczętych i niezakończonych według stanu na dzień 6 października 2020 r. oraz przygotowywania i realizowania zamówień publicznych po uzgodnieniu z MRPiT po 6 października 2020 r.

¹⁸ Wartość ta nie uwzględnia wydatków poniesionych z BSE – 314,7 tys. zł oraz FGŚP 31,5 tys. zł.

¹⁹ W liczbie i wartości umów nie uwzględniono umów zawartych z osobami fizycznymi, dotyczących wyjazdów zagranicznych, umów zawartych z osobami fizycznymi nieprowadzącymi działalności gospodarczej oraz dwóch umów zawartych przez MRPiT.

²⁰ Postępowanie o udzielenie zamówienia publicznego przeprowadzone w trybie przetargu nieograniczonego na zbadanie i określenie warunków do poprawy kondycji demograficznej Polski wraz z rekomendacjami zmian w obszarze godzenia życia zawodowego i prywatnego z wykorzystaniem środków EFS w perspektywie finansowej 2021-2027. Wartość umowy wynosiła 459,2 tys. zł, z czego w 2020 r. w ramach części 31 poniesiono wydatek w wysokości 260,8 tys. zł oraz postępowanie o udzielenie zamówienia publicznego przeprowadzone w trybie przetargu nieograniczonego dotyczące badania ilościowego z potencjalnymi

w wysokości 634,2 tys. zł. Ustalenia dotyczące badania tych zamówień opisane zostały w punkcie dotyczącym stwierdzonych nieprawidłowości w tym obszarze.

2. Cztery zamówienia przeprowadzone z wyłączeniem art. 4 pkt 8 ustawy Pzp (poniżej progu 30 tys. euro). Nie stwierdzono nieprawidłowości w zamówieniu na konserwację i naprawę ekspresów ciśnieniowych do kawy²¹.

3. Jedno zamówienie zrealizowane na podstawie ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych²² (dalej: ustawa o COVID-19) na zakup 94 notebooków²³, o łącznej wartości 478,9 tys. zł, na które z części 31 poniesiono wydatki w wysokości 261 tys. zł. Nie stwierdzono nieprawidłowości.

(akta kontroli: tom VI, str. 271-290, 354-371, 507-516, 525-532, 557-558)

W ramach kontroli P/20/001 pt. *Wykonanie budżetu państwa w 2019 r. w części 31 – Praca oraz wykonanie planów finansowych Funduszu Pracy i Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych*, NIK sformułowała wniosek pokontrolny w zakresie konieczności upubliczniania zapytań ofertowych w bazie konkurencyjności prowadzonej przez ministra właściwego do spraw rozwoju, związanych z realizacją projektów współfinansowanych ze środków europejskich w przypadku zamówień o wartości równej lub niższej 30 tys. euro netto, a jednocześnie przekraczającej 50 tys. zł netto. NIK stwierdziła, że MRIPS zrealizowało wniosek pokontrolny NIK, a zapytania ofertowe były na bieżąco publikowane w bazie konkurencyjności.

(akta kontroli: tom VI str. 563, tom XII, str. 313-327)

2.1.3. W 2020 r. plan wydatków w cz. 31 zwiększono środkami pochodzącymi z rezerw celowych (siedem decyzji²⁴) o kwotę 60 229 tys. zł. W trakcie roku dysponent części 31 oraz dysponent III stopnia (już MRPiT), wystąpili do Ministra Finansów (dalej MF) o dokonanie dwóch korekt zmniejszających środki z rezerw o 486 tys. zł²⁵, m.in. w związku z podjęciem działań ukierunkowanych na ograniczanie wystąpienia negatywnych skutków COVID-19 (tzw. anty-COVID) w ramach Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020 (dalej PO WER)²⁶ – 414 tys. zł.

Z przyznanych rezerw w 2020 r. poniesiono wydatki w wysokości 56 761 tys. zł, co stanowiło 94,2% kwoty przyznanych rezerw. Kwota niewydatkowana wyniosła 3468 tys. zł.

Szczegółowym badaniem objęto wykorzystanie dwóch rezerw celowych w kwocie 59.478 tys. zł, z których poniesiono wydatki w wysokości 55 597 tys. zł (98% wydatków ogółem poniesionych z rezerw), tj.:

- rezerwa²⁷ (część 83, poz. 8) przeznaczona na anty-COVID w ramach PO WER (środki przeznaczono m.in. na wsparcie domów pomocy społecznej oraz

użytkownikami systemu informacji o sytuacji osób w wieku 50+. Wartość zawartej umowy i poniesionego w 2020 r. wydatku wynosiła 373,4 tys. zł (z części 31 – 58,7 tys. zł i z budżetu UE – 314,7 tys. zł).

²¹ Numer referencyjny F/2/BA/2020. Wartość umowy wynosiła 56,1 tys. zł, z czego w 2020 r. poniesiono wydatek w wysokości 17,4 zł (w ramach cz. 31 – 8,7 tys. zł).

²² Dz. U. poz. 1842, ze zm.

²³ Numer referencyjny DI-I.270.6.2020. Wartość umowy wynosiła 299,8 tys. zł, z czego w 2020 r. poniesiono wydatek w wysokości 299,8 zł (w ramach części 31 – 173,9 tys. zł).

²⁴ Decyzje: 1) z dnia 18 lutego 2020 r. znak: MF/IP6.4143.3.79.2020.MF.INNE.289, 2) z dnia 17 marca 2020 r. znak: MF/FS9.4143.3.33.2020.MF.527, 3) z dnia 28 kwietnia 2020 r. znak: MF/FG2.4143.3.45.2020.MF.1408 4) z dnia 20 czerwca 2020 r. znak: MF/IP6.4143.3.445.2020.MF.POWER.2436 5) z dnia 6 października 2020 r. znak: MF/IP6.143.3.725.2020.MF.PO.IIŚ2014-2020.4445, 6) z dnia 10 grudnia 2020 r. znak: MF/FG2.4143.3.362.2020.MF.6176, 7) z dnia 14 grudnia 2020 r. znak: MF/FG2.4143.3.253.2020.MF.61111.

²⁵ Pozostała kwota 72 tys. zł dotyczyła korekty decyzji MF związanej z realizacją projektu Eurodoradztwo+ i nie została objęta decyzją MF/BP4.4143.16.4.2020.RC z dnia 30 grudnia 2020 r.

²⁶ Decyzja MF/BP4.4143.16.4.2020.RC z dnia 30 grudnia 2020 r.

²⁷ Z dnia 20 czerwca 2020 (znak: MF/IP6.4143.3.445.2020.MF.POWER.2436).

opracowanie analizy rozwiązań legislacyjnych, ekonomicznych i społecznych związanych z zastosowaniem pracy zdalnej jako odpowiedzi na sytuację epidemii SARS-CoV-2²⁸). Kwota przyznana decyzją wynosiła 59 091 tys. zł, dokonano korekty zmniejszającej o 414 tys. zł. Kwota poniesionych wydatków wyniosła 55 230 tys. zł. Niepełne wykonanie wynikało z mniejszych wydatków (w tym wydatków inwestycyjnych) na zadania związane z przeciwdziałaniem epidemii SARS-CoV-2, w stosunku do pierwotnie złożonego przez beneficjentów zapotrzebowania. Nie stwierdzono nieprawidłowości w tym zakresie.

- rezerwa²⁹ (część 83, poz. 8) przeznaczona na realizację projektu „Termomodernizacja budynków OHP w ramach PO IŚ 2014-2020”. Kwota przyznana wynosiła 387 tys. zł, a wydatkowana 367 tys. zł. Niepełne wykonanie wynikało z przesunięcia realizacji części zadań na 2021 r. w związku z epidemią SARS-CoV-2. Nie stwierdzono nieprawidłowości w tym zakresie.

(akta kontroli: tom I, str. 670-689)

2.1.4. W 2020 r. podjęto 21 decyzji o blokowaniu wydatków budżetu państwa na łączną kwotę 12 742,5 tys. zł, z których jedna zapadła we wrześniu, trzy w październiku, cztery w listopadzie, a 13 (na kwotę 9869 tys. zł) w grudniu. Minister Finansów na podstawie 19 blokad (z 21) dokonał zmniejszenia planu finansowego na kwotę 10 208 tys. zł³⁰. Jedna blokada w wysokości 230,4 tys. zł, nie została ujęta w decyzjach Ministra Finansów zmniejszających plan w części 31, ponieważ wniosek o jej dokonanie został złożony 30 grudnia 2020 r. Nie stwierdzono nieprawidłowości w tym zakresie.

Dysponent części wnioskował o dokonanie blokad w związku z oszczędnościami, które powstały m.in. w wyniku niewykorzystania w sytuacji epidemii SARS-CoV-2 części środków na realizację projektów, w tym realizowanych ze środków europejskich (m.in. z powodu niemożności odbycia podróży służbowych, niemożności zorganizowania konferencji podsumowujących rezultaty projektu).

Prezes Rady Ministrów nie wydawał w 2020 r. dysponentowi części 31 wiążących poleceń wpłaty na Fundusz Przeciwdziałania Covid w trybie art. 69 ust. 2 ustawy z dnia 31 marca 2020 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw³¹. Jedna z blokad – na kwotę 2304 tys. zł – została dokonana na podstawie decyzji Ministra Finansów³² w związku z rozporządzeniem Prezesa Rady Ministrów z dnia 26 listopada 2020 r. w sprawie przeniesienia planowanych wydatków budżetu państwa oraz kwot wynagrodzeń określonych w ustawie budżetowej³³ z przeznaczeniem na utworzenie rezerwy celowej poz. 74 pn. „Przeciwdziałanie COVID-19”. Blokady w kwocie 10 208 tys. zł zostały przeznaczone na utworzenie rezerwy celowej poz. 75 pn. „Rezerwa na wpłatę do Funduszu Przeciwdziałania COVID-19”. Minister Finansów podjął tę decyzję uzasadniając ją „oszczędnościami w wydatkach na wynagrodzenia wraz z pochodnymi i uposażenia” oraz koniecznością przekierowania tych środków na zakup szczepionki oraz zwalczania skutków COVID-19.

(akta kontroli: tom I, str. 548-669)

2.1.5. W ramach cz. 31 – Praca wydatki, które w roku 2020 nie wygasają z upływem roku budżetowego wystąpiły w OHP. Wniosek złożony przez OHP w sprawie ujęcia

²⁸ Beneficjentem była organizacja Pracodawcy Rzeczypospolitej Polskiej.

²⁹ Z dnia 6 października 2020 (znak: MF/IP6.143.3.725.2020.MF.PO IIS 2014-2020.4445).

³⁰ Decyzja Ministra Finansów dnia 30 grudnia 2020 r. (znak MF/BP4.4143.16.4.2020.RC).

³¹ Dz. U. 568, ze zm.

³² Decyzja Ministra Finansów z dnia 25 grudnia 2020 r. (znak MF/BP4.4143.16.3.2020.RC).

³³ Dz. U. z 2020 r., poz. 2089.

w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 28 grudnia 2020 r. w sprawie wydatków budżetu państwa, które w roku 2020 nie wygasają z upływem roku budżetowego³⁴, spełniał warunki określone w art. 181 ufp. Łączna kwota zgłoszonych przez OHP i ujętych w ww. rozporządzeniu wydatków niewygasających wynosiła 3090,6 tys. zł. Zgłoszenie wydatków do ujęcia w ww. rozporządzeniu wynikało m.in. z problemów wynikających z epidemii SARS-CoV-2³⁵.

(akta kontroli: tom XII, str. 328-335)

2.1.6. W ustawie budżetowej na rok 2020 w cz. 31 zaplanowano dotacje celowe w wysokości 1700 tys. zł. W ciągu roku plan dotacji zmniejszono do kwoty 1430 tys. zł i wydatkowano 100% kwoty. Dotacje w całości zostały przeznaczone na realizację zadania polegającego na opłaceniu do 95% każdej ze składek członkowskich w międzynarodowych organizacjach związkowych reprezentujących interesy osób wykonujących pracę zarobkową wobec instytucji Unii Europejskiej (np. Forum Związków Zawodowych, Konfederacja Lewiatan, Niezależny Samorządny Związek Zawodowy „Solidarność”, Związek Przedsiębiorców i Pracodawców).

(akta kontroli: tom V, str. 370)

Na rachunkach bankowych wydatków MRPiT wg stanu na dzień 25 stycznia 2021 r. w części 31 – Praca pozostawały środki BP w wysokości 912,2 tys. zł, które pochodziły ze zwrotów niewykorzystanych dotacji celowych (głównie w ramach POWER) udzielonych w 2020 r. Środki te zostały przekazane na centralny rachunek wydatków 2020 r. w dniu 9 lutego 2021 r., co było zgodne z § 22 ust. 10 i 11 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 15 stycznia 2014 r. w sprawie szczegółowego sposobu wykonywania budżetu państwa³⁶. Szczegóły opisano w obszarze 2.2. Wydatki budżetu środków europejskich.

(akta kontroli: tom IV, str. 486-496, tom V, str. 25-32, 84, tom XII, str. 446-453)

2.1.7. Przeciętne zatrudnienie dla cz. 31 w 2020 r., w przeliczeniu na pełnozatrudnionych, wynosiło 5916,77 etatów i było niższe w porównaniu z 2019 r. o 174,14 etatów (o 2,9%). Największy spadek zatrudnienia nastąpił w OHP (o 146,7 etatu). Wydatki na wynagrodzenia wyniosły 208 917 tys. zł i były większe w porównaniu z 2019 r. o 16 754 tys. zł (8,7%). Limit wydatków na wynagrodzenia (209 768 tys. zł wg planu po zmianach) nie został przekroczony. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto na jednego pełnozatrudnionego wynosiło 2942 zł i w porównaniu z 2019 r. było wyższe o 313 zł (11,9%). W 2020 r. przeciętne zatrudnienie u dysponenta III stopnia wynosiło 405,1 etatu i w porównaniu do 2019 r. było niższe o 25,61 etatu (5,9%). Wydatki na wynagrodzenia wyniosły 38 170 tys. zł i nie przekroczyły limitu wynoszącego 38 543 tys. zł (plan po zmianach). Były one mniejsze od wydatków w 2019 r. o 1184 tys. zł (o 3%). Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto na jednego pełnozatrudnionego wynosiło 7853 zł i w porównaniu z 2019 r. było wyższe o 238 zł (tj. o 3,1%).

(akta kontroli: tom V, str. 1-13, tom XII, str. 392-402)

Limit wynagrodzeń bezosobowych zaplanowany w ustawie budżetowej wynosił 837 tys. zł. W ciągu roku zmniejszono go do kwoty 376,5 tys. zł. Wydatki wyniosły 306,1

³⁴ Dz. U. z 2020 r., poz. 2422, dalej: rozporządzenie w sprawie wydatków, które nie wygasają z upływem roku budżetowego.

³⁵ Np. 1) Zakup wyposażenia na potrzeby Komendy Głównej OHP w Warszawie – 400 tys. zł. Ze względu na przedłużające się procedury zakupowe oraz utrudnienia wynikające z sytuacji epidemiologicznej planowany termin zakończenia zadania to 30 listopada 2021 r. 2) Zadanie inwestycyjne „Budowa zaplecza gastronomicznego, administracyjnego i sal dydaktycznych przy budynku internatu Ośrodka Szkolenia i Wychowania w Niechanowie” – 1497 tys. zł. Ze względu na jesienno-zimową porę roku, w której prowadzono roboty budowlane oraz stan epidemii termin realizacji zadania wyznaczono na 15 czerwca 2021 r.

³⁶ Dz. U. 2021 r. poz. 259.

tys. zł, co stanowiło 81,3% planu po zmianach. Niepełne wykorzystanie limitu wydatków na wynagrodzenia bezosobowe związane było m.in. z mniejszą liczbą wniosków w ramach PO WER skierowanych do oceny, co wiązało się z ograniczeniem liczby zatrudnionych ekspertów.

(akta kontroli: tom XII, str. 502-504)

W związku z panującą epidemią SARS-CoV-2 pracownicy w okresie 16 marca – 31 grudnia 2020 r. wykonywali pracę częściowo w formie pracy zdalnej. Najmniej w okresie letnim – lipiec-sierpień (od 13-18%), najwięcej na początku epidemii (w marcu i kwietniu 54-56%) oraz w listopadzie – 63%.

Z dniem 6 października 2020 r. pracownicy części 31 oraz FP i FGŚP stali się pracownikami MRPiT, jednak na mocy porozumień do końca 2020 r. pozostawali oni w dotychczasowym miejscu pracy. Do MRPiT przeniesiono pracowników pięciu merytorycznych departamentów, tj. Wdrażania Europejskiego Funduszu Społecznego, Prawa Pracy, Rynku Pracy, Funduszy oraz Dialogu i Partnerstwa Społecznego. Departamenty te w strukturze nowego ministerstwa zachowały swoje nazwy. Do MRPiT przeniesiono wybranych pracowników innych komórek – m.in. Biura Budżetu i Finansów (m.in. główną księgową funduszy), Biura Administracyjnego (m.in. dwie osoby z Wydziału Zamówień Publicznych), z Biura Kontroli i Audytu (11 osób, w tym cały dziewięcioosobowy Wydział I ds. pracy).

Do MRPiT przeniesiono dwie jednostki organizacyjne podległe ministrowi właściwemu ds. pracy, tj. Centrum Partnerstwa Społecznego „Dialog” im. Andrzeja Bączkowskiego i Zakład Wydawniczo-Poligraficzny oraz cztery jednostki organizacyjne nadzorowane przez ministra właściwego ds. pracy, tj. Centralny Instytut Ochrony Pracy – Państwowy Instytut Badawczy (CIOP-PIB), Główną Bibliotekę Pracy i Zabezpieczenia Społecznego, Instytut Pracy i Spraw Społecznych i OHP.

(akta kontroli: tom XII, str. 403-422)

Na mocy porozumień między ministrami oraz dyrektorami generalnymi ministerstw, sprawozdanie Rb-70 dotyczące zatrudnienia i wynagrodzenia w części 31 za rok 2020, sporządzili upoważnieni pracownicy MRiPS.

W ustawie budżetowej na rok 2020 zatrudnienie w urzędzie ministra właściwego ds. pracy określone zostało na poziomie 514,5 etatu, natomiast wynagrodzenia w ramach budżetu państwa i budżetu środków europejskich – w wysokości 43 497 tys. zł, z tego 40 436 tys. zł wynagrodzenia osobowe i 3061 tys. zł dodatkowe wynagrodzenia roczne. W trakcie roku plan wynagrodzeń uległ zmniejszeniu per saldo o kwotę 4953 tys. zł. Decyzją Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z 2 października 2020 r. zmniejszono plan wynagrodzeń o kwotę 5858 tys. zł w związku z przeniesieniem środków do części 44 – Zabezpieczenie społeczne i 63 – Rodzina, co wpłynęło na zmianę planu w zakresie zatrudnienia na koniec roku. W efekcie tych zmian do MRPiT przeszło łącznie tylko 356 pracowników (w tym 11 pracowników zatrudnionych na czas określony), co w przeliczeniu na etaty wyniosło 340,5 etatu (wg stanu na dzień 6 października 2020 r.). Ogółem do MRPiT przekazano o 174 etaty mniej niż przewidziano dla cz. 31 w ustawie budżetowej na rok 2020.

Dyrektor Biura Kontroli i Audytu MRiPS wyjaśnił, że „zmiany wynikały z konieczności dostosowania poziomu zatrudnienia w cz. 44 do poziomu zapewniającego ciągłość działania Ministerstwa w zakresie zadań realizowanych na rzecz działu zabezpieczenie społeczne”. Natomiast Dyrektor Generalny MRPiT wyjaśnił natomiast, że zmiany w planie zatrudnienia pracowników w cz. 31, dokonane dnia 2 października 2020 r., nie zostały uzgodnione przez MRiPS z Ministerstwem Rozwoju, a „zmniejszony stan zatrudnienia jest minimalnym umożliwiającym

realizację zadań właściwych dla cz. 31, szczególnie w obrębie stanowisk w tzw. komórkach obsługowych.”

(akta kontroli: tom XII, str. 392-422)

2.1.8. W 2020 r. w części 31 zawarto 80 umów cywilnoprawnych³⁷ z osobami fizycznymi nieprowadzącymi działalności gospodarczej na łączną kwotę 273,4 tys. zł. W porównaniu do 2019 r. liczba umów była mniejsza o 41, tj. o 33,9%. Kwota wydatków z tego tytułu wyniosła 258,3 tys. zł³⁸ i była o 27,9 tys. zł większa o 12,1% od kwoty wydatkowanej na ten cel w 2019 r. (230,4 tys. zł). Ponadto Ministerstwo zawarło w 2020 r. sześć umów cywilnoprawnych³⁹ o łącznej wartości 90,9 tys. zł, które były współfinansowane ze wszystkich trzech części budżetowych. Na realizację czterech z nich poniesiono wydatki z części 31 w wysokości 41,7 tys. zł. Ministerstwo nie zawierało umów cywilnoprawnych z pracownikami.

(akta kontroli: tom II, str. 275-291)

Badaniem objęto prawidłowość i celowość realizacji czterech umów cywilnoprawnych⁴⁰ o łącznej wartości 159 tys. zł (z części 31 poniesiono wydatki w wysokości 104,1 tys. zł).

(akta kontroli: tom II, str. 293-515, tom III, str. 1-490)

2.1.9. Dyrektorzy generalni obu ministerstw podpisali 19 stycznia 2021 r. porozumienie dotyczące zasad i wysokości (partycypacji) w wydatkach ponoszonych na obsługę teleinformatyczną oraz utrzymanie nieruchomości, będących w dyspozycji pracowników cz. 31⁴¹. W MRPiT nie wprowadzono pod datą 6 października 2020 r. aktywów i pasywów części 31 – Praca, ponieważ zgodnie z porozumieniami obsługę w tym zakresie do końca roku sprawowało MRiPS. Nie sporządzono też inwentaryzacji, ani nie opracowano procedury oraz harmonogramu przekazywania składników majątkowych z jednego ministerstwa do drugiego. Na podstawie uzgodnień między Departamentem Bezpieczeństwa i Obsługi Administracyjnej MRPiT a Biurem Administracyjnym MRiPS ustalono, że po dokonaniu alokacji pracowników cz. 31 do budynku przy ul. Żurawiej 4a (alokacja zakończona w dniu 10 marca 2021 r.) zostanie sporządzony spis z natury składników majątkowych, które pozostaną w dyspozycji pracowników cz. 31 i posłużą do realizacji ich zadań służbowych. Przekazanie składników majątkowych miało nastąpić po sporządzeniu spisu. W marcu 2021 r. między MRPiT i MRiPS prowadzone były ustalenia dotyczące składu komisji zdawczo-odbiorczej oraz terminu rozpoczęcia spisu z natury rzeczywistego stanu składników majątkowych przeznaczonych do przejścia przez MRPiT⁴².

(akta kontroli: tom I, str. 31-38, tom XII, str. 494-500)

³⁷ 57 umów zleconych przez Departament Dialogu i Partnerstwa Społecznego dot. m.in. przeniesienia praw autorskich do artykułów z przeznaczeniem do publikacji w miesięczniku „Dialog” (wydatkowano 130,2 tys. zł), 22 umowy zlecone przez Departament Wdrażania Europejskiego Funduszu Społecznego dot. m.in. oceny merytorycznej wniosków o przyznanie środków (wydatkowano 56,1 tys. zł) oraz jedna umowa o wartości 81 tys. zł zawarta przez Biuro Ministra.

³⁸ Wykonanie wydatków na wynagrodzenia z tytułu umów cywilnoprawnych zawartych z osobami fizycznymi nieprowadzącymi działalności gospodarczej wyniosło 306,1 tys. zł. W kwocie 258,3 uwzględniono tylko wykonanie umów zawartych w roku 2020 i tylko z cz. 31. Kwota ta nie uwzględnia wydatków poniesionych w roku 2020, ale dotyczących umów zawartych w roku 2019.

³⁹ Przedmiotem dwóch z nich było świadczenie usług z zakresu public relations (wartość umów 42 tys. zł, wydatki części 31 – 34,4 tys. zł); jednej z nich konserwacja i dozór nieruchomości w Pobierowie (wartość umowy 36 tys., wydatek z cz. 31 – 15,7 tys. zł) oraz jednej wykonanie usług ochrony radiologicznej (wartość umowy 2,9 tys. zł, wydatek z cz. 31 – 1,7 tys. zł).

⁴⁰ Umowa nr F/32/BA/2019 na dozorowanie nieruchomości w Pobierowie oraz umowy nr 1/2020, 2/2020 i 3/2020 na usługi prawne oraz public relations.

⁴¹ Zlokalizowanych w Warszawie przy ul. Żurawiej 4A, ul. Limanowskiego 23, ul. Tamka 1 oraz ul. Brackiej 4.

⁴² Projekt Rozporządzenia Prezesa RM w sprawie przeniesienia majątku wraz z pracownikami cz. 31 na podstawie uzgodnień między ministerstwami przygotowuje MRiPS. Załącznik do zarządzenia dotyczący środków trwałych do przekazania ma zostać przygotowany po zakończeniu pracy komisji zdawczo-odbiorczej i dokonaniu spisu.

W ustawie budżetowej na rok 2020 wydatki majątkowe w części 31 zostały zaplanowane w wysokości 7441 tys. zł z przeznaczeniem na realizację 18 zadań. W ciągu roku dokonano zmian w planie rzeczowo-finansowym rezygnując z pięciu zadań o wartości 3361 tys. zł. Ministerstwo zrezygnowało z realizacji trzech zadań:

- „Przebudowa budynków B i C przy ul. Nowogrodzkiej 1/3/5 w Warszawie” na kwotę 791 tys. zł (rezygnacja wynikała z zabezpieczenia środków na jego realizację w części 44);
- „Wykonanie przebudowy wyjścia na teren nieruchomości przy ul. Żurawiej 4a w Warszawie” na kwotę 230 tys. zł (rezygnacja wynikała z konieczności zabezpieczenia środków na dokończenie zadania „Wykonanie instalacji klimatyzacyjnej w budynku B przy ul. Nowogrodzkiej 1/3/5 w Warszawie”);
- „Rozbudowa infrastruktury serwerowej MRPiPS” na kwotę 300 tys. zł (rezygnacja wynikała z zabezpieczenia środków na jego realizację w części 44).

Ponadto:

- Centrum Partnerstwa Społecznego „Dialog” zrezygnowało z realizacji jednego zadania „Zakup wartości niematerialnych i prawnych do obiektu położonego przy ul. Limanowskiego 23 w Warszawie” na kwotę 40 tys. zł (rezygnacja wynikała z braku wyłonienia wykonawcy zadania);
- OHP zrezygnowały z realizacji jednego zadania – „Budowa nowego obiektu Centrum Edukacji i Pracy Młodzieży w Bielsku-Białej na potrzeby bieżącej działalności” na kwotę 2000 tys. zł (rezygnacja wynikała z przedłużającej się procedury uzyskania decyzji o pozwoleniu na budowę).

W trakcie roku zmniejszono wartość pięciu zadań (bez zmiany zakresu rzeczowego) o łączną kwotę 783,6 tys. zł oraz wprowadzono do planu 10 nowych zadań o łącznej wartości 1595,8 tys. zł oraz zwiększono wartość 10 zaplanowanych zadań o kwotę 2898,3 tys. zł (bez zmiany zakresu rzeczowego).

Planowane wydatki majątkowe zwiększono do kwoty 7790 tys. zł, a ostatecznie zrealizowano je na poziomie 5755 tys. zł, tj. 73,9% planu po zmianach. Przeznaczono je na 18 zadań (zrealizowanych w pełnym zakresie), głównie przez OHP. Inne zadania dotyczyły: Rozbudowy Centrum Partnerstwa Społecznego „Dialog” im. Andrzeja Bączkowskiego przy ul. Limanowskiego 23 w Warszawie” na kwotę 112 tys. zł, Zakupu i dostawy terminala konferencyjnego dla Ministerstwa na kwotę 7,4 tys. zł. Przebudowy łazienek na II piętrze w celu dostosowania ich do potrzeb osób niepełnosprawnych w budynku przy ul. Nowogrodzkiej 1/3/5 w Warszawie” na kwotę 30 tys. zł. Szczegółowym badaniem objęto zadanie dotyczące przebudowy łazienek. Wydano na jego realizacji 27,3 tys. zł. Nie stwierdzono w tym zakresie nieprawidłowości.

Trzy zadania zrealizowano częściowo⁴³, a ich realizację przesunięto na 2021 r.⁴⁴. W 2020 r. nie zrealizowano jednego zadania o wartości 307 tys. zł – pn. „Budowa boiska sportowego wielofunkcyjnego wraz z terenem rekreacyjnym przy 6-4 Ośrodku Szkolenia i Wychowania w Trzebinii” (OHP), z powodu konieczności uzupełnienia wniosków. Zadanie to również przeniesiono na 2021 r. Nie stwierdzono nieprawidłowości w tym zakresie.

(akta kontroli: tom I, str. 502-515)

⁴³ Budowa zaplecza gastronomicznego, administracyjnego i sal dydaktycznych przy budynku internatu Ośrodka Szkolenia i Wychowania w Niechanowie” (OHP), Docieplenie hali warsztatowej w OSiW Mragowo (OHP) oraz Modernizacja kotłowni wraz z wymianą instalacji grzewczej i wykonaniem przyłącza gazowego w OSiW Mragowo (OHP).

⁴⁴ Powyższe zadania ujęte zostały w rozporządzeniu w sprawie wydatków, które nie wygasają z upływem roku budżetowego.

2.1.10. W związku z wprowadzeniem w marcu 2020 r. stanu epidemii SARS-CoV-2 w kraju, Ministerstwo poniosło dodatkowe wydatki związane z COVID 19 w wysokości 400,8 tys. zł.:

- na sprzęt ochrony osobistej (rękawiczki, maseczki, płyty plexy – 21,9 tys. zł), płyny do dezynfekcji i mydła antywirusowe (21,2 tys. zł) oraz urządzenia sanitarne w budynkach (ozonatory i urządzenia do dezynfekcji rąk – 57,9 tys. zł) wydatkowano łącznie 101 tys. zł. Ww. wydatki były dokonywane m.in. w ramach przystąpienia do organizowanego przez Centrum Obsługi Administracji Rządowej (COAR) wspólnego postępowania na dezynfekcję pomieszczeń⁴⁵.
- na zakup 94 komputerów przenośnych⁴⁶ związku z koniecznością skierowania pracowników na pracę zdalną na podstawie ustawy o COVID-19. Wartość umowy określono na kwotę 299,8 tys. zł. Z tytułu tej umowy poniesiono wydatek w wysokości 299,8 tys. zł, w tym z cz. 31 – 173,9 tys. zł. (prawidłowość zamówienia została zbadana i opisana w podobszarze 1.1.2.).

Badaniem objęto wydatki na kampanię medialną informującą przedsiębiorców o możliwości skorzystania z wsparcia w ramach tzw. Tarczy antykryzysowej. Wydatki z cz. 31 poniesiono w wysokości 301,1 tys. zł, na co złożyły się dwie umowy na produkcję spotów (70,6 tys. zł) oraz sześć umów na usługi informacyjne – publikację dostarczonych materiałów (230,5 tys. zł). Z firmą, z którą zawarto umowę na produkcję sześciu spotów⁴⁷, zawarto jeszcze dwie inne umowy, w tym finansowaną w połowie z cz. 31 umowę na produkcję spotu „Maluch+” do emisji w telewizji i Internecie⁴⁸. Materiały ukazały się w dziennikach: *Fakt*, *Super Express*, *Dziennik Gazeta Prawna* oraz tygodnikach *Sieci* i *Do Rzeczy*. Ministerstwo podpisało jeszcze dwie inne umowy dotyczące kampanii informacyjnych związanych z epidemią SARS-CoV-2 – umowę na przeprowadzenie kampanii w Internecie (wydatek 10 tys. zł) oraz finansowaną ze środków FP usługę informacyjną nt. rozwiązań Tarczy Antykryzysowej⁴⁹ w *Dzienniku Gazecie Prawnej* (poniesiony wydatek 15 tys. zł).

(akta kontroli: tom XII, str. 273-310)

2.1.11. Stan zobowiązań w części 31 – Praca na koniec grudnia 2020 r. wynosił łącznie 15 167,8 tys. zł i w porównaniu do 2019 r. (14 543 tys. zł) wzrósł o kwotę 625 tys. zł, tj. o 4,3%. W 2020 r. nie wystąpiły zobowiązania wymagalne.

Na zobowiązania składały się głównie wydatki na wypłatę dodatkowego wynagrodzenia rocznego za 2020 r. wraz z pochodnymi, wynoszące 14 846,8 tys. zł, w tym 2381,2 tys. zł dla pracowników MRPiPS/MRPiT finansowanych z cz. 31 i 12 465,6 tys. zł dla pracowników podległych i nadzorowanych jednostek budżetowych. Pozostałe zobowiązania wynosiły 321,0 tys. zł (zakupy materiałów i wyposażenia, energii oraz usług pozostałych).

(akta kontroli: tom V, str. 360-361)

2.1.12. Wydatki na współfinansowanie projektów z udziałem środków Unii Europejskiej w części 31 zaplanowano w ustawie budżetowej w wysokości 39 381 tys. zł (w tym dotacje celowe: 26 901 tys. zł). W trakcie roku planowaną kwotę środków na współfinansowanie projektów z udziałem środków europejskich zwiększono do

⁴⁵ Umowa 1/COAR/2020.

⁴⁶ Umowa nr DI/WI/3/2020 z dnia 13 marca 2020 r. zawarta z MBA System Sp. z o.o., na sprzedaż-kupno i dostarczenie 94 szt. komputerów przenośnych DELL Vostro 3590.

⁴⁷ Wytwórnia filmów i spotów Marta Gula.

⁴⁸ Umowa BP/21/UM/2020/AB z dnia 2 września 2020 r. o wartości 12, tys. zł oraz umowa BP/21/UM/2020/AB z dnia 30 października 2020 r. na produkcję dwóch spotów „Wspieraj seniora” o wartości 7,4 tys. zł (finansowana z cz. 44).

⁴⁹ Umowa DRP/V/20/JB/2020 z dnia 21 maja 2020 r. na usługę informacyjną nt. rozwiązań z Tarczy Antykryzysowej (wartość umowy i wydatek z FP – 15 tys. zł).

kwoty 93 155 tys. zł (w tym dotacje zwiększono do: 81 400 tys. zł), z której wydatkowano łącznie 87 514 tys. zł (w tym w ramach dotacji: 77 658 tys. zł), co stanowiło 93,9% planu po zmianach.

(akta kontroli: tom V, str. 326)

Szczegółowym badaniem objęto wydatki w wysokości 13 661,4 tys. zł, (tj. 17,6% wydatków poniesionych w części 31 na dotacje celowe w ramach współfinansowania projektów z udziałem środków UE), wypłacone w ramach siedmiu umów, na realizację zadań w ramach PO WER – współfinansowanie krajowe. Badanie wykazało, że wydatki te ponoszono na realizację zadań określonych w umowach o dofinansowanie projektów w sposób prawidłowy.

(akta kontroli: tom VII, str. 135-153)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono nieprawidłowość polegającą na nierzetelnym dokumentowaniu dwóch postępowań o udzielenie zamówień publicznych przeprowadzonych w trybie ustawy Pzp o numerach referencyjnych 21/DAE/PN/2020 i 23/DAE/PN/2020 o łącznej wartości 832,6 tys. zł (na które z cz. 31 wydatkowano 634,2 tys. zł).

Kontrola NIK wykazała, że:

- w sporządzonych przez MRiPS protokołach ZP-PN w zamówieniach o numerach referencyjnych 21/DAE/PN/2020 i 23/DAE/PN/2020 w miejscu przeznaczonym na określenie kierownika zamawiającego wskazano osoby przez niego upoważnione zaznaczając, że są one kierownikiem zamawiającego⁵⁰;
- w protokole ZP-PN z przeprowadzonego postępowania o nr referencyjnym 23/DAE/PN/2020 nie wskazano nazwiska dyrektora biura dyrektora generalnego, pomimo, że w imieniu kierownika zamawiającego wykonywał on czynności w postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego;
- w szczegółowym opisie przedmiotu zamówienia (OPZ), który stanowił załącznik do wniosku o wszczęcie postępowania o nr referencyjnym 21/DAE/PN/2020 brakowało daty oraz podpisu osoby, która go sporządziła⁵¹;
- w dokumentacji zamówienia o numerze referencyjnym 21/DAE/PN/2020 nie podano merytorycznego uzasadnienia wyboru wykonawcy, którego oferta przekraczała szacowaną przez zamawiającego wartość przedmiotu zamówienia o 59,2%, co mogło być przesłanką do unieważnienia zamówienia publicznego⁵².

Dyrektor Biura Kontroli i Audytu MRiPS wyjaśnił, że w protokołach ZP-PN wystąpiły omyłki, które poprawiono jeszcze w trakcie kontroli NIK. Dyrektor Generalny MRPiT wyjaśnił, że w sekcji wniosku „opis przedmiotu zamówienia” została wymieniona osoba sporządzająca OPZ, a wniosek został zaakceptowany przez kierownika zamawiającego. Nie odniósł się natomiast do przyczyn niepodpisania i opatrzenia datą załącznika do wniosku, który stanowił OPZ. Wyjaśnił też, że przyjęto droższą ofertę, ponieważ plan finansowy MRPiS na 2020 r. przewidywał, że zamawiający zamierza przeznaczyć na realizację tego zamówienia 500 tys. zł, a więc posiadał wyższe środki. Nie podał merytorycznych przyczyn wydatkowania na ten cel kwoty,

⁵⁰ Zgodnie z pkt 4 lit. A protokołu ZP-PN stanowiącego załącznik nr 1 do Rozporządzenia Ministra Rozwoju z dnia 26 lipca 2016 r. w sprawie protokołu postępowania o udzielenie zamówienia (Dz. U. z 2016 r. poz. 1128) należy wskazać w nim imię i nazwisko kierownika zamawiającego, określić czy wykonywał on czynności w procedowaniu zamówienia publicznego oraz w przypadku, gdy powierzył on wykonywanie zastrzeżonych dla siebie czynności innemu pracownikowi wskazać imię i nazwisko tej osoby.

⁵¹ Zgodnie z ust. 8 pkt 11 Instrukcji sporządzania wniosków, która stanowi załącznik nr 4 do Zarządzenia nr 7 Dyrektora Generalnego Ministerstwa Rodziny Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 maja 2018 r. w sprawie zamówień publicznych, szczegółowy opis przedmiotu zamówienia powinien zawierać m.in. datę i podpis osoby sporządzającej.

⁵² Na podstawie art. 93 ust. 1 pkt 4 ustawy Pzp, tj. w przypadku, gdy cena najkorzystniejszej oferty przekracza kwotę, jaką zamawiający zamierzał przeznaczyć na realizację zamówienia.

która przekraczała szacowaną wartość przedmiotu zamówienia o 59,2% oraz nieunieważnienia zamówienia. Powołał się przy tym na wyrok Krajowej Izby Odwoławczej (KIO)⁵³, w którym Izba wskazała, że art. 32 ustawy Pzp nie precyzuje metod, jakie powinien przyjąć zamawiający dokonując szacowania wartości przedmiotu zamówienia.

NIK nie kwestionując metod przyjętych przy szacowaniu wartości zamówienia⁵⁴, zwraca jednak uwagę, że zwiększenie wartości przedmiotu zamówienia publicznego jest możliwe, ale powinno być uzasadnione, a nie wynikać z samego faktu posiadania większych środków przez zamawiającego.

(akta kontroli: tom VI, str. 58, 86, 289, 290, 331-353, 371, 564-573, 577-584, 588-592)

2.2. Wydatki budżetu środków europejskich

Opis stanu
faktycznego

Wydatki budżetu środków europejskich w części 31 zostały zrealizowane w kwocie 1 827 278 tys. zł, co stanowiło 98,4% planu po zmianach. W porównaniu do 2019 r. wydatki były większe o 477 868 tys. zł, tj. o 35,4%. Wzrost wydatków spowodowany był głównie ich przeniesieniem z rezerwy celowej z przeznaczeniem m.in. na zwrot środków poniesionych z FP w ramach PO WER i Regionalnych Programów Operacyjnych 2014-2020 (dalej: RPO) oraz finansowaniem wydatków w ramach projektów wyłonionych w trybie nadzwyczajnym i projektów konkursowych, w związku z podjęciem działań ukierunkowanych na ograniczanie wystąpienia negatywnych skutków COVID-19 (tzn. anty-COVID) w ramach PO WER.

Wydatki zostały poniesione na realizację: PO WER w kwocie 1 248 934 tys. zł, RPO w kwocie 563 481 tys. zł, Programem Operacyjnym Infrastruktura i Środowisko 2007-2013 (dalej: PO IŚ) w kwocie 7917 tys. zł oraz Programem Operacyjnym Polska Cyfrowa (dalej: PO PC) w kwocie 6946 tys. zł.

(akta kontroli tom VII, str. 82, 83, 90-92, tom V, str. 341-349, 366-368, 370)

Wydatki dysponenta III stopnia zostały zrealizowane w wysokości 2094,3 tys. zł, co stanowiło 65,9% planu po zmianach (3178,4 tys. zł)⁵⁵. Zrealizowanie planu na niższym poziomie spowodowane było m.in. poniesieniem mniejszych niż zakładano kosztów (PO WER) oraz brakiem możliwości zorganizowania konferencji podsumowującej rezultaty projektu *Monitoring Pracy i Pobytu w Celach Zarobkowych Cudzoziemców na Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej*, w związku z wystąpieniem epidemii SARS-CoV-2⁵⁶.

(akta kontroli: tom VII, str. 61-62, 82-83, 93)

W porównaniu do 2019 r. poniesione wydatki dysponenta III stopnia były większe o 85,1% (963,7 tys. zł), z czego w ramach PO WER oraz PO PC odpowiednio wydatkowano 1899,4 tys. zł i 194,9 tys. zł. Wzrost poniesionych wydatków względem poprzedniego roku wynikał przede wszystkim z realizacji zadań, które generowały duże wydatki na rzecz wykonawców w 2020 r.⁵⁷.

(akta kontroli: tom VII, str. 61, 62, 93, tom V, str. 386, 414-421)

⁵³ Wyrok KIO z dnia 21 listopada 2008 r. (KIO/UZP/1237/08).

⁵⁴ Ustalając szacunkową wartość przedmiotu zamówienia zamawiający opierał się m. in. na wycenie przedstawionej przez wybranego wykonawcę, która wynosiła 164,8 tys. zł, tj. była niższa o 208,6 tys. zł.

⁵⁵ W ramach PO WER wysokość poniesionych wydatków dysponenta III stopnia stanowiła 72,6% planu wydatków BŚE po zmianach, a w ramach PO PC wydatki zostały zrealizowane na poziomie 34,6% planu wydatków po zmianach.

⁵⁶ Nie zrealizowano wydatków związanych z organizacją konferencji promującej wyniki raportu po 7 rundzie badania SHARE oraz poniesiono mniejsze koszty związane z realizacją 8 rundy badania SHARE w związku z przeprowadzeniem badań inną metodą niż pierwotnie projektowana (badanie przeprowadzono metodą telefoniczną, a nie wywiadów bezpośrednich). Z uwagi na opóźnienia w rozpoczęciu realizacji kolejnej fali badania SHARE po stronie Konsorcjum SHARE, nie zrealizowano w 2020 r. płatności za protest dla 9 rundy badania.

⁵⁷ Płatność dla Konsorcjum Share-Eric oraz wykonawcy wyłonionego w trybie przetargu nieograniczonego na realizację badania pn. „Badania ilościowe i jakościowe z potencjalnymi użytkownikami systemu informacji o sytuacji osób w wieku 50+”.

W BŚE na 2020 r. w ramach Norweskiego Mechanizmu Finansowego 2014-2021 (dalej: NMF) na realizację projektu „Dobry klimat dla miejsc pracy dobrej jakości” zaplanowano wydatki w wysokości 1243 tys. zł. W związku ze zmianą stanowiska MF w sprawie przepływów finansowych na realizację w/w projektu z BŚE nie poniesiono żadnych wydatków (finansowano go w całości ze środków BP). Środki na realizację projektu zostały zwolnione, jako oszczędności, które zgodnie z decyzją MF w sprawie zmian w BŚE na 2020 r. w całości zostały przeniesione na refundację wydatków poniesionych z FP w ramach RPO Województwa Mazowieckiego i RPO Województwa Śląskiego⁵⁸.

(akta kontroli: tom VII, str. 72-75, 93)

W 2020 r. na podstawie decyzji MF w sprawie zmian w BŚE w części 31 plan wydatków został zwiększony m.in. środkami z rezerwy celowej części 83⁵⁹ (cztery decyzje⁶⁰) o 909 091 tys. zł, z czego wydatkowano 887 145 tys. zł (97,6%).

Środki z rezerw celowych zostały przeznaczone na finansowanie wydatków w ramach projektów wyłonionych w trybie nadzwyczajnym i projektów konkursowych, w związku z podjęciem działań ukierunkowanych na ograniczanie wystąpienia negatywnych skutków COVID-19 finansowanych z PO WER, realizację projektu pn. „Termomodernizacja budynków Ochotniczych Hufców Pracy” realizowanego w ramach PO IŚ oraz na zwrot wydatków poniesionych z Funduszu Pracy z PO WER i RPO dla MRPIIT.

Niepełne wydatkowanie środków z rezerwy celowej spowodowane było mniejszymi niż planowano wydatkami na zadania związane z przeciwdziałaniem epidemii SARS-CoV-2⁶¹, przesunięciem realizacji części zadań na rok kolejny w związku z epidemią⁶² oraz niższą niż planowano kwotą certyfikacji wydatków⁶³.

(akta kontroli: tom VII, str. 74, 94-112)

W 2020 r. w zakresie BŚE w części 31 podjęto decyzję o dokonaniu 11 blokad⁶⁴ na łączną kwotę 9828,8 tys. zł i dotyczyły one zmniejszenia środków na realizację projektów w ramach PO WER, PO PC, RPO Wojewódzkiego Lubelskiego oraz PO IŚ. Decyzje o dokonaniu blokad podjęto w październiku (jedna), w listopadzie (dwie) oraz w grudniu (osiem). Wszystkie blokady zostały dokonane przez Dyrektora Biura Budżetu i Finansów na mocy upoważnienia Ministra Rozwoju Pracy i Technologii. Jedna z blokad na kwotę 1900 tys. zł⁶⁵ (19,3% wartości wszystkich blokad)

⁵⁸ Decyzja MF o nr: IP9.4143.5.44.2020.194.46 z dnia 14 września 2020 r.

⁵⁹ Poz. 98 – finansowanie programów z budżetu środków europejskich.

⁶⁰ Decyzje nr: IP6.972.122.2020.21BE.10.GUJZ z dnia 20 czerwca 2020 r., IP6.972.233.2020.25.BE.133.ZIQ z dnia 15 października 2020 r., IP6.972.379.2020.21BE.36.VMN z dnia 23 grudnia 2020 r., IP6.972.378.2020.6BE.37.PBQ z dnia 23 grudnia 2020 r.

⁶¹ Z tego powodu nie wydatkowano 6209 tys. zł z rezerwy celowej przyznanej decyzją z dnia 20 czerwca 2020 r. nr IP6.972.122.2020.21BE.10.GUJZ

⁶² Z tego powodu nie wydatkowano 115 tys. zł z rezerwy ceowej przyznanej decyzją z dnia 15 października 2020 r. nr IP6.972.233.2020.25BE.133.ZIQ

⁶³ Nie wydatkowano 15 622 tys. zł z rezerwy celowej przyznanej decyzją z dnia 23 grudnia 2020 r. nr IP6.972.379.2020.21BE.36.VMN z dnia 23 grudnia 2020 r.

⁶⁴ 1) W ramach PO WER dokonano blokady BŚE w wysokości 6914,8 tys. zł. W uzasadnieniu wniosku wskazano: stan epidemii, który wpłynął na brak możliwości odbywania staży zawodowych; zakończenie realizacji projektu w aktualnej perspektywie finansowej oraz oszczędności powstałe przy realizacji projektów. 2) W ramach PO PC dokonano blokad BŚE w projekcie „Monitoring Pracy i Pobytu w Celach Zarobkowych Cudzoziemców na Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej” w wysokości 2810,7 tys. zł spowodowane były one niższymi niż planowano kosztami wynagrodzeń i pochodnych, brakiem możliwości zorganizowania konferencji podsumowującej rezultaty projektu, ze względu na wprowadzone obostrzenia i szczególne rozwiązania związane z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz oszczędnościami powstałymi przy realizacji projektów. 3) W ramach PO IŚ dokonano blokady w wysokości 63,7 tys. zł, która wynikała z mniejszych wydatków na wynagrodzenia wraz z pochodnymi. 4) W ramach RPO Województwa Lubelskiego dokonano blokady w wysokości 39,5 tys. zł w wyniku oszczędności powstałych po rozstrzygnięciu postępowań przetargowych oraz mniejszych wydatków na wynagrodzenia wraz z pochodnymi.

⁶⁵ BBF-I.3101.4.16.2020.MKU z dnia 7 grudnia 2020 r.

dotyczyła środków rezerwy celowej (poz. 98) uruchomionych decyzją MF⁶⁶. Blokada wynikała z oszczędności powstałych przy realizacji projektu „Sami-Dzieln! Nowe standardy mieszkalnictwa wspomaganego dla osób z niepełnosprawnościami sprzężonymi” w ramach PO WER. Oszczędności powstałe w 2020 r. w wydatkach majątkowych nakierowanych na przeciwdziałanie skutkom epidemii SARS-CoV-2 (przewidywanych do finansowania z rezerw celowych), spowodowane były różnicą pomiędzy założeniami beneficjenta w budżecie projektu, a potrzebami grantobiorców (Domów Pomocy Społecznej) w ramach trzech naborów wniosków grantowych w projekcie.

Badanie wykazało, że po powzięciu informacji o niewydatkowaniu środków nie wystąpiła zwłoka w podjęciu decyzji o blokowaniu wydatków.

Pozostałe decyzje dysponenta części 31 dotyczące blokad BŚE wynikały m.in. z oszczędności, które powstały w wyniku braku możliwości odbycia zaplanowanych podróży służbowych w związku z epidemią SARS-CoV-2; niższych niż planowano kosztów dodatkowego wynagrodzenia rocznego oraz oszczędności powstałych w wyniku rozstrzygnięć postępowań przetargowych.

(akta kontroli: tom VII, str. 113-130)

Dysponent części nie dokonał blokad wydatków w łącznej kwocie 18 207 tys. zł (środki z rezerw celowych). Niezablokowanie wydatków BŚE w wysokości 18 092 tys. zł przyznanych w ramach dwóch decyzji MF⁶⁷ wynikało z późnego zwrotu środków na rachunek MFiPR w BGK przez beneficjentów, co uniemożliwiło zgłoszenie środków do zablokowania. W jednym przypadku niezablokowanie środków w wysokości 115 tys. zł przyznanych z rezerwy celowej przez dysponenta OHP spowodowane było przesunięciem realizacji części zadań na rok kolejny. Wpływ na to miało wprowadzenie na terenie kraju stanu epidemia SARS-CoV-2.

(akta kontroli: tom VII, str. 65-67, 70-71, 113-114)

Szczegółowym badaniem objęto realizację wydatków BŚE w kwocie 78 645,8 tys. zł poniesionych na dwa projekty realizowane przez MRiPS oraz sześć projektów beneficjentów zewnętrznych w ramach PO WER. Badana próba stanowiła 4,3% wydatków BŚE poniesionych w 2020 r.

Badaniem objęto wydatki dysponenta III stopnia w łącznej kwocie 1602,1 tys. zł (1350,7 tys. zł z BŚE, a 251,4 tys. zł ze współfinansowania krajowego) przeznaczonych na realizację przez Ministerstwo projektów: *Wsparcie realizacji badań panelowych osób w wieku 50 lat i więcej w międzynarodowym projekcie Survey of Health, Ageing and Retirement in Europe* oraz *Monitoring Pracy i Pobytu w Celach Zarobkowych na Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej*. Badanie wykazało, że wydatki były niezbędne do realizacji projektu, zostały należycie udokumentowane i dokonane w okresie ich kwalifikowalności. Nie stwierdzono opóźnień w dokonywaniu płatności.

(akta kontroli: tom VII str. 76, 131-134)

W ramach PO WER w 2020 r. udzielono dofinansowania 281 projektom na łączną kwotę 544 011,6 tys. zł, z czego wydatkowano 530 287 tys. zł⁶⁸, stanowiło to 97,5% kwoty przyznanego dofinansowania. Szczegółowym badaniem objęto sześć umów

⁶⁶ Decyzja z dnia 20 czerwca 2020 r. (znak: IP6.972.122.2020.21BE.10.GUJZ).

⁶⁷ 1) Decyzja nr IP6.972.122.2020.21BE.10.GUJZ środki przyznane w wysokości 316 808,5 tys. zł przeznaczone są na finansowanie wydatków w ramach projektów wyłonionych w trybie nadzwyczajnym i projektów konkursowych, w związku z podjęciem działań ukierunkowanych na ograniczenie wystąpienia negatywnych skutków COVID-19. 2) Decyzja nr IP6.972.379.2020.21BE.36.VMN środki zostały przyznane 23 grudnia 2020 r. w wysokości 437 911,8 tys. zł, przeznaczone były na zwrot wydatków poniesionych z FP w ramach PO WER, dla jednostki realizującej, tj.: MRPiT.

⁶⁸ Beneficjenci zwrócili 13 724,6 tys. zł.

o dofinansowanie projektów w ramach PO WER⁶⁹ finansowanych z części 31 o łącznej wartości 112 142,9 tys. zł. Na ich realizację w 2020 r. poniesiono wydatki w wysokości 90 876,2 tys. zł, co stanowiło 17,1% zrealizowanych wydatków BSE na dofinansowanie projektów z PO WER w 2020 r.

Badanie w oparciu o zweryfikowane wnioski beneficjentów o płatność oraz kontrole prowadzone w związku z realizacją projektów, wykazało, że skontrolowane wydatki zrealizowano prawidłowo przekazując kolejne środki beneficjentom, którzy wykorzystywali je na cele lub zadania określone w umowach o dofinansowanie.

(akta kontroli: tom VII, str. 135-153)

W 2020 r. MRPiPS, jako Instytucja Pośrednicząca (dalej IP) w ramach PO WER ogłosiło trzy nabory konkursowe o łącznej alokacji 106 140 tys. zł oraz jeden nabór pozakonkursowy o alokacji 10 000 tys. zł. W związku z podjęciem działań ukierunkowanych na ograniczanie wystąpienia negatywnych skutków COVID-19 w ramach PO WER, ogłoszono 24 nabory w trybie nadzwyczajnym o łącznej alokacji 472 384,2 tys. zł). W latach 2015-2020 MRPiPS wydatkowało z BSE kwotę 1 099 850,2 tys. zł, w tym 467 139,2 tys. zł w 2020 r. Z budżetu państwa wydatkowano 176 042,1 tys. zł, z czego 84 732,6 tys. zł w 2020 r.

(akta kontroli: tom VII, str. 4-6, 22, 154)

Cel certyfikacji na 2020 r. ustalony przez Instytucję Zarządzającą PO WER (dalej IZ) wynosił 266 188 tys. zł. Jego wykonanie w 2020 r. wyniosło 208 425,3 tys. zł, co stanowiło 78,3% założonego celu. Niezrealizowanie w pełni przyjętego celu certyfikacji spowodowane było m.in. zmianami harmonogramów płatności, składaniem przez beneficjentów wniosków o płatność na kwoty znacznie niższe niż założone w harmonogramach płatności oraz w terminach późniejszych niż wynikające z harmonogramów płatności. Wpływ na to miała epidemia SARS-CoV-2 – realizacja części projektów/zadań była zawieszona, wstrzymana lub przełożona.

Cel kontraktacji środków UE zaplanowany na 2020 r. przez IZ wynosił 320 867,6 tys. zł, a jego wykonanie – 689 502 tys. zł, co oznaczało osiągnięcie celu na poziomie 215%. Wykonanie celu kontraktacji znacznie ponad założony pierwotnie cel spowodowane było zaistniałą sytuacją epidemii SARS-CoV-2, która miała wpływ na zintensyfikowanie prac nad projektami wybranymi w trybie nadzwyczajnym.

W ujęciu kumulatywnym osiągnięto kwotę kontraktacji na poziomie 2 022 197,1 tys. zł, co stanowiło 121,4% wymaganego celu kontraktacji na koniec 2020 r. oraz 92,2% alokacji PO WER.

(akta kontroli: tom VII, str. 4-6, 54-56, 65-67)

Wydatki kwalifikowalne rozliczone w 2020 r. w zatwierdzonych wnioskach o płatność przekazanych do certyfikacji, w trybie konkursowym wynosiły 145 788,6 tys. zł, stanowiło to 16,8% wartości umów konkursowych zawartych w latach 2015-2020. W trybie pozakonkursowym wydatki kwalifikowalne rozliczone w 2020 r. w zatwierdzonych wnioskach o płatność wynosiły 46 452,7 tys. zł, co stanowiło 6% wartości umów pozakonkursowych w latach 2015-2020. W ramach konkursów przeprowadzonych w trybie nadzwyczajnym wydatki kwalifikowalne rozliczone w zatwierdzonych wnioskach o płatność przekazanych do certyfikacji wynosiły 80 824,8 tys. zł, co stanowiło 17% wartości umów wyłonionych w trybie nadzwyczajnym.

(akta kontroli: tom VII, str. 4-6, 65-67)

⁶⁹ Kontrolą objęto umowy o numerach: POWR.02.05.00-00-0212/18, wraz z aneksem; POWR.02.05.00-00-0208/17-00 wraz z aneksem; POWR.02.05.00-00-0210/18-00; POWR.01.04.00-00-0034/18; POWR.02.08.00-00-0104/20-00; POWR.02.08.00-00-0097/20-01.

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

2.3. Efekty rzeczowe prowadzonej działalności

Opis stanu
faktycznego

W budżecie w układzie zadaniowym w części 31 określono zadania, podzadania i działania w ramach sześciu funkcji:

- 3. Edukacja, wychowanie i opieka;
- 11. Bezpieczeństwo zewnętrzne i nienaruszalność granic;
- 13. Zabezpieczenie społeczne i wspieranie rodziny;
- 14. Rynek pracy;
- 17. Kształtowanie rozwoju regionalnego kraju;
- 22. Koordynacja działalności oraz obsługa administracyjna i techniczna.

Szczegółowym badaniem objęto realizację czterech podzadań dobranych w sposób celowy, realizowanych w ramach zadań istotnych z perspektywy prowadzonej działalności i wydatkowanych środków.

- 3.1.2.W – *Kształcenie ogólne, zawodowe i ustawiczne*, w ramach podzadania wydatkowano kwotę 188 936,5 tys. zł, tj. 97,8% planu po zmianach. Do celów⁷⁰ określonych dla dwóch działań (3.1.2.6 – *Kształcenie i przygotowanie zawodowe młodzieży zagrożonej wykluczeniem społecznym* oraz 3.1.2.11.W – *Wsparcie kształcenia zawodowego i ustawicznego oraz uczenia się bez barier*) zdefiniowano po jednym mierniku: 1) odsetek uczestników OHP uzyskujących świadectwo ukończenia szkoły i 2) odsetek uczestników OHP kończących przygotowanie zawodowe, którzy uzyskali świadectwo potwierdzające zdobycie kwalifikacji w zawodzie. Ich realizacja zaplanowana została na poziomie 88% oraz 94%, a wykonane zostały na poziomie 86% oraz 88%.

Niższe niż zakładano wykonanie wynikało z epidemii SARS-CoV-2 i wprowadzoną w związku z tym pracą zdalną z uczniami oraz trudnościami w przeprowadzeniu egzaminów.

- 14.2.1 – *Tworzenie ram prawnych stosunków i warunków pracy oraz współpraca międzynarodowa*, w ramach podzadania wydatkowano kwotę 47 677,0 tys. zł, tj. 99,8% planu po zmianach. Do celów⁷¹ określonych dla tego podzadania zdefiniowano dwa mierniki, tj. *Liczba udzielonych odpowiedzi na wystąpienia kierowane przez obywateli, instytucje i parlamentarzystów* (zaplanowane na poziomie 1200; wykonanie 1304) oraz *Średnia liczba godzin miesięcznie przeznaczonych na poradnictwo telefoniczne w zakresie prawa pracy* (zaplanowane na poziomie 105; wykonanie 152,9). Zwiększone zapotrzebowanie na wyjaśnienia mogło wynikać m.in. z niejasności przepisów podczas epidemii SARS-CoV-2, a ponadto od kwietnia 2020 r. wprowadzono ośmiogodzinny dyżur telefoniczny.
- 14.3.1.W – *Wsparcie rozwoju i organizowanie dialogu i partnerstwa społecznego*, w ramach podzadania wydatkowano kwotę 11 239,0 tys. zł, tj. 97,3% planu po zmianach. Dla celu *Prowadzenie i koordynacja zadań i inicjatyw wspierających rozwój oraz organizowanie dialogu i partnerstwa społecznego* określono miernik *Liczba zadań, w których Minister prowadzi działania mające na celu wsparcie i organizowanie dialogu społecznego* (Plan 80, wykonanie 76).
- 17.2.1.W – *Koordynacja realizacji, zarządzania i wdrażania programów realizowanych z udziałem środków pochodzących z budżetu UE*, w ramach podzadania wydatkowano kwotę 547 529,5 tys. zł, tj. 97,4% planu po zmianach.

⁷⁰ 1) Podnoszenie jakości i efektywności kształcenia oraz budowanie kompetencji zawodowych u młodzieży zagrożonej marginalizacją. 2) Budowanie kompetencji zawodowych u młodzieży zagrożonej marginalizacją.

⁷¹ 1) Udzielanie społeczeństwu informacji nt. przepisów prawa pracy, w tym bezpieczeństwa i higieny pracy. 2) Poprawa bezpieczeństwa i warunków pracy.

Dla celu *Sprawna realizacja Działań PO WER monitorowanych przez MRPiPS w latach 2014-2020* określono miernik *Stosunek wartości złożonych do Instytucji Zarządzającej (IZ) deklaracji do łącznej alokacji w ramach Działań PO WER monitorowanych przez MRPiPS (w %)*. (Plan - 40%, wykonanie - 37%).

Cztery podzadania realizowane w ramach funkcji 14 *Rynek pracy* oraz zadania 14.1.W *Wspieranie zatrudnienia i przeciwdziałanie bezrobociu* oraz czterech podzadań, zostały zbadane i opisane w obszarze dotyczącym FP⁷².

(akta kontroli: tom V, str. 251-300)

Plan działalności Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej na rok 2020 dla działów administracji rządowej: praca, rodzina, zabezpieczenie społeczne został sporządzony zgodnie z wymogami określonymi w rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 29 września 2010 r. w sprawie planu działalności i sprawozdania z jego wykonania⁷³.

Ujęte w układzie zadaniowym cele odnosiły się do najważniejszych obszarów działalności MRPiPS. Cele i mierniki układu zadaniowego były zbieżne z celami i miernikami planu.

(akta kontroli: tom I, str. 505-507)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

2.4. Nadzór i kontrola

Opis stanu
faktycznego

Dysponent cz. 31 wykonywał obowiązki z zakresu nadzoru i kontroli nad całością gospodarki finansowej, według zasad określonych w art. 175 ufp. Na bieżąco realizowano plan audytu wewnętrznego oraz plan kontroli wewnętrznej, przy czym w związku z przeniesieniem części 31 do innego resortu dokonano w nich niezbędnych modyfikacji.

W planie kontroli zewnętrznych na 2020 r. ujęto 14 zagadnień tematycznych, m.in. w zakresie części 31 – Praca: Wydatkowanie środków Funduszu Pracy na realizację wybranych zadań; Wydatkowanie środków Funduszu Pracy na finansowanie działań aktywizacyjnych w formie programów; Realizacja przez marszałka województwa zadań dotyczących roszczeń należnych FGSP; Realizacja przez marszałka województwa art. 12a i 15a ustawy z dnia 13 lipca 2006 r. o ochronie roszczeń pracowniczych w razie niewypłacalności pracodawcy⁷⁴; Działalność instytutów badawczych w zakresie art. 36 ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 r. o instytutach badawczych⁷⁵.

Ze sprawozdania sporządzonego na dzień 5 października 2020 r. wynikało, że Biuro Kontroli i Audytu (BKA) rozpoczęło 18 kontroli planowych i 15 pozaplanowych (projektów PO WER) Dziewięć kontroli zakończono wystąpieniami, cztery informacjami pokontrolnymi, dwie ostatecznymi informacjami pokontrolnymi, a jedna ostateczna informacja pokontrolna była w przygotowaniu. Do sześciu kontroli sporządzono projekty wystąpień, osiem kontroli było w trakcie, a do kolejnych trzech wystawiono upoważnienia. W związku z przeniesieniem części 31 do MRPiT przeniesiono łącznie 11 osób zajmujących się kontrolą, w tym cały Wydział ds. Pracy. W związku z powyższym, to MRPiT kończyło m.in. kontrole dotyczące dwóch instytutów podległych ministrowi właściwemu ds. pracy, tj. CIOP-PIB oraz Instytut Pracy i Spraw Społecznych. Oba instytuty złożyły zastrzeżenia.

⁷² 14.1.1.W System publicznych służb zatrudnienia; 14.1.2. Zasiłki dla bezrobotnych; 14.1.3.W Aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu; 14.1.4. Zatrudnienie oraz przeciwdziałanie marginalizacji i wykluczeniu społecznemu młodzieży.

⁷³ Dz. U. Nr 187, poz. 1254.

⁷⁴ Dz.U. 2020 r. poz. 7, dalej: ustawa o ochronie roszczeń pracowniczych.

⁷⁵ Dz. U. z 2020 r. poz. 1383.

W wyniku kontroli w CIOP-PIB stwierdzono formalne nieprawidłowości, które skutkowały wydaniem zaleceń dotyczących m.in. niezwłocznego zawarcie umów o zakazie konkurencji z pracownikami; dokonywania oceny okresowej pracowników naukowych i badawczo-technicznych w sposób zgodny zarówno z określonym w ustawie jak i w procedurze wewnętrznej; doprecyzowanie procedury wewnętrznej w obszarze obsługi transportowej i gospodarki samochodami służbowymi poprzez pisemne wskazanie celu wyjazdu służbowego oraz ustalenie i wdrożenie wewnętrznych zasad normujących odpowiedzialność osób za prowadzenie dokumentacji w przedmiotowym obszarze; wzmocnienie nadzoru nad terminowym regulowaniem zobowiązań Instytutu wynikających z zawartych umów.

Zadania audytowe realizowano w oparciu o zatwierdzony 30 grudnia 2019 r. przez Ministra plan audytu wewnętrznego na 2020 r., opracowany zgodnie z § 7-12 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 4 września 2015 r. w sprawie audytu wewnętrznego oraz informacji o pracy i wynikach tego audytu⁷⁶.

W 2020 r. w planie audytu jako obszary, w których oszacowano wysoki poziom ryzyka znalazły się systemy zarządzania i kontroli programów finansowanych ze środków pochodzących ze środków UE, realizację programów rządowych, resortowych i ministerialnych, zarządzanie, w tym planowanie i rozwój systemów informatycznych oraz bezpieczeństwo danych osobowych. Ponadto realizowano czynności doradcze i sprawdzające.

Sformułowane zalecenia dotyczyły m.in. rozważenie powołania Zespołu ds. analizy ryzyka lub zmodyfikowanie zadań istniejącego Zespołu ds. kontroli zarządczej tak, aby jednym z zadań była cykliczna analiza poprawności i adekwatności zidentyfikowanych ryzyk w stosunku do celów i zadań poszczególnych komórek; dokonanie niezbędnych zmian w celu dostosowania Ministerstwa do wymogów ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami⁷⁷ oraz powołanie koordynatora ds. dostępności.

Zrealizowane zadania i ich oceny dotyczyły obszarów działalności Ministerstwa, jako jednej instytucji (nie wyszczególniono części 31). Sformułowane zalecenia dotyczyły rozwiązań systemowych realizowanych projektów.

Przeprowadzono także jedną kontrolę ujętą w Rocznym planie kontroli MRPiPS na rok 2020 w zakresie wypełniania przez fundacje obowiązków wynikających z ustawy z dnia 1 marca 2018 r. o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu⁷⁸. Kontrola wykazała nieprawidłowości.

(akta kontroli: tom IV, str. 1-273)

Stwierdzone
nieprawidłowości

OCENA CZĄSTKOWA

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Najwyższa Izba Kontroli ocenia, że wydatki w 2020 r. w ramach budżetu państwa i BSE zostały zrealizowane zgodnie z planem wydatków na zakupy i usługi służące realizacji celów jednostki. NIK ocenia także pozytywnie wydatkowanie środków z rezerw celowych oraz dokonywanie blokad. Badane wydatki dokonane zostały z zachowaniem zasady gospodarowania środkami publicznymi. Stwierdzono natomiast nierzetelne dokumentowanie dwóch postępowań o udzielenie zamówień publicznych o łącznej wartości 832,6 tys. zł (z cz. 31 wydatkowano 634,2 tys. zł).

OBSZAR

3. Sprawozdawczość

Opis stanu
faktycznego

Kontrolą objęto prawidłowość sporządzania rocznych sprawozdań za 2020 r. przez dysponenta części 31 – Praca i sprawozdań jednostkowych MRiPS, które na mocy

⁷⁶ Dz. U. z 2018 r. poz. 506.

⁷⁷ Dz. U. z 2020 r. poz. 1062.

⁷⁸ Dz. U. z 2020 r. poz. 971, ze zm.

porozumienia między ministrami zostało zobowiązane do sporządzenia sprawozdań rocznych, mimo przeniesienia części 31 do MRPiT:

- o stanie środków na rachunkach bankowych państwowych jednostek budżetowych (Rb-23),
- z wykonania planu dochodów budżetowych (Rb-27),
- z wykonania planu wydatków budżetu państwa (Rb-28),
- z wykonania planu wydatków, które nie wygasły z upływem roku budżetowego (Rb-28NW),
- z wykonania planu wydatków budżetu państwa w zakresie programów realizowanych ze środków pochodzących z budżetu UE oraz niepodlegających zwrotowi środków z pomocy udzielanej przez państwa członkowskie EFTA, z wyłączeniem wydatków na realizację Wspólnej Polityki Rolnej (Rb-28 Programy),
- z wykonania planu wydatków budżetu środków europejskich, z wyłączeniem wydatków na realizację Wspólnej Polityki Rolnej (Rb-28 UE),
- z wykonania wydatków budżetu państwa oraz budżetu środków europejskich w układzie zadaniowym (Rb-BZ1).

MRPiPS w związku z przeniesieniem części 31 – Praca do MRPiT sporządziło na dzień 5 października 2020 r. sprawozdania budżetowe zgodnie z § 6 rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 9 stycznia 2018 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej⁷⁹. Podstawą do sporządzenia tych sprawozdań były obroty i salda sporządzone na podstawie zapisów nie ujętych w sposób trwały w księgach rachunkowych (niezamknięte księgi). Na podstawie zawartych porozumień sprawozdania budżetowe za 2020 r. podpisali główny księgowy resortu (MRiPS) oraz – z upoważnienia kierownika jednostki (Ministra Rozwoju, Pracy i Technologii) – dyrektor Biura Budżetu i Finansów MRiPS. Zostały one podpisane przez głównego księgowego resortu oraz – z upoważnienia kierownika jednostki (Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej) – przez dyrektora Biura Budżetu i Finansów. Sprawozdania budżetowe z działalności MRiPS oraz dysponenta budżetu państwa w części 31 sporządzone na dzień 5 października 2020 r. zostały przekazane do MRPiT w dniu 5 listopada 2020 r. na elektroniczną skrynkę podawczą⁸⁰.

W MRPiT oraz w MRPiPS na dzień 5 października 2020 r. nie zamknięto ksiąg rachunkowych i nie nastąpiło ich otwarcie w MRPiT oraz w MRiPS na dzień 6 października 2020 r. Zdaniem Dyrektora Biura Kontroli i Audytu MRiPS oraz Dyrektora Generalnego MRPiT nie było przesłanek dotyczących otwierania i zamykania ksiąg rachunkowych, o których mowa w art. 12 ustawy z dnia 29 września 1994 r. *o rachunkowość*⁸¹ (dalej uor), ponieważ zmiana w strukturze Rady Ministrów polegała na przekształceniu w drodze wyłączenia z dotychczasowego MRPiPS spraw działu praca. Wydzielenie to nie skutkowało likwidacją ani utworzeniem nowej jednostki. Zmianie nie uległy NIP i REGON ministerstwa ani forma organizacyjna jednostki. Wszelkie działania związane z organizacją rachunkowości przy przekształceniu wprowadzono w myśl przepisu art. 12 ust. 3a

⁷⁹ Dz. U. z 2020 r. poz. 1564, dalej: rozporządzenie *w sprawie sprawozdawczości budżetowej*.

⁸⁰ Zgodnie z § 6 ust. 3 rozporządzenia *w sprawie sprawozdawczości budżetowej* w przypadku zmiany, w ciągu roku budżetowego, organu dysponującego częścią budżetu państwa, sprawozdania sporządza organ, który jest dysponentem części na koniec okresu sprawozdawczego, uwzględniając w sprawozdaniu dane ze sprawozdania sporządzonego przez organ poprzednio dysponujący częścią, na dzień kończący uprawnienie do dysponowania częścią.

Jednocześnie zgodnie z § 28 ust. 5 załącznika nr 34 i § 13 ust. 2 załącznika nr 35 do ww. rozporządzenia w przypadku zmiany organu dysponującego częścią budżetu państwa, w terminie innym niż dzień kończący okres sprawozdawczy lub dzień kończący rok sprawozdawczy, sprawozdania budżetowe, przekazuje się nie później niż trzy dni przed terminem sporządzenia tych sprawozdań za kolejny okres sprawozdawczy, na elektroniczną skrynkę podawczą organu przejmującego uprawnienia do dysponowania częścią budżetową.

⁸¹ Dz. U. z 2021 r., poz. 217, ze zm.

uor – „ksiąg rachunkowych można nie zamykać, jeśli podział jednostki następuje przez wydzielenie”. Podobne stanowisko prezentuje MRPiT.

Zgodnie z porozumieniem między ministerstwami, MRiPS prowadziło ewidencję księgową cz. 31 do 31 grudnia 2020 r. Dla obsługi budżetu państwa cz. 31 zostały utrzymane przez MRPiT wszystkie rachunki, którymi do dnia 5 października 2020 r. dysponował minister właściwy do spraw pracy. Umowa pomiędzy MRPiT a NBP o utrzymanie rachunków bankowych została podpisana z dniem 27 listopada 2020 r.

Zgodnie z porozumieniami oraz na podstawie pisemnych upoważnień, pracownicy MRiPS sporządzali wszystkie sprawozdania budżetowe za okresy sprawozdawcze do końca 2020 r. Jednostką składającą (przekazującą) te sprawozdania, począwszy od okresu sprawozdawczego za październik 2020 r., było MRPiT. W taki sam sposób sporządzono sprawozdania łączne na podstawie sprawozdań jednostkowych (własnych i podległych jednostek).

Kontrola poprawności sporządzenia sprawozdań w zakresie operacji finansowych za IV kwartał 2020 r. o stanie należności oraz wybranych aktywów finansowych (Rb-N) i o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji (Rb-Z) nie wykazała uchybień. Kwoty wykazane w sprawozdaniach jednostkowych kontrolowanej jednostki (dysponent trzeciego stopnia) były zgodne z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej oraz danymi systemu TREZOR. Wniosek do Ministerstwa Finansów o udostępnienie danych w systemie Trezor dla części 31 MRPiT złożyło w dniu 20 października 2020 r.

Stosowany w MRiPS system kontroli zarządczej zapewniał w sposób racjonalny prawidłowość i rzetelność sporządzania sprawozdań. Wyżej wymienione sprawozdania zostały sporządzone terminowo i prawidłowo pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym. MRPiT określiło procedury kontroli zarządczej dla części 31 od 1 stycznia 2021 r.

(akta kontroli: tom IV, str. 379-531, tom V, str. 1-319)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli opiniuje pozytywnie sporządzone przez kontrolowaną jednostkę sprawozdania budżetowe i w zakresie operacji finansowych.

Sprawozdania budżetowe za rok 2020 zostały sporządzone terminowo i prawidłowo pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym. MRiPS sporządziło sprawozdania na dzień 5 października 2020 r. W MRiPS nie zamknięto jednak ksiąg na dzień 5 października, a w MRPiT nie otworzono na dzień 6 października nowych ksiąg. Sprawozdania za cały rok 2020 zostały sporządzone przez pracowników MRiPS upoważnionych do działania w imieniu MRPiT. Podstawą sporządzenia sprawozdań na dzień 5 października 2020 r. i sprawozdań łącznych były księgi prowadzone w MRiPS, a dane znajdujące się w tych sprawozdaniach były zgodne z księgami prowadzonymi przez MRiPS na rzecz MRPiT. Fakt prowadzenia ksiąg rachunkowych przez inną jednostkę, niż sprawozdająca, wynikał z konieczności zapewnienia ciągłości realizacji zadań dysponenta środków budżetu państwa trzeciego stopnia, niemniej jednak rodził ryzyko braku przejrzystości w zakresie wykonania budżetu państwa.

V. Wyniki kontroli Funduszu Pracy

1. Cel i zakres kontroli

Cel kontroli Celem kontroli było dokonanie oceny wykonania w 2020 r. planu finansowego FP pod względem legalności, celowości, rzetelności i gospodarności podejmowanych działań przez dysponenta Funduszu.

Zakres kontroli Ocenie podlegały w szczególności: planowanie i realizacja przychodów Funduszu; planowanie i wykonanie kosztów oraz efekty realizowanych zadań, w tym stopień ich realizacji; gospodarowanie wolnymi środkami; sporządzenie rocznych sprawozdań budżetowych oraz sprawozdań za IV kwartał 2020 r. w zakresie operacji finansowych; system kontroli zarządczej w zakresie prawidłowości sporządzania sprawozdań. Podstawą sformułowania oceny wymienionych wyżej obszarów były ustalenia dokonane w wyniku następujących działań kontrolnych: dokonanie analizy wykonania planu przychodów; analizy stanu należności pozostałych do zapłaty; analizy realizacji zadań oraz efektów uzyskanych w wyniku wydatkowania środków; szczegółowej analizy wybranej próby wydatków; analizy wybranych postępowań o udzielenie zamówienia publicznego; dokonanie analizy stanu zobowiązań; szczegółowej kontroli wybranych zapisów i dokumentów księgowych; analizy prawidłowości sporządzenia sprawozdań; analizy stosowanych przez dysponenta procedur kontroli zarządczej.

Opis ustaleń kontrolnych przedstawiono w części 3. *Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częściowej kontrolowanej działalności.*

2. Ocena ogólna kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie wykonanie planu finansowego Funduszu Pracy na 2020 r.

Uzasadnienie oceny ogólnej W wyniku kontroli kosztów związanych z obsługą Funduszu, które stanowiły 0,7% kosztów ogółem FP stwierdzono, że zostały one poniesione z zachowaniem zasad gospodarowania środkami publicznymi określonymi w ufp i aktach wykonawczych. Nie stwierdzono niecelowego oraz niegospodarnego wydatkowania środków.

Sytuacja związana z epidemią SARS-CoV-2 spowodowała konieczność stworzenia pilnej, doraźnej pomocy dla przedsiębiorców i innych podmiotów. Dysponent Funduszu brał udział w pracach nad zasadami wsparcia przedsiębiorców na podstawie ustawy o COVID-19 oraz wydatkował na ten cel 21 317 863,9 tys. zł. Zdaniem NIK kontrola zarządcza nad opracowaniem przepisów prawa oraz instrumentów wsparcia, wydatkowaniem i rozliczeniem tych środków oraz sprawozdawczością była niedostateczna, co mogło skutkować ponoszeniem kosztów z FP niezgodnie z zasadami wydatkowania środków publicznych w sposób określony w art. 44 ust. 3 ufp.

W MRPiPS nie zamknięto ksiąg rachunkowych na dzień 5 października 2020 r. i nie nastąpiło ich otwarcie w MRPiT na dzień 6 października 2020 r. Sprawozdanie Rb-40 wg stanu na 5 października 2020 r. nie zostało sporządzone. Niezależnie od powyższego, sprawozdania budżetowe za rok 2020 zostały sporządzone prawidłowo pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym.

3. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowe kontrolowanej działalności

3.1. Wykonanie planu finansowego Funduszu Pracy

3.1.1. Wykonanie planu przychodów

Opis stanu faktycznego

W ustawie budżetowej na rok 2020 ujęto przychody Funduszu⁸² w kwocie 13 226 755 tys. zł. Zgodnie z planem finansowym Funduszu po zmianach, wynosiły one 36 226 755 tys. zł. Zrealizowane przychody wyniosły 35 845 331,1 tys. zł i stanowiły 98,9% kwoty planu po zmianach. W porównaniu do 2019 r. były wyższe o 21 117 299,5 tys. zł (o 143,4%). Przychody w 2020 r. jak i w latach 2017-2019 miały tendencję wzrostową (odpowiednio: 13 402 314 tys. zł, 13 880 963 tys. zł, 14 728 031,6 tys. zł). Wzrost przychodów w roku 2020 wynikał z otrzymania środków pochodzących z FPC.

(akta kontroli: tom VIII, str. 10-22, 27-29, 454-456, 465-469, 588-605)

Przychody Funduszu pochodziły:

- ze środków otrzymanych z FPC – 23 000 000 tys. zł i stanowiły 64,2% ogółu przychodów;
- z wpływów z obowiązkowej składki od pracodawców⁸³ na FP – 11 204 049,5 tys. zł, tj. 31,3% ogółu przychodów;
- ze środków Unii Europejskiej, w związku z realizacją projektów na rzecz przeciwdziałania bezrobociu, współfinansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego (dalej EFS) w ramach PO WER i RPO⁸⁴ – 1 363 657,2 tys. zł, tj. 3,8% ogółu przychodów;
- z pozostałych przychodów zrealizowanych – 277 624,5 tys. zł, stanowiących 0,6% ogółu przychodów.

(akta kontroli: tom VIII, str. 454-456, 588-605)

Według stanu na dzień 31 grudnia 2020 r., zgodnie ze sprawozdaniem Rb-40 z wykonania planu finansowego FP, wystąpiły należności na rzecz Funduszu w wysokości 8 454 441,5 tys. zł (85,1% planu po zmianach), w tym 8 338 102,8 tys. zł z tytułu udzielonych pożyczek oraz odsetek od tych pożyczek, w tym od jednostek sektora finansów publicznych – 8 000 000 tys. zł. Należności na koniec 2020 r. były wyższe o 4 330 631 tys. zł (105%) w porównaniu do wykonania w 2019 r. Wynikało to z udzielenia decyzją Ministra RPiPS⁸⁵ nieoprocentowanej pożyczki dla Funduszu Solidarnościowego w wysokości 4 000 000 tys. zł, na podstawie art. 109l w związku art. 103 ust. 2 ustawy o promocji zatrudnienia oraz ze wsparcia udzielanego podmiotom na podstawie art. 15zzd i 15zzda (pożyczki) ustawy o COVID-19 w wysokości 328 573 tys. zł. Pożyczka na rzecz Funduszu Solidarnościowego podlega spłacie w ratach rocznych nie niższych niż 300 000 tys. zł – począwszy od 2030 r.⁸⁶

(akta kontroli: tom VIII, str. 454-456, 588-605, 655)

⁸² Załącznik 13, tabela 10.

⁸³ W 2020 r. wynosiła 2,0% podstawy wymiaru składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe – ustalana jest corocznie w ustawie budżetowej zgodnie z art. 104 ust. 2 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz.U. z 2020 r. poz. 1409, ze zm.), dalej: ustawa o promocji zatrudnienia.

⁸⁴ Osiągnięte przychody stanowią zwrot kwot poniesionych przez powiatowe urzędy pracy z tytułu realizacji pozakonkursowych projektów w ramach Programów Operacyjnych w perspektywie finansowej 2014-2020.

⁸⁵ Decyzja nr 1 Ministra RPiPS z dnia 17 lutego 2020 r. w sprawie udzielenia ze środków FP pożyczki do Funduszu Solidarnościowego oraz warunków i terminów spłaty pożyczki (Dz. Urz. MRPiPS poz. 4).

⁸⁶ Zasady spłaty są analogiczne jak określone w Decyzji Nr 5 Ministra RPiPS z dnia 9 października 2019 r. w sprawie warunków i terminów spłaty pożyczki przekazanej Funduszowi Solidarnościowemu ze środków FP (Dz. Urz. MRPiPS poz. 40). W związku z tym łączne raty roczne będą musiały być nie niższe niż 600 000 tys. zł.

Plan finansowy FP zmieniany był w trakcie roku 27 razy. W wyniku wprowadzonych zmian plan zwiększono o kwotę 33 000 000 tys. zł. Środki na ten cel w kwocie 23 000 000 tys. zł pochodziły z FPC, zaś w kwocie 10 000 000 tys. zł z planowanego zmniejszenia środków pieniężnych funduszu i miały być wydatkowane głównie na aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu (zwiększenie o 23 977 367 tys. zł), świadczenie postojowe (6 600 000 tys. zł), dodatek solidarnościowy (1 005 000 tys. zł) oraz jednorazowe dotacje na koszty prowadzenia działalności gospodarczej (800 000 tys. zł). Zmiany w planie, zostały dokonane głównie na podstawie art. 15zh ust. 1 pkt 3 ustawy o COVID-19⁸⁷ (21 z 27 zmian)⁸⁸.

(akta kontroli: tom VIII, str. 137-444)

Na podstawie Decyzji nr 2 Ministra RPiPS z dnia 6 kwietnia 2020 r. w sprawie udzielenia ze środków FP nieoprocentowanej pożyczki do FGŚP oraz warunków i terminów spłaty pożyczki⁸⁹, ze środków Funduszu udzielono nieoprocentowanej pożyczki FGŚP w kwocie 1 800 000 tys. zł, na finansowanie wydatków związanych z przyznaniem świadczeń oraz środków, o których mowa w art. 15g ust. 1 i 2 ustawy o COVID-19. Pożyczka podlegała spłacie w ratach rocznych w okresie 10 lat, począwszy od 2030 r., jednakże pożyczka została spłacona w pełnej wysokości w dniu 30 grudnia 2020 r.⁹⁰.

W roku 2020 Fundusz nie zaciągał kredytów bankowych ani pożyczek, nie zostały mu także umorzone żadne kredyty ani pożyczki.

(akta kontroli: tom VII, str. 656, tom X, str. 373-380)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości

3.1.2. Wykonanie planu kosztów

Opis stanu
faktycznego

W ustawie budżetowej na rok 2020 koszty FP zaplanowane zostały na poziomie 9 100 000 tys. zł. W wyniku wprowadzonych zmian plan finansowy został zwiększony do kwoty 42 100 000 tys. zł. Wykonanie planu kosztów wyniosło 30 012 974 tys. zł, co stanowiło 71,3% kwoty planu po zmianach i było wyższe o 23 624 231,5 tys. zł (369,8%) w porównaniu do wykonania w 2019 r. (6 388 742,5 tys. zł). Koszty FP ponoszone w latach 2017-2019 kształtowały się odpowiednio: 10 933 782 tys. zł, 7 840 451 tys. zł, 6 388 742 tys. zł i miały tendencję spadkową. Wynikało to głównie ze spadku bezrobocia rejestrowanego z 6,6% w 2017 r. do 5,2% w 2019 r. Wzrost wydatków w 2020 r. spowodowany był przede wszystkim realizowaniem zadań w zakresie przeciwdziałania COVID-19. Sytuacja epidemii SARS-CoV-2 znalazła swoje odbicie także we wzroście stopy bezrobocia z 5,2% w 2019 r. do 6,2% w 2020 r.

(akta kontroli: tom VIII, str. 10-22, 27-29, 454-456, 465-469, 588-605)

Koszty Funduszu według podstawowych grup zadań zostały poniesione m.in. na:

- aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu – 19 587 364,7 tys. zł (67%⁹¹);
- świadczenia postojowe – 5 829 000 tys. zł (88,3%);

⁸⁷ Na jego mocy mogły być dokonywane zmiany w planie funduszy celowych mimo niespełnienia wymogów określonych w art. 29 ust. 9-12 ufp.

⁸⁸ Jedną z 27 zmian została dokonana bez zachowania wymogów określonych w art. 52 ust. 2 pkt 2 ufp – decyzją z dnia 3 kwietnia 2020 r. koszty zostały zwiększone o 10 000 000 tys. zł z jednoczesnym zmniejszeniem środków pieniężnych Funduszu. Dysponent Funduszu był jednak do tego uprawniony na mocy art. 15zh ust. 2 ustawy o COVID-19. W pozostałych przypadkach zwiększone koszty były pokrywane z wyższych przychodów (środki przekazywane z FPC).

⁸⁹ Dz. Urz. MRPiPS poz. 9, dalej: decyzja nr 2 w sprawie udzielenia ze środków FP nieoprocentowanej pożyczki do FGŚP.

⁹⁰ FGŚP został zasilony środkami z FPC, które wykorzystywał w pierwszej kolejności, dlatego na koniec roku mógł zwrócić pożyczkę z FP.

⁹¹ Zgłoszone zapotrzebowanie PUP było niższe od pierwotnie prognozowanego.

- zasiłki dla bezrobotnych ze składką na ubezpieczenie społeczne – 2 032 980,2 tys. zł (95,4% wykonania planu);
- zasiłki i świadczenia przedemerytalne – 1 017 060 tys. zł (92,4%);
- pracownicze plany kapitałowe – 270 308,5 tys. zł (64,4%);
- wynagrodzenia, składki, dodatki do wynagrodzeń oraz odpisy na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych – 195 368,8 tys. zł (97,2%);
- dodatek solidarnościowy⁹² – 505 000 tys. zł (50,2%);
- jednorazowa dotacja na koszty prowadzenia działalności gospodarczej – 57 855,8 tys. zł (7,2%⁹³).

(akta kontroli: tom VIII, str. 454-456, 465-469, 588-605)

Na aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu w ustawie budżetowej na rok 2020 zaplanowano kwotę 5 273 345 tys. zł, w planie po zmianach 29 250 712 tys. zł. Zrealizowane koszty na aktywizację zawodową wyniosły 19 587 364,7 tys. zł, co stanowiło 67% kwoty planu po zmianach i 65,3% wykonania kosztów ogółem. Obejmowały one m.in.:

- programy na rzecz promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej – 7 811 333 tys. zł (45,2% wykonania planu⁹⁴);
- umorzenia pożyczek – 8 998 883,9 tys. zł (99,98%)⁹⁵;
- koszty związane ze specjalizacją oraz realizacją staży podyplomowych lekarzy, lekarzy dentystów, pielęgniarek i położnych – 2 243 053 tys. zł⁹⁶ (100%);
- Krajowy Fundusz Szkoleniowy – 206 977,5 tys. zł (84%);
- dofinansowanie pracodawcom kosztów kształcenia młodocianych – 181 932,3 tys. zł (61,2%⁹⁷);
- realizację zadań w zakresie rozwoju instytucji opieki nad dziećmi do lat trzech w latach 2018-2022 – 125 502,8 tys. zł (83,7%).

(akta kontroli: tom VIII, str. 454-456, 465-469, 588-605)

W planie finansowym Funduszu przewidziano 32 250 465,6 tys. zł na zadania określone ustawą o COVID-19. Koszty wyniosły 21 317 863,9 tys. zł, co stanowiło 66,1% planu. Wynikało to z faktu, że ostatecznie zgłoszone zapotrzebowanie na środki na zadania dot. przeciwdziałania COVID-19 było niższe od pierwotnie prognozowanego. Wsparcie jest kontynuowane w roku 2021.

(akta kontroli: tom VIII, str. 454-456, 480, 588-605)

Dysponent Funduszu brał udział w opracowaniu przepisów dotyczących wsparcia udzielanego w ramach ustawy o COVID-19. Odpowiadał także za opracowanie procedury wnioskowania oraz przekazywania i rozliczania środków z FP do powiatowych urzędów pracy na ten cel. Prace związane z tworzeniem ustawy o COVID-19 z ramienia cz. 31 koordynował Departament Prawny MRPiPS. W prace merytoryczne w zakresie wsparcia, o którym mowa w art. 15zzb, 15zzc, 15zzd oraz

⁹² W dniu 21 czerwca 2020 r. weszła w życie ustawa z dnia 19 czerwca 2020 r. o dodatku solidarnościowym przyznawanym w celu przeciwdziałania negatywnym skutkom COVID-19 (Dz. U. z 2020 r. poz.1068). Celem dodatku solidarnościowego jest przeciwdziałanie negatywnym skutkom COVID-19 w rozumieniu art. 2 ust. 2 ustawy o COVID-19, poprzez wsparcie finansowe osób, które straciły źródło przychodu ze względu na sytuację gospodarczą spowodowaną kryzysem wywołanym COVID-19. Dodatek solidarnościowy oraz koszty obsługi wypłaty tego dodatku były finansowane ze środków Funduszu, zasilanego w tym celu środkami z FPC.

⁹³ Instrument wprowadzono w grudniu 2020 r. przed okresem świątecznym.

⁹⁴ Zapotrzebowanie zgłoszone przez PUP na środki na zadania dotyczące przeciwdziałania COVID-19 było niższe od pierwotnie prognozowanego.

⁹⁵ W tym 8 998 602,3 tys. zł stanowiły umorzenia pożyczek udzielonych na podstawie ustawy o COVID-19.

⁹⁶ Środki z Funduszu zostały przekazane na podstawie art. 9 ust. 1 ustawy z dnia 13 lutego 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach służących realizacji ustawy budżetowej na rok 2020 (Dz.U. 2020 poz. 278), dalej: ustawa o rozwiązaniach służących realizacji ustawy budżetowej.

⁹⁷ W planie finansowym FP środki zostały zabezpieczone na podstawie zgłoszonego zapotrzebowania. W związku z wystąpieniem epidemii zainteresowanie instrumentem było niższe.

15zze⁴ zaangażowany był m.in. Departament Rynku Pracy. Ustalenia w tym zakresie zostały opisane w części dotyczącej nieprawidłowości.

(akta kontroli: tom X, str. 454-460, 495-501)

Środki Funduszu na zadania, o których mowa w art. 15zzb-15zzd, 15zzda, 15zze, 15zze² ustawy o COVID-19⁹⁸, były przekazywane samorządom powiatów na podstawie złożonych wniosków. Formularz wniosku opracował Departament Funduszy. Nie określono w nim ani art. ustawy o COVID-19, z którego ma być udzielane wsparcie, ani liczby i branży podmiotów, które zwracają się o pomoc. W ramach odrębnych wniosków przyznawane były środki na zadanie, o którym mowa w art. 15zze⁴ ustawy o COVID-19⁹⁹. Starości/Prezydenci miast składali zbiorcze wnioski, a dysponent Funduszu przyznawał i wypłacał wnioskowane kwoty. Dysponent Funduszu w momencie przekazywania środków urzędowi pracy nie posiadał informacji, na jakie świadczenia i dla jakich podmiotów zostaną one przeznaczone. Ustalenia w tym zakresie zostały przedstawione w części dotyczącej nieprawidłowości.

Wszystkie wnioski o przekazanie środków Funduszu na ww. zadania zostały zrealizowane. Wartość poniesionych wydatków na ww. cele wyniosła 14 906 255,8 tys. zł. Koszty obsługi wyniosły 77 608,1 tys. zł.

(akta kontroli: tom IX, str. 1-136, tom X, str. 440-443)

Na podstawie próby 21 wniosków, które wpłynęły w 2020 r. do FP o przekazanie środków na wsparcie przewidziane w ustawie o COVID-19 stwierdzono, że średni okres pomiędzy wpływem wniosku a wystawieniem zawiadomienia o przyznaniu środków wynosił trzy dni kalendarzowe. Średni okres pomiędzy zawiadomieniem a przekazaniem środków finansowych wynosił pięć dni kalendarzowych.

(akta kontroli: tom IX, str. 1-136, 400)

Ze środków Funduszu Pracy PUP wypłaciły¹⁰⁰:

- 9 269 184,8 tys. zł na finansowanie pożyczek bezzwrotnych na pokrycie bieżących kosztów prowadzenia działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorcy (art. 15zzd ustawy o COVID-19) oraz bieżących kosztów prowadzenia działalności gospodarczej lub statutowej organizacji pozarządowej lub podmiotu, o którym mowa w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego (art. 15zzda ustawy o COVID-19). Udzielono pożyczek dla 1 864 763 podmiotów. Najwięcej podmiotów wsparto w województwach: mazowieckim (311 584 pożyczki na kwotę 1 553 114,8 tys. zł) oraz wielkopolskim (200 998 pożyczek na kwotę 999 568,6 tys. zł). Najmniej podmiotów uzyskało wsparcie w województwie opolskim (39 024 pożyczki na kwotę 194 107,8 tys. zł).
- 1 704 648,2 tys. zł na dofinansowania dla przedsiębiorcy będącego osobą fizyczną niezatrudniającego pracowników (art. 15zzc ustawy o COVID-19). Wsparciem objęto 320 260 osób. Najwięcej osób wsparto w województwie

⁹⁸ 1) dofinansowanie części kosztów wynagrodzeń pracowników oraz należnych od nich składek na ubezpieczenia społeczne dla mikroprzedsiębiorców, małych i średnich przedsiębiorców (art. 15zzb); 2) dofinansowanie części kosztów prowadzenia działalności gospodarczej dla przedsiębiorców samozatrudnionych (art. 15zzc); 3) pożyczki dla mikroprzedsiębiorców (art. 15zzd); 4) pożyczki dla organizacji pozarządowych lub podmiotów, o którym mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o *działalności pożytku publicznego i o wolontariacie* (Dz. U. z 2020 r. poz. 1057, ze zm.), dalej: *ustawa o działalności pożytku publicznego* (art. 15zzda); 5) dofinansowanie części kosztów wynagrodzeń pracowników oraz należnych od nich składek na ubezpieczenia społeczne dla organizacji pozarządowych (art. 15zze); 6) dofinansowania części kosztów wynagrodzeń pracowników w rozumieniu art. 15g ust. 4 zdanie pierwsze oraz należnych od tych wynagrodzeń składek na ubezpieczenia społeczne dla kościelnej osoby prawnej (art. 15zze²).

⁹⁹ Dotacje na pokrycie bieżących kosztów prowadzenia działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorcy i małego przedsiębiorcy określonych branż.

¹⁰⁰ Dane pochodzą ze sprawozdań PUP przekazywanych w systemie Syriusz. Wskazane kwoty dotyczą świadczeń wypłaconych Beneficjentom i nie obejmują ewentualnych pomniejszeń.

mazowieckim (45 682 osób na kwotę 244 375,7 tys. zł) oraz małopolskim (33 921 osób na kwotę 183 270,2 tys. zł), zaś najmniej w województwie opolskim (6515 osób na kwotę 33 443 tys. zł).

Dysponent Funduszu nie odnotował skarg w zakresie wsparcia udzielanego przez PUP na podstawie ustawy o COVID-19.

(akta kontroli: tom X, str. 357-371)

Departament Rynku Pracy określił zakres danych, jakie ujęte zostały w sprawozdaniach przygotowanych w systemie Syriusz¹⁰¹ dla określonych form pomocy (pożyczki, dotacje dla mikro i małych przedsiębiorstw, dofinansowanie części kosztów wynagrodzeń pracowników, dofinansowanie części kosztów prowadzenia działalności gospodarczej dla osób nie zatrudniających pracowników). W sprawozdaniach ujęto informacje nt. liczby podmiotów i kwoty wsparcia we wnioskach złożonych, pozytywnie i negatywnie rozpatrzonych oraz zrealizowanych, czyli takich, na które środki zostały już wypłacone, informacje nt. liczby podmiotów wezwanych do zwrotu środków, a w przypadku pożyczek również dane nt. umorzeń.

(akta kontroli: tom X, str. 362-371, 454-466)

Zrealizowane koszty administracyjne Funduszu¹⁰² wyniosły 195 368,8 tys. zł, tj. 97,2% kwoty planu po zmianach i 0,7% kosztów ogółem, i były wyższe o 2% od poniesionych kosztów na ten cel w 2019 r.

(akta kontroli: tom X, str. 454-456, 599-605)

Ze środków FP poniesiono koszty na wprowadzanie, rozwijanie i eksploatację systemu informatycznego i technologii cyfrowych w PSZ oraz OHP, służących realizacji zadań wynikających z ustawy o promocji zatrudnienia¹⁰³. Wykonanie za 2020 r. w tym zakresie wyniosło 118 454,6 tys. zł, tj. 91% planu po zmianach i było wyższe o 16 107 tys. zł (15,7%) od wykonania w roku 2019 (102 347,6 tys. zł).

Wykonanie planu finansowego FP w części „Koszty inwestycyjne i koszty zakupów inwestycyjnych”¹⁰⁴ wyniosło 14 405,6 tys. zł, tj. 98,4% planu po zmianach i było wyższe w porównaniu do 2019 r. o 21%. Jednostki PSZ oraz OHP samodzielnie podejmowały decyzje w zakresie zakupów inwestycyjnych, w ramach limitów określonych dla innych fakultatywnych zadań.

(akta kontroli: tom X, str. 470, 599-605)

Zobowiązania ogółem na koniec 2020 r. wynosiły 76 451 tys. zł i stanowiły 127% planu, w tym zobowiązania wobec ZUS – 37 248 tys. zł oraz pozostałe zobowiązania 39 203 tys. zł. Były one wyższe o 34 890,8 tys. zł (o 84%) od kwoty zobowiązań na koniec 2019 r. Wyższy poziom zobowiązań był spowodowany uruchomieniem jednorazowych dotacji na pokrycie bieżących kosztów prowadzenia działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorcy i małego przedsiębiorcy¹⁰⁵. Zobowiązania wymagalne na koniec 2020 roku nie wystąpiły.

(akta kontroli: tom X, str. 470, 475-479, 599-605, 610-611)

Szczegółowym badaniem objęto 15 zapisów księgowych na łączną kwotę 19 829,1 tys. zł, co stanowiło 0,07% kosztów ogółem oraz 65,4% podlegających badaniu kosztów rodzajowych. Próba została dobrana celowo spośród 218 zapisów księgowych o łącznej wartości 30 301,3 tys. zł. Próba objęto również wydatki BŚE w kwocie 2871,3 tys. zł (57% wydatków BŚE) i wydatki na współfinansowanie

¹⁰¹ Oprogramowanie aplikacyjne SyriuszStd to dedykowany system teleinformatyczny wspomagający realizację statutowych zadań powiatowych urzędów pracy.

¹⁰² Na wynagrodzenia, składki, nagrody, dodatki do wynagrodzeń oraz odpisy na ZFŚS dla pracowników WUP, PUP i OHP.

¹⁰³ Art. 108 ust. 1 pkt 34.

¹⁰⁴ Wykonanie planu finansowego FP w cz. B pozycji 5.1. „Koszty inwestycyjne i koszty zakupów inwestycyjnych” – wykazywane są wydatki inwestycyjne i zakupy sprzętu o wartości powyżej 10 000 zł.

¹⁰⁵ Art. 1 pkt 22 z dnia 9 grudnia 2020 r. o zmianie ustawy o COVID-19 oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2020 r. poz. 2255) wprowadzający dotację wszedł w życie 19 grudnia 2020 r.

krajowe w kwocie 521,5 tys. zł. Wydatki te zostały poniesione w ramach realizacji projektu „Monitoring Pracy i Pobytu w celach zarobkowych Cudzoziemców na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (MPPC)”, realizowanego w ramach PO PC na lata 2014-2020, Oś Priorytetowa nr 2 „E-administracja i otwarty rząd”.

Wartość zbadanych wydatków majątkowych wyniosła 5256,3 tys. zł (85,2% wydatków majątkowych). Zostały one poniesione w związku z nabyciem autorskich praw majątkowych do portalu Praca.gov.pl oraz urządzeń sieciowych z wyposażeniem, instalacją i wdrożeniem.

W badanej próbie nie stwierdzono nieprawidłowości pod względem poprawności wyboru trybów udzielania zamówień publicznych oraz wyłączenia stosowania ustawy Pzp. Wydatki ponoszono zgodnie z planem finansowym FP na towary i usługi służące realizacji celów określonych w ustawie o *promocji zatrudnienia* oraz zgodnie z zasadami gospodarowania środkami publicznymi, tj. dokonywania wydatków w sposób celowy i oszczędny oraz tak, aby uzyskiwać najlepsze efekty z danych nakładów, a także w sposób umożliwiający terminową realizację zadań.

(akta kontroli: tom IX, str. 206-279, 282-399)

W 2020 r. MRPiPS/MRiPS w oparciu o ustawę Pzp przeprowadziło 12 postępowań o udzielenie zamówienia publicznego o łącznej wartości 18 979,5 tys. zł finansowanych w całości lub w części z FP. W wyniku ich realizacji w okresie tym poniesiono wydatek w wysokości 2802,6 tys. zł. W tym samym roku zawarto osiem umów o wartości jednostkowej do 30 tys. euro netto z wyłączeniem stosowania ustawy Pzp finansowanych w całości lub części z FP, wartość poniesionych z tego tytułu wydatków w 2020 r. wynosiła 173,3 tys. zł.

W ramach badanej próby kontrolą objęto cztery zamówienia publiczne o łącznej wartości 1921,8 tys. zł, w tym dwa przeprowadzone w trybie ustawy Pzp oraz dwa poniżej progu 30 tys. euro z wyłączeniem ustawy Pzp. Wartość jednego z zamówień współfinansowanego z BŚE przekraczała 50 tys. zł bez VAT i zostało udzielone zgodnie z zasadą konkurencyjności. W ramach realizacji zbadanych zamówień w 2020 r. z Funduszu poniesiono wydatek w wysokości 759 tys. zł.

(akta kontroli: tom VI, str. 127-128, 253)

Szczegółowemu badaniu poddano dwa zamówienia publiczne wybrane w sposób celowy, przeprowadzone w oparciu o ustawę Pzp, o wartości 1701,9 tys. zł, na które w 2020 r. z FP wydatkowano 701,5 tys. zł:

- postępowanie o udzielenie zamówienia publicznego przeprowadzone w trybie przetargu nieograniczonego na świadczenie usług asysty technicznej i konserwacji oprogramowania Oracle¹⁰⁶. Wartość zawartej umowy wynosiła 988,6 tys. zł, z czego w 2020 r. w ramach FP poniesiono wydatek w wysokości 303,7 tys. zł;
- postępowanie o udzielenie zamówienia publicznego przeprowadzone w trybie przetargu nieograniczonego na dostawę urządzeń sieciowych wraz z instalacją i wdrożeniem¹⁰⁷. Wartość zawartej z umowy wynosiła 713,3 tys. zł, z czego w 2020 r. w ramach FP poniesiono wydatek w wysokości 397,8 tys. zł.

Ustalenia dotyczące zamówień publicznych przedstawiono w części dotyczącej nieprawidłowości.

(akta kontroli: tom VII, str. 155-177, 212-229)

Badaniem objęto dwa zamówienia dobrane w sposób celowy, z wyłączeniem ustawy Pzp (poniżej progu 30 tys. euro) o łącznej wartości 219,9 tys. zł, na które z Funduszu poniesiono wydatki w wysokości 57,5 tys. zł:

¹⁰⁶ Numer referencyjny 6/DI/PN/2020.

¹⁰⁷ Numer referencyjny 20/DI/PN/2020.

- zamówienie publiczne przeprowadzone przez MRPiT wyłączone z obowiązku stosowania ustawy Pzp na podstawie art. 4 pkt 8, na usługi wykonania w systemie WUP-Viator obsługi nowego wniosku o przyznanie świadczeń na rzecz ochrony miejsc pracy ze środków FGŚP na dofinansowanie wynagrodzenia pracowników zgodnie z projektowanym przepisem art. 15gga ustawy o COVID-19. Wartość zawartej z tego tytułu umowy wynosiła 155 tys. zł, z czego w 2020 r. w ramach Funduszu nie poniesiono wydatków.
- zamówienie publiczne o wartości przekraczającej 50 tys. zł bez VAT, dotyczące zadań finansowanych z BSE, przeprowadzone zgodnie z zasadą konkurencyjności, wyłączone ze stosowania ustawy Pzp na podstawie art. 4 pkt 8, na usługi dotyczące audytu bezpieczeństwa systemów teleinformatycznych PSZ. Wartość zawartej z tego tytułu umowy wynosiła 64,9 tys. zł, z czego w 2020 r. w ramach FP poniesiono wydatek w wysokości 57,5 tys. zł.

(akta kontroli: tom VII, str. 254-274, 416-435)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Sprawowanie niedostatecznej kontroli zarządczej¹⁰⁸ w zakresie opracowania procedury wnioskowania oraz przekazywania środków z FP do powiatowych urzędów pracy na instrumenty wsparcia przewidziane w ustawie o COVID-19 oraz ich rozliczania, co mogło stwarzać ryzyko wydatkowania w 2020 r. ze środków FP kwoty 14 906 255,8 tys. zł niezgodnie z art. 44 ust. 3 pkt 1 ufp, tj. w sposób celowy i oszczędny z zachowaniem zasad uzyskiwania najlepszych efektów z danych nakładów oraz optymalnego doboru metod i środków służących osiągnięciu założonych celów.

Z ustaleń kontroli wynika, że:

- projektowanie wsparcia nie zostało poprzedzone analizami ekonomicznymi w zakresie rynku pracy, w szczególności potrzeb i oczekiwań przedsiębiorców i innych podmiotów oraz pracowników w zakresie ochrony istniejących miejsc pracy. Analiz takich nie prowadzono również w późniejszym czasie, czyli przed kolejnymi nowelizacjami ustawy.

Zgodnie z wyjaśnieniami Dyrektora Generalnego MRPiT, nie prowadzono analiz i sprawozdawczości, które umożliwiałyby bieżącą ocenę zasadności udzielanego wsparcia ponieważ zbieranie dodatkowych informacji wiązałoby się z dodatkowymi działaniami po stronie urzędów pracy, a te informowały o trudnej sytuacji kadrowej. Dodatkowo, Departament Funduszy uczestniczył w pracach nad tworzeniem oraz modyfikacjami instrumentów przewidzianych w ustawie o COVID-19, ale ich ostateczny kształt nie zawsze był tożsamy z propozycjami Departamentu oraz nie wszystkie rozwiązania finansowane z FP były autorstwa MRPiPS.

(akta kontroli: tom X, str. 454-460, 495-501)

- opracowane formularze wniosków o przyznanie środków nie zawierały informacji, m.in. o typie wnioskowanych świadczeń (na podstawie, którego art. ustawy o COVID-19 będą udzielane) oraz liczbie i typie podmiotów, które zostaną nimi objęte, co skutkowało przekazywaniem do PUP środków z FP w wysokości określonej zbiorczym wnioskiem bez minimalnej weryfikacji i wiedzy o ich przeznaczeniu.

Zgodnie z wyjaśnieniami Dyrektora Generalnego MRPiT, nie wyodrębniano środków z przeznaczeniem na poszczególne formy wsparcia służące ochronie miejsc pracy, ponieważ na poziomie dysponenta Funduszu trudno byłoby ustalić, na którą z form

¹⁰⁸ Standardy kontroli zarządczej określono w Komunikacie nr 23 Ministra Finansów z dnia 16 grudnia 2009 r. w sprawie standardów kontroli zarządczej dla sektora finansów publicznych (Dz. Urz. MF Nr 15 poz. 84).

ochrony wparcia w danym powiecie/województwie będzie większe lub mniejsze zapotrzebowanie. Przekazywanie środków FP według beneficjentów i rodzaju udzielonej im pomocy odbywało się na poziomie powiatowego urzędu pracy. Dysponent Funduszu, zgodnie z ustawą o COVID-19, miał zabezpieczyć w planie FP odpowiednie środki na ten cel.

(akta kontroli: tom IX, str. 1-136, tom X, str. 440-443, 505-514)

- określając zakres danych podlegających sprawozdawczości nie przewidziano informacji na potrzeby dokonywania bieżących i zbiorczych analiz w zakresie prawidłowości wprowadzonych rozwiązań, potrzeb rynku pracy, sytuacji w poszczególnych branżach oraz skuteczności udzielanego wsparcia. W systemie Syriusz dla określonych form pomocy¹⁰⁹ ujęto jedynie informacje nt. liczby podmiotów i kwoty wsparcia we wnioskach złożonych, pozytywnie i negatywnie rozpatrzonych oraz zrealizowanych, czyli takich, na które środki zostały już wypłacone, informacje nt. liczby podmiotów wezwanych do zwrotu środków, a w przypadku pożyczek również dane nt. umorzeń.

Zgodnie z wyjaśnieniami Dyrektora Generalnego MRPiT, nie prowadzono analiz i sprawozdawczości, które umożliwiłyby bieżącą ocenę zasadności udzielonego wsparcia, ponieważ zbieranie tych informacji wiązałoby się z dodatkowymi działaniami po stronie urzędów pracy, które informowały o trudnej sytuacji kadrowej związanej z realizacją nowych zadań.

(akta kontroli: tom X, str. 362-371, 454-466, 505-514)

- częste zmiany regulacji prawnych powodowały konieczność formułowania na bieżąco w trakcie roku wytycznych/zaleceń/rekomendacji, co mogło skutkować brakiem jednolitej praktyki stosowanej przez różne urzędy pracy w zakresie takich samych stanów faktycznych oraz beneficjentów znajdujących się w analogicznej sytuacji.

Zgodnie z wyjaśnieniami Dyrektora Generalnego MRPiT, wynikało to ze skali nowych rozwiązań wprowadzonych do systemu prawnego. Każda zmiana prawa rodzi konieczność przedstawiania wyjaśnień urzędowi działającemu na podstawie tych regulacji prawnych. W ustawie o COVID-19 nałożono na urzędy pracy zadania wcześniej przez nie nierealizowane, co skutkowało ogromną liczbą pytań.

(akta kontroli: tom X, str. 454-471, 505-514)

- w obowiązującym stanie prawnym nie została uregulowana kwestia umorzeń w całości lub w części należności, odraczania terminów spłaty należności, rozkładania spłaty należności na raty z tytułu np. nienależnie otrzymanych środków w ramach form wsparcia finansowanych z Funduszu na podstawie ustawy o COVID-19. Zgodnie z przepisami ufp, organem właściwym w ww. zakresie jest dysponent funduszu celowego, tj. minister właściwy do spraw pracy.

Zastępca Dyrektora Departamentu Rynku Pracy wyjaśnił, że projektowana jest nowa regulacja prawna, na mocy której, starosta z urzędu lub na wniosek przedsiębiorcy, uprawniony będzie do umorzenia w całości lub w części, odroczenia terminu ich spłaty, rozłożenia ich na raty enumeratywnie określonych należności.

(akta kontroli: tom X, str. 515 - 521)

Odnosząc się do oceny o niedostatecznej kontroli zarządczej Dyrektor Generalny MRPiT wyjaśnił, że wytyczne Kierownictwa Ministerstwa wskazywały na konieczność zastosowania uproszczeń w procedurze wnioskowania o środki. Zadaniem Departamentu Funduszy było ustalanie limitów na zadania ustawowe, w ramach środków FP zabezpieczonych w planie, w celu umożliwienia powiatowym urzędom

¹⁰⁹ Pożyczki, dotacje dla mikro i małych przedsiębiorstw, dofinansowanie części kosztów wynagrodzeń pracowników, dofinansowanie części kosztów prowadzenia działalności gospodarczej dla osób nie zatrudniających pracowników.

pracy bieżącego wnioskowania o środki w taki sposób, aby sukcesywnie mogły być zaspokajane potrzeby przedsiębiorców w zakresie wsparcia. Pilny charakter udzielanego wsparcia oraz ograniczone zasoby osobowe dysponenta nie pozwalały na różnicowanie udzielanego wsparcia na etapie wnioskowania o nie według poszczególnych instrumentów, gdyż wydłużyłoby to okres przekazania pomocy beneficjentom.

W ocenie NIK wymienione wyżej nieprawidłowości świadczą o niedostatecznej kontroli zarządczej w zakresie przygotowania zasad wsparcia oraz wydatkowania środków z FP na ten cel. Nie można presją czasu wytłumaczyć wydatkowania kwoty prawie 15 miliardów ze środków FP bez nadzoru w zakresie celowości i skuteczności wsparcia dla poszczególnych branż. Przewidziana w ufp¹¹⁰ oraz standardach określonych przez Ministra Finansów kontrola zarządcza zakłada działania systemowe oraz przyjęcie wskaźników i mierników pozwalających na monitorowanie realizacji celów i zadań¹¹¹. Tymczasem określając obowiązki sprawozdawcze przewidziano dane o charakterze statystycznym, pominięto natomiast informacje, które Dysponent Funduszu powinien uzyskiwać na potrzeby bieżących i podsumowujących analiz w zakresie potrzeb rynku pracy, sytuacji w poszczególnych branżach oraz monitorowania skuteczności wsparcia. Narzędzia te pozwoliłyby na weryfikację efektywności udzielanej pomocy i optymalizację zasad udzielania wsparcia w kolejnych miesiącach.

(akta kontroli: tom X, str. 454-471, 505-514, tom XII, str. 464-500)

2. Nierzetelność dokumentowania dwóch zamówień publicznych o numerach referencyjnych 6/DI/PN/2020 i 20/DI/PN/2020, przeprowadzonych w oparciu o ustawę Pzp o wartości 1701,9 tys. zł (z FP wydatkowano 701,5 tys. zł).

Kontrola wykazała, że w obu badanych postępowaniach o udzielenie zamówienia publicznego przeprowadzonych w trybie ustawy Pzp (przetarg nieograniczony) wystąpiły uchybienia formalne:

- w protokołach ZP-PN w obu zamówieniach w miejscu przeznaczonym na określenie kierownika zamawiającego wskazano osoby przez niego upoważnione zaznaczając, że są one kierownikiem zamawiającego,
- w protokole ZP-PN z postępowania o numerze referencyjnym 20/DI/PN/2020, nie wskazano, że Krajowa Izba Odwoławcza umorzyła postępowanie odwoławcze wskutek jego wycofania,
- w szczegółowym opisie przedmiotu zamówienia, który stanowił załącznik do wniosku o wszczęcie postępowania o nr referencyjnym 6/DI/PN/2020 brak jest daty i podpisów osób je sporządzających¹¹².

Dyrektor Biura Kontroli i Audytu MRiPS wyjaśnił, że w protokołach ZP-PN wystąpiły omyłki, które poprawiono w trakcie kontroli NIK, a brak daty pod OPZ wynikał z przeoczenia. Wyjaśnił też, że w sekcji wniosku „opis przedmiotu zamówienia” została wymieniona osoba sporządzająca OPZ, co – jego zdaniem należy uznać za podpisanie tej sekcji.

¹¹⁰ Art. 69 ust. 3 ufp.

¹¹¹ Zgodnie z pkt II.B.6 Standardów kontroli zarządczej dla sektora finansów publicznych: „Cele i zadania należy określać jasno i w co najmniej rocznej perspektywie. Ich wykonanie należy monitorować za pomocą wyznaczonych mierników. W jednostce nadrzędnej lub nadzorującej należy zapewnić odpowiedni system monitorowania realizacji celów i zadań przez jednostki podległe lub nadzorowane. Zaleca się przeprowadzanie oceny realizacji celów i zadań uwzględniając kryterium oszczędności, efektywności i skuteczności. Należy zadbać, aby określając cele i zadania wskazać także jednostki, komórki organizacyjne lub osoby odpowiedzialne bezpośrednio za ich wykonanie oraz zasoby przeznaczone do ich realizacji.

¹¹² Zgodnie z ust. 8 pkt 11 Instrukcji sporządzania wniosków, która stanowi załącznik nr 4 do Zarządzenia nr 7 Dyrektora Generalnego Ministerstwa Rodziny Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 maja 2018 r. szczegółowy opis przedmiotu zamówienia powinien zawierać m.in. datę i podpis osoby sporządzającej.

NIK nie podziela tych wyjaśnień, ponieważ z regulacji obowiązujących w MRiPS, wynika, że „szczegółowy opis przedmiotu zamówienia powinien zawierać m.in. datę i podpis osoby sporządzającej”.

(akta kontroli: tom VI, str. 564-573, tom VII, 162-165,175,228,229, 236,237)

3.1.3. Gospodarowanie wolnymi środkami

Opis stanu faktycznego

Stan Funduszu na koniec 2020 r. wyniósł 29 963 005 tys. zł, (stanowił 177,8% planu, tj. więcej o 13 109 307 tys. zł) i był o 5 832 357,2 tys. zł (24,2%) wyższy od stanu na początek roku. Stan środków pieniężnych wyniósł 21 585 014,4 tys. zł i był wyższy od stanu na początek roku o 1 536 616,9 tys. zł.

Dysponent Funduszu, zgodnie z art. 78d upf, wolne środki przekazywał w zarządzanie, na zasadach określonych w rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 11 grudnia 2014 r. w sprawie wolnych środków niektórych jednostek sektora finansów publicznych przyjmowanych przez Ministra Finansów w zarządzanie terminowe lub zarządzanie overnight¹¹³.

Stan wolnych środków przekazanych w zarządzanie Ministrowi Finansów według stanu na dzień 31 grudnia 2020 r. wyniósł 20 297 499,2 tys. zł, w tym zarządzanie overnight 5 741 499,2 tys. zł, zarządzanie terminowe 14 556 000 tys. zł.

(akta kontroli: tom VII, str. 471-479, 599-605)

Średni miesięczny stan środków przekazywanych w zarządzanie overnight do Ministra Finansów wyniósł 3 239 946,2 tys. zł, zaś w zarządzanie terminowe 12 927 666,7 tys. zł. W 2020 r. założono łącznie 51 dyspozycji przekazania środków w zarządzanie terminowe, w tym: 14 dyspozycji na okres 1-10 dni; sześć dyspozycji na okres 11-20 dni; dwie dyspozycje na okres 21-30 dni; jedna dyspozycja na okres 41-50 dni; 11 dyspozycji na okres 51-100 dni; siedem dyspozycji na okres 101-200 dni; 10 dyspozycji na okres powyżej 200 dni.

Odsetki bankowe od wolnych środków przekazanych w zarządzanie Ministrowi Finansów wyniosły 149 243,4 tys. zł, z czego: odsetki od zarządzania terminowego – 148 548,4 tys. zł, a odsetki od zarządzania overnight – 695 tys. zł.

(akta kontroli: tom VII, str. 471-479)

Przekazywanie wolnych środków FP w zarządzanie Ministra Finansów nie stanowiło zagrożenia dla terminowej realizacji wypłat środków finansowych Funduszu na cele i zadania określone w ustawie o promocji zatrudnienia, jak również na zadania wynikające z innych ustaw. W roku 2020 składano dyspozycje wcześniejszego zwrotu środków przekazanych w zarządzanie terminowe na łączną kwotę 6 608 000 tys. zł. Działania te wynikały z konieczności zabezpieczenia środków finansowych na zadania związane z przeciwdziałaniem COVID-19, realizowane przez wojewódzkie i powiatowe urzędy pracy oraz Zakład Ubezpieczeń Społecznych (świadczenie postojowe), po dokonaniu odpowiednich zmian w planie finansowym.

Dla FP nie opracowano systemu/procedury zarządzania płynnością finansową w sposób służący terminowemu finansowaniu zadań i maksymalizacji przychodów z zarządzania wolnymi środkami, na podstawie którego monitorowano by i decydowano o terminach lokowania środków, ewentualnych zerwaniach lokat w przypadku zagrożenia realizacji zadań czy wprowadzenia nowych ustawowych zadań Funduszu z uwzględnieniem, że gospodarka finansowana Funduszu posiadającego tak znaczne środki pieniężne nie powinna być pozostawiona wyłącznie komórce finansowej.

(akta kontroli: tom X, str. 372-380)

Stwierdzone nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono nieprawidłowość polegającą na nieopracowaniu i niewdrożeniu strategii

¹¹³ Dz. U. z 2014 r. poz. 1864.

zarządzania płynnością Funduszu w sposób służący terminowemu finansowaniu zadań i maksymalizacji przychodów z zarządzania wolnymi środkami.

Dyrektor Departamentu Budżetu i Finansów MRPiT wyjaśniła, że podjęte zostały doraźne działania w zakresie zwiększenia częstotliwości i wydłużenia terminu lokowania środków. Jednakże z uwagi na wystąpienie na terenie Polski stanu epidemii SARS-CoV-2, zadaniami priorytetowymi dla dysponenta FP stało się zabezpieczenie środków Funduszu na realizację zadań w zakresie łagodzenia ekonomicznych skutków rozprzestrzeniania się COVID-19. W związku z czym, okres wdrożenia działań w zakresie powołania zespołu i wypracowania procedury/strategii zarządzania płynnością funduszy uległ wydłużeniu. NIK w zakresie stwierdzonej nieprawidłowości sformułowała już wniosek pokontrolny z kontroli P/19/013 – *Zarządzanie długiem publicznym i płynnością jednostek sektora finansów publicznych.* (akta kontroli: tom X, str. 372-380)

3.1.4. Realizacja zadań

Opis stanu
faktycznego

W 2019 r. z FP wypłacono średniorocznie 159,8 tys. zasiłków dla bezrobotnych, tj. więcej o 13,6 tys. (9,3%) niż w 2019 r. Liczba wypłaconych zasiłków i świadczeń przedemerytalnych wynosiła 878,2 tys. (mniej o 19,2% w stosunku do roku 2019). Liczba wypłaconych zasiłków i świadczeń przedemerytalnych w latach 2017-2020 systematycznie malała i wynosiła odpowiednio 2012,5 tys., 1338,2 tys., 1086,8 tys. i 878,2 tys. osób. Kwota wydatkowana na zasiłki i świadczenia przedemerytalne w 2020 r. wyniosła 1 017 060 tys. zł.

W 2020 r. z aktywnych form wsparcia skorzystało 213,5 tys. bezrobotnych (287,7 tys. w 2019 r.), z czego 103,1 tys. osób skierowanych zostało do pracy subsydiowanej (131,8 tys. osób w 2019 r.), 75,8 tys. osób rozpoczęło staż (101,7 tys. osób w 2019 r.), 19,8 tys. osób szkolenie, a 14,7 tys. osób rozpoczęło prace społecznie użyteczne.

Na koniec 2020 r. w urzędach pracy zarejestrowanych było 1046,4 tys. bezrobotnych, co oznacza wzrost w stosunku do końca 2019 r. o 20,8%, tj. o 180,1 tys. osób.

Stopa bezrobocia rejestrowanego w końcu 2020 r. wyniosła 6,2% i w stosunku do końca 2019 r. wzrosła o 1 p.p. Od 1 stycznia do 31 grudnia 2020 r. w urzędach pracy zarejestrowało się 1340,7 tys. bezrobotnych (o 155,8 tys., tj. o 10,4% mniej niż w całym 2019 r.), a wyrejestrowano 1160,7 tys. osób (spadek o 438,6 tys., tj. o 27,4%). Liczba bezrobotnych do 25 roku życia wzrosła rok do roku o 23,2%, zaś powyżej 50 roku życia o 14%. W 2020 r. pracę podjęło 713,5 tys. bezrobotnych (spadek o 81,1 tys. osób, tj. o 10,2% w porównaniu do 2019 r.), z tego pracę niesubsydiowaną podjęło 610,4 tys. (spadek o 7,9%), a subsydiowaną 103,1 tys. (spadek o 21,8%). W porównaniu do roku 2019 nastąpiły istotne zmiany w strukturze wyrejestrowań, bowiem choć pracę podjęło mniej bezrobotnych niż w roku 2019, to wyłączenia z powodu podjęcia pracy stanowiły 61,5% wyrejestrowań (49,7% w 2019 r.), natomiast znacząco spadł odsetek wyrejestrowań z powodu niepotwierdzenia gotowości do pracy (spadek z 19,2% do 10,4%) i dobrowolnej rezygnacji ze statusu bezrobotnego (spadek z 8,1% do 5,6%).

Według danych BAEL GUS, w IV kwartale 2020 r. liczba pracujących wyniosła 16 555 tys. osób i w stosunku do analogicznego kwartału 2019 r. wzrosła o 88 tys. osób, tj. o 0,5%.

W IV kw. 2020 r. wskaźnik zatrudnienia dla osób w wieku produkcyjnym (18-59/64 lata) wyniósł 75,6% i w stosunku do analogicznego okresu 2019 r., mimo epidemii, wzrósł o 0,7 p.p.

Wstępne wyliczenie¹¹⁴ średniej rocznej liczby pracujących z badania BAEL, na podstawie liczby pracujących w poszczególnych kwartałach 2020 r. wskazuje, że w 2020 r. pracowało średnio ok. 16 442 tys. osób., tj. o 19,5 tys. (0,1%) mniej niż w 2019 r. Według przeciętnej rocznej w 2019 r. pracowało 16 461 tys. osób.

(akta kontroli: tom X, str. 444-453)

W układzie zadaniowym koszty FP były realizowane w ramach funkcji 14 *Rynek pracy* oraz zadania 14.1.W *Wspieranie zatrudnienia i przeciwdziałanie bezrobociu* oraz czterech podzadań.

Dla zadania 14.1.W określono dwa cele, tj. *Zapewnienie wsparcia osobom bezrobotnym w powrocie na rynek pracy*, dla którego przypisano miernik: *liczba osób objętych aktywnymi programami rynku pracy oraz przygotowanie młodzieży do aktywnego i skutecznego poruszania się po rynku pracy*, dla którego przypisano miernik: *liczba uczestnictw młodzieży w poszczególnych formach wsparcia na rynku pracy oferowanych przez OHP (jednostka miary – uczestnictwa)*. Wartość pierwszego miernika przyjęto w liczbie 257 tys. osób, a wykonano na poziomie 198,8 tys. osób (77,4%). Zgodnie z wyjaśnieniami Dyrektor Departamentu Rynku Pracy, decyzje w zakresie oferowania wsparcia w postaci aktywizacji zawodowej osobom bezrobotnym podejmuje starosta. Sytuacja epidemiczna wpłynęła na mniejszą liczbę ofert pracy, w tym również subsydiowanej, zgłaszanych do urzędów pracy, jak również na mniejsze zainteresowanie ze strony osób bezrobotnych, które obawiały się zakażenia. Wartość drugiego miernika przyjęto w liczbie 150 tys. osób, a wykonano na poziomie 165,5 tys. osób (110,3%). Na realizację tego zadania w planie FP po zmianach przewidziano łącznie 42 100 000 tys. zł. Wykonanie wyniosło łącznie 30 012 974 tys. zł (82,7%).

14.1.1.W *System publicznych służb zatrudnienia*, dla którego ustalono cel: *Usprawnianie funkcjonowania publicznych służb zatrudnienia i instytucji rynku pracy*. Dla tego celu przypisano miernik: *zmiana liczby osób zaktywizowanych w stosunku do roku poprzedniego*. Wartość miernika przyjęto na poziomie – 4% a wykonano na poziomie – 25,8%. Niewykonanie miernika wynikało z powodów wskazanych powyżej przy mierniku *Liczba osób objętych aktywnymi programami rynku pracy*. Na realizację tego podzadania zaplanowano 9 443 388 tys. zł, a wydatkowano 7 207 983,1 tys. zł (76,3%).

14.1.2. *Zasiłki dla bezrobotnych*, dla którego ustalono cel: *przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu osób bezrobotnych*. Dla tego celu przypisano miernik: *średnioroczna liczba wypłaconych zasiłków dla bezrobotnych*. Wartość miernika przyjęto na poziomie 131,7 tys., a osiągnięto 159,8 tys. (121,3%). Na realizację tego podzadania zaplanowano 3 405 900 tys. zł, a wydatkowano 3 217 626,2 tys. zł (94,5%).

14.1.3.W *Aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu*, dla którego określono cel: *zapewnienie skuteczności działań urzędów pracy finansowanych ze środków FP* z miernikiem: *Efektywność zatrudnieniowa podstawowych form aktywizacji (%)*. Wartość miernika przyjęto na poziomie 82% (wykonanie za rok 2020 będzie znane w maju 2021 r.) Na realizację tego podzadania zaplanowano 29 250 712 tys. zł, a wydatkowano 19 587 364,7 tys. zł (67%).

14.1.4. *Zatrudnienie oraz przeciwdziałanie marginalizacji i wykluczeniu społecznemu młodzieży*, dla którego ustalono cel: *Aktywizacja zawodowa młodzieży zagrożonej wykluczeniem społecznym, poprzez wsparcie transferu edukacja-zatrudnienie* oraz miernik: *Liczba osób, które skorzystały z usług z zakresu poradnictwa zawodowego*,

¹¹⁴ Dane GUS dot. liczby pracujących w gospodarce narodowej w 2020 r. nie są dostępne w momencie prowadzenia kontroli. Wstępny szacunek średniorocznej liczby pracujących został dokonany na podstawie badania reprezentacyjnego GUS BAEL.

pośrednictwa pracy i szkoleń zawodowych. Wartość miernika określono na poziomie 38 tys. osób, a wykonano na poziomie 43,2 tys. osób (113,7%). Na realizację tego podzadania nie zaplanowano wydatkowania.

Zdefiniowane przez Ministra omawiane podzadania należy uznać za spójne z zadaniem 14.1. Departament Funduszy¹¹⁵ oraz Departament Rynku Pracy¹¹⁶ monitorowały mierniki do budżetu zadaniowego dotyczące FP.

(akta kontroli: tom VIII, str. 612, tom X, str. 472-480)

Stopień wykonania planu finansowego FP monitorowany był m.in. w oparciu o dane zawarte w sprawozdaniach sporządzanych przez dysponenta FP, a mianowicie: Rb-33 oraz Rb-40 z wykonania planu finansowego państwowego funduszu celowego¹¹⁷; MRPiPS-02 o przychodach i wydatkach FP¹¹⁸.

Na podstawie ww. sprawozdań dokonywana była w okresach sprawozdawczych analiza wykonania zadań Funduszu, podejmowane były decyzje o dokonaniu niezbędnych przesunięć w planie lub o zwiększeniu kosztów Funduszu do wysokości niezbędnych potrzeb.

(akta kontroli: tom X, str. 372-380)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Plan przychodów FP został zrealizowany prawidłowo. W wyniku kontroli próby poniesionych 0,07% kosztów Funduszu stwierdzono, że zostały one poniesione z zachowaniem zasad gospodarowania środkami publicznymi określonych w ufp. W ocenie NIK, kontrola zarządcza w zakresie opracowania procedury wnioskowania oraz przekazywania i rozliczania środków z FP do powiatowych urzędów pracy na wsparcie udzielane na podstawie ustawy COVID-19 była niewystarczająca. Nadto stwierdzono uchybienia formalne przy udzielaniu zamówień publicznych.

OBSZAR

Opis stanu
faktycznego

3.2. Sprawozdawczość

Kontrolą objęto prawidłowość sporządzania sprawozdań za 2020 r. przez dysponenta FP:

- z wykonania określonego w ustawie budżetowej na rok 2020 planu finansowego państwowego funduszu celowego (Rb-33, Rb-40),
- o stanie należności oraz wybranych aktywów finansowych (Rb-N),
- o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji (Rb-Z),
- rocznego sprawozdania z wykonania planu finansowego w układzie zadaniowym (Rb-BZ2).

Kwoty wykazane w wymienionych sprawozdaniach były zgodne z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej. Sprawozdania były sporządzane automatycznie z wykorzystaniem systemów informatycznych. Poszczególne pozycje sprawozdań były powiązane z księgami rachunkowymi. Sprawozdania zostały sporządzone prawidłowo pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym.

(akta kontroli: tom VIII, str. 542-631)

Po przeniesieniu części 31 – Praca wraz z FP oraz FGŚP z dotychczasowego MRPiPS do MRPiT pracownicy Departamentu Funduszy oraz Departamentu Rynku Pracy, wykonujący zadania merytoryczne w ramach Funduszu stali się pracownikami MRPiT z dniem 6 października 2020 r. W MRPiPS nie zamknięto ksiąg rachunkowych

¹¹⁵ MRPiPS-02 sprawozdanie o przychodach i wydatkach FP.

¹¹⁶ MRPiPS-01 sprawozdanie miesięczne o rynku pracy.

¹¹⁷ Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 9 stycznia 2018 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej (Dz. U. z 2020 r. poz. 1564, ze zm.).

¹¹⁸ Na podstawie przepisów ustawy z dnia 29 czerwca 1995 r. o statystyce publicznej (tj. Dz. U. z 2020 r. poz. 443, ze zm.).

na dzień 5 października 2020 r. i nie nastąpiło ich otwarcie w MRPiT na dzień 6 października 2020 r.

Na dzień 5 października 2020 r. sporządzono sprawozdanie Rb-33, które obejmuje dane z zakresu ewidencji księgowej prowadzonej na poziomie dysponenta Funduszu. Dane w zakresie obrotów zostały zweryfikowane ze stanami środków na rachunku bankowym na ten dzień, zaś ewidencja zdarzeń gospodarczych dotyczących funduszy celowych odbywała się na koncie 853 *Fundusze celowe*. Zapisy na tym koncie umożliwiają ustalenie stanu funduszu na dany moment. Sprawozdanie zostało podpisane przez Głównego Księgowego do spraw Funduszy¹¹⁹ oraz – z upoważnienia Dysponenta Funduszu¹²⁰ – przez dyrektora Biura Budżetu i Finansów MRiPS. Sprawozdanie zostało sporządzone dopiero 8 lutego 2021 r. i przekazane do MRPiT 9 lutego 2021 r.

Sprawozdanie Rb-40 nie zostało sporządzone. Wynikało to z braku danych o tytułach realizowanych zadań przekazywanych przez marszałków województw na podstawie rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 7 października 2011 r. w sprawie szczególnych zasad gospodarki finansowej FP¹²¹. MRPiPS nie zleciło wcześniejszego sporządzenia sprawozdań przez PUP i WUP, które pozwoliłyby na sporządzenie rzetelnych sprawozdań Rb-40 na dzień zakończenia dysponowania częścią 31 uznając, że nie ma do tego podstawy prawnej. Rozporządzenie określa terminy na przekazywanie informacji kwartalnych, nie przewiduje natomiast odrębnej formy i terminu przekazania stosownych informacji, dlatego Dysponent Funduszu ich nie posiadał.

(akta kontroli: tom X, str. 338-356, 403-409, 632-638)

Stwierdzone
nieprawidłowości

OCENA CZĄSTKOWA

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie opiniuje roczne sprawozdania za 2020 r. z wykonania planu finansowego Funduszu Pracy oraz sprawozdania za IV kwartał 2020 r. w zakresie operacji finansowych. Sprawozdania zostały sporządzone terminowo i prawidłowo pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym, na podstawie danych wynikających z ewidencji księgowej. Stosowany system kontroli zarządczej zapewniał w sposób racjonalny kontrolę prawidłowości i terminowości sporządzonych sprawozdań. W MRPiPS nie zamknięto ksiąg rachunkowych na dzień 5 października 2020 r. i nie nastąpiło ich otwarcie w MRPiT na dzień 6 października 2020 r. Sprawozdanie Rb-33 wg stanu na 5 października 2020 r. zostało sporządzone dopiero 8 lutego 2021 r. i przekazane do MRPiT 9 lutego 2021 r. Sprawozdanie Rb-40 wg stanu na 5 października 2020 r. nie zostało sporządzone.

VI. Wyniki kontroli Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych

1. Cel i zakres kontroli

Cel kontroli	Celem kontroli było dokonanie oceny wykonania w 2020 r. planu finansowego FGŚP pod względem legalności, celowości, rzetelności i gospodarności podejmowanych działań przez Dysponenta Funduszu.
Zakres kontroli	Ocenie podlegały w szczególności: planowanie i realizacja przychodów Funduszu; planowanie i wykonanie kosztów oraz efekty realizowanych zadań, w tym stopień ich realizacji; gospodarowanie wolnymi środkami; sporządzenie rocznych sprawozdań budżetowych oraz sprawozdań za IV kwartał 2020 r. w zakresie

¹¹⁹ Będącego od 6 października 2020 r. pracownikiem MRPiT.

¹²⁰ Upoważnienie Ministra RPiT z dnia 13 października 2020 r. nr MRPiT/48-UM/20.

¹²¹ Dz. U z 2016 r. poz. 472.

operacji finansowych; system kontroli zarządczej w zakresie prawidłowości sporządzania sprawozdań.

Podstawą sformułowania oceny wymienionych wyżej obszarów były ustalenia dokonane w wyniku następujących działań kontrolnych: dokonanie analizy wykonania planu przychodów; analizy stanu należności pozostałych do zapłaty; analizy realizacji zadań oraz efektów uzyskanych w wyniku wydatkowania środków; szczegółowej analizy wybranej próby wydatków; analizy wybranych postępowań o udzielenie zamówienia publicznego; dokonanie analizy stanu zobowiązań; szczegółowej kontroli wybranych zapisów i dokumentów księgowych; analizy prawidłowości sporządzenia sprawozdań; analizy stosowanych przez dysponenta procedur kontroli zarządczej.

Opis ustaleń kontrolnych przedstawiono w części 3. *Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częściowe kontrolowanej działalności.*

2. Ocena ogólna kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie wykonanie planu finansowego FGŚP na 2020 r.

Uzasadnienie oceny ogólnej

W wyniku kontroli kosztów związanych z obsługą Funduszu, które stanowiły 0,24% kosztów ogółem FGŚP, stwierdzono, że zostały one poniesione z zachowaniem zasad gospodarowania środkami publicznymi określonymi w ufp. Nie stwierdzono niecelowego oraz niegospodarnego wydatkowania środków.

Sytuacja związana z epidemią COVID-19 spowodowała konieczność stworzenia pilnej, doraźnej pomocy dla przedsiębiorców i innych podmiotów. Dysponent Funduszu brał udział w pracach nad zasadami wsparcia przedsiębiorców na podstawie ustawy o COVID-19. Wydatkowanie na instrumenty mające na celu przeciwdziałanie negatywnym skutkom epidemii spowodowanej koronawirusem SARS CoV-2 na rynek pracy wyniosło 11 090 368,5 tys. zł oraz na koszty obsługi 14 503,3 tys. zł. Zdaniem NIK, kontrola zarządcza nad opracowaniem przepisów prawa oraz instrumentów, wydatkowaniem i rozliczeniem tych środków oraz sprawozdawczością była niedostateczna, co mogło skutkować ponoszeniem kosztów z FGŚP niezgodnie z zasadami wydatkowania środków publicznych w sposób określony w art. 44 ust. 3 ufp.

W MRPiPS nie zamknięto ksiąg rachunkowych na dzień 5 października 2020 r. i nie nastąpiło ich otwarcie w MRPiT na dzień 6 października 2020 r. Sprawozdanie Rb-40 wg stanu na 5 października 2020 r. nie zostało sporządzone. Niezależnie od powyższego, sprawozdania budżetowe za rok 2020 zostały sporządzone prawidłowo pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym.

3. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częściowe kontrolowanej działalności

OBSZAR

3.1. Wykonanie planu finansowego Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych

3.1.1. Wykonanie planu przychodów

Opis stanu faktycznego

W ustawie budżetowej na rok 2020 zaplanowano przychody Funduszu w kwocie 513 431 tys. zł. Zrealizowane przychody wyniosły 15 577 435,2 tys. zł i stanowiły 101,5% kwoty planu po zmianach. W porównaniu do 2019 r. były wyższe o 15 056 326,6 zł (2889,3%). Przychody Funduszu pochodziły głównie ze środków

otrzymanych z FPC – 14 828 000 tys. zł (100% planu), wpływów ze składki od pracodawców na FGŚP¹²² – 416 370,3 tys. zł (92,1% planu).

W latach 2017-2019 wielkość zrealizowanych przychodów wyniosła odpowiednio: 622 764 tys. zł, 493 480 tys. zł, 521 109 tys. zł. Przychody w 2020 r. z wyłączeniem środków z otrzymanych z FPC wyniosły 749 435,2 tys. zł, w tym 271 681,5 tys. zł stanowiły inne przychody – największą pozycję (267 295,1 tys. zł) w tej grupie przychodów w roku 2020 r. stanowiły zwroty przez Ministerstwo Zdrowia środków przekazanych na realizację zadań związanych ze specjalizacją oraz realizacją staży podyplomowych lekarzy, lekarzy dentyistów, pielęgniarek i położnych.

(akta kontroli: tom VII, str. 1-9, 30-31, 445-447, 451-453, 475-479, 571-573)

Na koniec 2020 r., należności Funduszu wyniosły 832 370,3 tys. zł. Dotyczyły one głównie udzielonych pożyczek – 830 332 tys. zł (99,8% ogółu należności). W porównaniu do stanu na koniec 2019 r. należności ogółem były wyższe o 32 056,4 tys. zł (4%). W 2020 r. udzielono ulg w postaci rozłożenia na raty 127 dłużnikom należności w łącznej kwocie 1121,4 tys. zł.

W ramach czynności windykacyjnych odzyskano należności w kwocie 64 993 tys. zł, tj. więcej o 59,2% niż w 2019 r. Koszty z tytułu postępowań w sprawie zwrotu i windykacji należności oraz opłat sądowych w 2020 r. wyniosły 215 tys. zł i w porównaniu do 2019 r. były niższe o 40,8%.

(akta kontroli: tom VII, str. 460, 571-573, 581-582, tom X, str. 3)

W 2020 r., na podstawie przepisów ustawy o ochronie roszczeń pracowniczych umorzono 274 należności w kwocie 91 808,7 tys. zł, tj. mniej o 13,5% niż w 2019 r. (106 148,6 tys. zł). Najczęstszą przyczyną (190 umorzeń na kwotę 74 550,8 tys. zł) było wykreślenie z właściwego rejestru osoby prawnej lub jednostki organizacyjnej nieposiadającej osobowości prawnej, której odrębna ustawa przyznaje zdolność prawną, przy jednoczesnym braku majątku, z którego można by egzekwować należność, a odpowiedzialność nie przechodziła z mocy prawa na osoby trzecie.

Badanie 20 rozstrzygnięć w sprawie odmowy umorzenia lub umorzenia należności w kwocie 34 590 tys. zł wykazało w czterech przypadkach¹²³ (20% badanych spraw), że wojewódzkie urzędy pracy¹²⁴ (dalej WUP) wystąpiły z wnioskami o umorzenie należności po upływie od czterech do blisko 12 lat od uzyskania informacji o wykreśleniu spółki z Krajowego Rejestru Sądowego (dalej KRS). Jako główne przyczyny takiego stanu spraw, dyrektorzy WUP wskazywali braki kadrowe, wieloletni plan umorzeń, prowadzenie analizy dokumentów pod kątem możliwości pociągnięcia do odpowiedzialności członków zarządu¹²⁵.

Wnioski o umorzenie rozpatrywane były bez zbędnej zwłoki (średni okres od wpływu wniosku do wydania rozstrzygnięcia w sprawie dla badanej próby wyniósł 32,5 dnia kalendarzowego).

(akta kontroli: tom X, str. 1-337, 381-402)

Stwierzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

3.1.2. Wykonanie planu kosztów

Opis stanu
faktycznego

W 2020 r. koszty FGŚP wyniosły 11 550 825,8 tys. zł i były wyższe od kwoty planowanej w ustawie budżetowej (555 530 tys. zł) o 10 995 295,8 tys. zł (tj.

¹²² 0,10% podstawy wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne.

¹²³ Sprawy nr: DF-III.4070.12.22.2020.EM; DF-III.4070.12.37.2020.PP; DF-III.4070.1.25.2020.PP; DF-II.4070.5.16.2020.EM.

¹²⁴ Wojewódzkie Urzędy Pracy w Katowicach (2 sprawy) Wrocławiu oraz Łodzi.

¹²⁵ Zgodnie z art. 299 ustawy z dnia 15 września Kodeksu Spółek Handlowych (Dz. U. z 2020 r. poz. 1526, ze zm.) Fundusz ma możliwość dochodzenia swoich roszczeń od członków zarządu.

o 1979,2%) oraz niższe niż założone w planie finansowym po zmianach o 3 832 704,2 tys. zł (24,9%). W porównaniu do 2019 r. koszty były wyższe o 9 221 303,9 tys. zł (tj. o 395,8%). Główną przyczyną wyższych kosztów było finansowanie ze środków Funduszu realizacji zadań wynikających z ustawy o COVID-19. Koszty związane ze specjalizacją oraz realizacją staży podyplomowych lekarzy, lekarzy dentyków, pielęgniarek i położnych, które w roku 2019 finansowano ze środków FGŚP, w roku 2020 finansowano ze środków FP.

(akta kontroli: tom VII, str. 1-9, 30-31, 445-447, 451-453, 475-479, 571-573)

Plan finansowy FGŚP zmieniany był w trakcie roku dziewiętnastokrotnie. Wszystkie zmiany dotyczyły zwiększeń/zmniejszeń/przesunięć w związku z realizacją zadań wynikających z ustawy o COVID-19. Dwie zmiany obejmowały dodatkowo przesunięcia w związku z realizacją zadań ustawy o ochronie roszczeń pracowniczych i ustawy o rozwiązaniach służących realizacji ustawy budżetowej. W wyniku wprowadzonych zmian plan finansowy został zwiększony o kwotę 14 828 000 tys. zł. Środki na ten cel pochodziły z FPC i zostały zaplanowane na dofinansowanie wynagrodzeń pracowników objętych i nieobjętych przestojem ekonomicznym albo obniżonym wymiarem czasu pracy oraz świadczenia na rzecz ochrony miejsc pracy w związku z COVID-19. Zmiany w planie były dokonywane na mocy art. 15zh ust. 1 pkt 3 ustawy o COVID-19¹²⁶. O zmianach tych niezwłocznie informowano Ministra Finansów.

(akta kontroli: VIII, str. 32-136)

Dysponent Funduszu może za zgodą ministra właściwego do spraw finansów publicznych zaciągać kredyty i pożyczki¹²⁷. Na podstawie Decyzji nr 2 Ministra RPiPS z dnia 6 kwietnia 2020 r. w sprawie udzielenia ze środków FP nieoprocentowanej pożyczki do FGŚP oraz warunków i terminów spłaty pożyczki, udzielona została ze środków FP nieoprocentowana pożyczka do FGŚP w kwocie 1 800 000 tys. zł, na finansowanie wydatków, związanych z przyznaniem świadczeń oraz środków, o których mowa w art. 15g ust. 1 i 2 ustawy o COVID-19. Pożyczka podlegała spłacie w ratach rocznych w okresie 10 lat, począwszy od 2030 r., jednakże środki niewykorzystane do dnia 30 grudnia 2020 r. winny zostać zwrócone na rachunek FP do dnia 31 grudnia 2020 r. Pożyczka została spłacona w pełnej wysokości w dniu 30 grudnia 2020 r. W planie finansowym Funduszu dokonano stosownych zmian związanych z otrzymaniem i zwrotem pożyczki. Funduszowi w 2020 r. nie zostały umorzone kredyty ani pożyczki.

(akta kontroli: tom VII, str. 656, tom X, str. 373-380)

Podstawowe grupy kosztów i stopień realizacji planu po zmianach były następujące:

- dofinansowanie wynagrodzeń pracowników objętych i nieobjętych przestojem ekonomicznym albo obniżonym wymiarem czasu pracy oraz świadczenia na rzecz ochrony miejsc pracy w związku z COVID-19 – 11 090 368,5 tys. zł (74,9% planu po zmianach¹²⁸);

¹²⁶ Dwie spośród zmian zostały dokonane na mocy art. 31a ustawy o COVID, bez zachowania wymogów określonych w art. 52 ust. 2 pkt 2 ufp – decyzją z dnia 3 kwietnia 2020 r. koszty zostały zwiększone o 800 000 tys. zł z jednoczesnym zmniejszeniem środków pieniężnych funduszu, decyzją z dnia 9 kwietnia koszty funduszu zostały zwiększone o 1 800 000 tys. zł z jednoczesnym zwiększeniem stanu zobowiązań (pożyczka z FP). Dysponent Funduszu był do tego uprawniony, zgodnie z regulacją art. 15 zh ust. 2 ustawy o COVID-19. W pozostałych przypadkach zwiększone koszty były pokrywane z wyższych przychodów (środki przekazywane z FPC).

¹²⁷ Art. 26 ustawy o ochronie roszczeń pracowniczych.

¹²⁸ W planie finansowym FGŚP środki zostały zabezpieczone zgodnie z szacowanymi kosztami wprowadzenia instrumentu wsparcia przeciwdziałania COVID-19. Część podmiotów ubiegających się o wsparcie nie spełniała wymogów formalnych, w związku z tym ich wnioski były rozpatrzone negatywnie, co determinowało niższe rzeczywiste wykonanie.

- refundacja wynagrodzeń młodocianych pracowników¹²⁹ – 301 995,6 tys. zł (97,4% planu po zmianach);
- koszty własne – 121 808,9 tys. zł (50,7% planu po zmianach), na które składały się koszty poboru składki 2081,9 tys. zł (92,1% planu po zmianach), umorzenia należności 91 808,7 tys. zł (44,9% planu po zmianach¹³⁰), wpłaty do budżetu państwa (refundacja kosztów poniesionych przez Ministerstwo na obsługę FGŚP, tj. wynagrodzenia i pozostałe koszty obsługi) 4218,6 tys. zł (73,4%), różne przelewy (refundacja kosztów poniesionych przez marszałków województw na obsługę FGŚP, tj. wynagrodzenia i pozostałe koszty obsługi) – 23 699,7 tys. zł (85,2%).

Koszty obsługi w zakresie przeciwdziałania COVID-19 – 14 503,3 tys. zł (93,1% planu po zmianach).

Dysponent Funduszu brał udział w opracowaniu przepisów dotyczących wsparcia udzielanego w ramach ustawy o COVID-19. Odpowiadał również za opracowanie procedury wnioskowania, przekazywania i rozliczania środków z FGŚP do WUP na ten cel. Prace związane z tworzeniem ustawy o COVID-19 z ramienia cz. 31 koordynował Departament Prawny MRPiPS. W prace merytoryczne w zakresie wsparcia, o którym mowa w art. 15g, art. 15gg, art. 15gga, art. 15ga zaangażowany był Departament Funduszy (do 5 października 2020 r. działający w MRPiPS, a później w MRPiT), przez który zostały również przygotowane przepisy dotyczące finansowania zadań z FGŚP (art. 31a ustawy o COVID-19). Ustalenia w tym zakresie zostały opisane w części dotyczącej nieprawidłowości.

(akta kontroli: tom VII, str. 451-456, 571,573)

Środki FGŚP na zadania, o których mowa w art. 15g, 15ga, 15gg, 15gga ustawy o COVID-19 były przekazywane do WUP na podstawie złożonych wniosków. Formularz wniosku opracował Departament Funduszy. Nie przewidywał on ani określenia art. ustawy o COVID-19, z którego ma być udzielane wsparcie, ani nawet liczby i branży podmiotów, które zwracają się o pomoc. WUP składał zbiorcze wnioski, a Dysponent Funduszu przyznawał i wypłacał wnioskowane kwoty. Dysponent Funduszu w momencie przekazywania środków urzędem pracy nie posiadał informacji na jakie świadczenia i dla jakich podmiotów zostaną one przeznaczone. Ustalenia w tym zakresie zostały przedstawione w części dotyczącej nieprawidłowości.

(akta kontroli: tom IX, str. 137-145, tom X, str. 440-443)

W roku 2020 dysponent przekazał do WUP środki w wysokości 11 444 801,5 tys. zł oraz na koszty obsługi 14 625,1 tys. zł. Ostateczne poniesione wydatki na przeciwdziałanie i zwalczanie COVID-19 wyniosły 11 090 368,5 tys. zł oraz na koszty obsługi 14 503,3 tys. zł.

WUP wypłaciły ze środków FGŚP świadczenia¹³¹ przeznaczone na dofinansowanie wynagrodzenia pracowników:

- objętych przestojem ekonomicznym (na podstawie art. 15g ustawy o COVID-19) w kwocie 790 710,2 tys. zł¹³². Liczba pracowników objętych wsparciem wyniosła 326 872;

¹²⁹ Art. 10 ust. 1 ustawy o szczególnych rozwiązaniach służących realizacji ustawy budżetowej na rok 2020.

¹³⁰ Poziom wykonania planu finansowego w zakresie umorzeń należności jest ściśle związany z wystąpieniem epidemii i koniecznością realizacji przez wojewódzkie urzędy pracy wniosków o przyznanie świadczeń na rzecz ochrony miejsc pracy zgodnie z ustawą o COVID-19.

¹³¹ Wskazane kwoty dotyczą świadczeń wypłaconych Beneficjentom i nie obejmują ewentualnych późniejszych pomniejszeń.

¹³² W tym 677 417,5 tys. zł na dofinansowanie wynagrodzeń pracowników i 113 292,7 tys. zł na opłacenie składek należnych od pracodawcy na ubezpieczenia społeczne od wypłaconych świadczeń.

- objętych obniżonym wymiarem czasu pracy (na podstawie art. 15g ustawy o COVID-19) w kwocie 5 567 648,1 tys. zł¹³³. Liczba pracowników objętych wsparciem wyniosła 1 378 243;
- nieobjętych przestojem ekonomicznym ani obniżonym wymiarem czasu pracy (na podstawie art. 15gg ustawy o COVID-19) w kwocie 5 173 755,4 tys. zł¹³⁴. Liczba pracowników objętych wsparciem wyniosła 1 203 956;
- którzy wykonują czynności zawodowe dotyczące zabytku lub infrastruktury z nim związanej (na podstawie art. 15ga ustawy o COVID-19) w kwocie 13 986,3 tys. zł. Liczba pracowników objętych wsparciem wyniosła 1646.

(akta kontroli: tom IX, str. 137-145, tom X, str. 440-443, 538-539)

Dysponent Funduszu dysponuje informacjami na temat wsparcia z FGŚP, pochodzącymi z systemu teleinformatycznego wojewódzkich urzędów pracy VIATOR. Dane obejmują: liczbę złożonych wniosków, liczbę wniosków rozpatrzonych pozytywnie, liczbę wniosków rozpatrzonych negatywnie i liczbę wniosków nierozpatrzonych, liczbę pracowników objętych wsparciem i kwotę dofinansowania.

(akta kontroli: tom X, str. 461-466, 538-539)

Wsparcie w ramach art. 15g, art. 15ga i art. 15gg ma być udzielane do końca czerwca 2021 r. Wsparcie na podstawie art. 15gga ma być udzielane do końca marca 2021 r. Zgodnie z art. 31a ust. 7 i 8 ustawy o COVID-19, środki na realizację zadań przewidzianych w art. 15g, art. 15ga i art. 15gg podlegają rozliczeniu i zwrotowi na rachunek bankowy Dysponenta Funduszu do dnia 31 sierpnia 2021 r. Natomiast środki na realizację wsparcia przewidzianego w art. 15gga, podlegają rozliczeniu w terminie dwóch miesięcy od zakończenia okresu realizacji zadania. Wówczas wojewódzkie urzędy pracy prześlą do Dysponenta Funduszu informacje w zakresie wykorzystania środków FGŚP na ochronę miejsc pracy z uwzględnieniem kwoty wydatkowanych środków, oraz liczby osób objętych wsparciem, w podziale na poszczególne instrumenty udzielonej pomocy.

(akta kontroli: tom X, str. 461-466)

NIK uzyskał od trzech WUP¹³⁵, które udzielały pomocy w ramach instrumentów mających na celu przeciwdziałanie negatywnym skutkom epidemii COVID-19, dane na temat wsparcia udzielonego trzem podmiotom, którym przekazano najwyższe kwoty. Trzy podmioty, który w województwie mazowieckim otrzymały łączne najwyższe kwoty wsparcia, dostały odpowiednio: 419 261 tys. zł, 102 420,2 tys. zł i 96 499,7 tys. zł, w przypadku województwa wielkopolskiego: 112 318,8 tys. zł i 47 079 tys. zł i 17 106,5 tys. zł, zaś w przypadku województwa śląskiego: 303 602,1 tys. zł, 166 872,6 tys. zł i 56 324,9 tys. zł. Cztery z nich to przedsiębiorstwa z większościowym udziałem Skarbu Państwa.

Dyrektorzy WUP wskazali, że instrumenty wsparcia wprowadzone ustawą o COVID-19 wiązały się z bardzo dużą liczbą nowych zadań dla pracowników WUP, a ich realizacja była utrudniona przez pojawiające się problemy informatyczne (głównie z systemem WUP-VIATOR), problemy związane z organizacją pomocy (wnioskodawcy zwłaszcza w początkowej fazie mieli problemy z wyborem właściwej formy wsparcia oraz prawidłowego adresata wniosku), problemy prawne i interpretacyjne (przepisy tarczy antykryzysowej były wprowadzane w trybie nagłym, a te same formy pomocy nakładały się na siebie, np. pomoc na koszty związane z wynagrodzeniami pracowników można było uzyskiwać z różnych źródeł. Przepisy były ciągle

¹³³ W tym 4 773 460,1 tys. zł na dofinansowanie wynagrodzeń pracowników i 794 188,1 tys. zł na opłacenie składek należnych od pracodawcy na ubezpieczenia społeczne od wpłaconych świadczeń.

¹³⁴ W tym 4 495 341,1 tys. zł na dofinansowanie wynagrodzeń pracowników i 678 414,3 tys. zł na opłacenie składek należnych od pracodawcy na ubezpieczenia społeczne od wpłaconych świadczeń.

¹³⁵ WUP w Warszawie, Poznaniu i Katowicach.

nowelizowane, zakres pomocy rozszerzany, ostateczny termin składania wniosków przedłużany. Uchwalane w tak szybkim tempie przepisy były niejednoznaczne, co powodowało trudności w ich interpretacji, zarówno wśród wnioskodawców, jak i podmiotów realizujących zadania wynikające z ustawy), problemy związane z kwarantanną (nieobecności pracowników i utrudniona bezpośrednia obsługa interesantów), brak wystarczających środków finansowych na obsługę zadań oraz braki kadrowe (niewystarczająca liczba pracowników spowodowana nowymi zadaniami).

(akta kontroli: tom XI, str. 1-589)

Koszty ogółem związane z obsługą Funduszu w 2020 r. wyniosły 27 273 tys. zł, tj. 91,4% kwoty planowanej, z tego koszty administracyjne Funduszu wyniosły 6270 tys. zł i stanowiły 85,5% kwoty planowanej i 23% kosztów obsługi Funduszu. Natomiast koszty z tytułu wynagrodzeń wyniosły 21 003 tys. zł i stanowiły 93,4% kwoty planowanej i 77% kosztów obsługi Funduszu. Relacja kosztów obsługi Funduszu do kosztów ogółem wyniosła 0,24%.

(akta kontroli: tom VII, str. 457-460)

Na koniec 2020 r., zgodnie ze sprawozdaniem Rb-40 z wykonania planu finansowego FGŚP, zobowiązania Funduszu wyniosły 641 719,4 tys. zł. W porównaniu do stanu na koniec 2019 r. były wyższe o 618 232,9 tys. zł (2632,3%). Wyższy stan zobowiązań na koniec 2020 r. w stosunku do planu oraz stanu na koniec 2019 r. wynikał z faktu, że WUP otrzymane z Funduszu środki na dofinansowanie wynagrodzeń objętych i nieobjętych przestojem ekonomicznym albo obniżonym wymiarem czasu pracy oraz świadczeniami na rzecz ochrony miejsc pracy w związku z COVID-19, które nie zostały przekazane do pracodawców zakwalifikowały jako zobowiązania.

(akta kontroli: tom VII, str. 452-453, 475-479, 571-573, 585-586)

Szczegółowym badaniem objęto 28 zapisów księgowych na łączną kwotę 487,3 tys. zł, co stanowiło 43,1% podlegających badaniu kosztów rodzajowych. Próba została dobrana celowo spośród 334 zapisów księgowych o łącznej wartości 1090,2 tys. zł.

W badanej próbie nie stwierdzono nieprawidłowości pod względem poprawności wyboru trybów udzielania zamówień publicznych oraz wyłączenia stosowania ustawy Pzp. Wydatki ponoszono zgodnie z planem finansowym FGŚP oraz zgodnie z zasadami gospodarowania środkami publicznymi, tj. dokonywania wydatków w sposób celowy i oszczędny oraz tak, aby uzyskiwać najlepsze efekty z danych nakładów, a także w sposób umożliwiający terminową realizację zadań. Dowody i odpowiadające im zapisy księgowe zawierały elementy wymagane przepisami uor.

(akta kontroli: tom IX, str. 206-279, 282-399)

W 2020 r. MRPiPS/MRiPS w oparciu o ustawę Pzp przeprowadziło siedem postępowań o udzielenie zamówienia publicznego finansowanych w całości lub w części z FGŚP. W wyniku ich realizacji w okresie tym poniesiono wydatek w wysokości 31,6 tys. zł. W tym samym roku MRiPS zawarło 41 umów o wartości jednostkowej do 30 tys. euro netto z wyłączeniem stosowania ustawy Pzp finansowanych w całości lub części z FGŚP, wartość poniesionych z tego tytułu wydatków w 2020 r. wynosiła 157,9 tys. zł.

(akta kontroli: tom VI, str. 145, 237-246)

Szczegółowemu badaniu poddano dwa zamówienia publiczne wybrane w sposób celowy, przeprowadzone w oparciu o ustawę Pzp, o łącznej wartości 651,7 tys. zł, na które w 2020 r. z FGŚP wydatkowano 2,7 tys. zł¹³⁶, tj.:

¹³⁶ W pozostałym zakresie w ramach badanych zamówień łączna wysokość poniesionych wydatków z budżetu państwa wynosiła 113,6 tys. zł – z cz. 31 - 40,1 tys. zł, cz. 44 - 62,9 tys. zł oraz z cz. 63 - 10,6 tys. zł.

- postępowanie o udzielenie zamówienia publicznego przeprowadzone w trybie przetargu nieograniczonego na utrzymanie w stałej sprawności technicznej instalacji klimatyzacyjnych w budynkach MRPiPS, zlokalizowanych w Warszawie przy ulicach: Nowogrodzkiej 1/3/5, Brackiej 4, Żurawiej 4a, Limanowskiego 23¹³⁷. Wartość zawartej z tego tytułu umowy wynosiła 207,3 tys. zł, z czego w 2020 r. w ramach FGŚP poniesiono wydatek 1,3 tys. zł;
- postępowanie o udzielenie zamówienia publicznego przeprowadzone w trybie przetargu nieograniczonego na sukcesywną dostawę materiałów eksploatacyjnych¹³⁸. Wartość zawartej z tego tytułu umowy wynosiła 444,4 tys. zł, z czego w 2020 r. w ramach FGŚP poniesiono wydatek 1,4 tys. zł.

(akta kontroli: VII, str. 436-451, 484-502)

Badaniem objęto jedno zamówienie wyłączone z obowiązku stosowania ustawy Pzp na podstawie art. 4 pkt 8 ustawy Pzp na wykonanie dokumentacji wykonawczej dotyczącej remontu instalacji wodociągowej i instalacji oddymiania grawitacyjnego, w budynku przy ul. Rzeźnickiej 58 w Gdańsku oraz pełnienie nadzoru autorskiego w okresie wykonywania robót budowlanych objętych dokumentacją dobraną w sposób celowy. Wartość zawartej z tego tytułu umowy oraz poniesionego w 2020 r. wydatku z FGŚP wynosiła 24,7 tys. zł. Realizacja tego zamówienia była zgodna z obowiązującą w MRiPS procedurą, poniesione wydatki były celowe, gospodarne i rzetelnie udokumentowane.

(akta kontroli: tom VII, str. 539-550)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Sprawowanie niedostatecznej kontroli zarządczej w zakresie opracowania procedury wnioskowania oraz przekazywania środków z FGŚP dla wojewódzkich urzędów pracy na instrumenty wsparcia przewidziane w ustawie o COVID-19 oraz ich rozliczania, co mogło skutkować wydatkowaniem w 2020 r. ze środków FGŚP kwoty 11 090 368,5 tys. zł niezgodnie z art. 44 ust. 3 pkt 1 ufp, tj. w sposób celowy i oszczędny z zachowaniem zasad uzyskiwania najlepszych efektów z danych nakładów oraz optymalnego doboru metod i środków służących osiągnięciu założonych celów.

Z ustaleń kontroli wynika, że:

- projektowanie wsparcia nie zostało poprzedzone analizami ekonomicznymi w zakresie rynku pracy, w szczególności potrzeb i oczekiwań przedsiębiorców i innych podmiotów oraz pracowników w zakresie ochrony istniejących miejsc pracy. Analiz takich nie prowadzono również w późniejszym czasie, czyli przed kolejnymi nowelizacjami ustawy.

Zgodnie z wyjaśnieniami Dyrektora Generalnego MRPiT, nie prowadzono analiz i sprawozdawczości, które umożliwiałyby bieżącą ocenę zasadności udzielanego wsparcia, ponieważ zbieranie dodatkowych informacji wiązałoby się z dodatkowymi działaniami po stronie urzędów pracy, a te informowały o trudnej sytuacji kadrowej. Dodatkowo, Departament Funduszy uczestniczył w pracach nad tworzeniem oraz modyfikacjami instrumentów przewidzianych w ustawie o COVID-19, ale ich ostateczny kształt nie zawsze był tożsamy z propozycjami Departamentu oraz nie wszystkie rozwiązania finansowane z FGŚP były autorstwa MRPiPS.

(akta kontroli: tom X, str. 454-460, 495-501, 505-514)

- opracowane formularze wniosków o przyznanie środków nie zawierały podstawowych informacji o typie wnioskowanych świadczeń (z którego art.

¹³⁷ Numer referencyjny 2/BA/PN/2020.

¹³⁸ Numer referencyjny 14/BA/PN/2020

ustawy o COVID-19) oraz liczbie i typie podmiotów, które zostaną nimi objęte, co skutkowało przekazywaniem do WUP środków z FGŚP w wysokości określonej zbiorczym wnioskiem bez minimalnej weryfikacji i wiedzy o ich przeznaczeniu.

Zgodnie z wyjaśnieniami Dyrektora Generalnego MRPiT, przekazywanie środków FGŚP według beneficjentów i rodzaju udzielonej im pomocy, odbywało się na poziomie wojewódzkiego urzędu pracy. Dysponent, zgodnie z ustawą o COVID-19 miał zabezpieczyć w planie FGŚP odpowiednie środki na ten cel.

(akta kontroli: tom IX, str. 137-145, tom X, str. 440-443, 505-514)

- system WUP-VIATOR nie dawał możliwości korekty wniosku o przyznanie świadczeń z art. 15g.

Zgodnie z wyjaśnieniami Dyrektora Generalnego MRPiT, ponieważ wzór wniosku nie uwzględniał możliwości wnoszenia korekt, nie został on również przewidziany w wersji elektronicznej formularza. Ewentualne uzupełnienia/zmiany do wniosków są możliwe do wnoszenia przez przedsiębiorców w formie złożenia „Pisma w sprawie”. System WUP-Viator umożliwia natomiast pracownikom urzędów wprowadzanie korekt do wniosków, o które wnioskują w ww. formie przedsiębiorcy. Mając na względzie potrzeby zgłaszane przez wojewódzkie urzędy pracy, w kolejnych instrumentach wsparcia, które udzielane są w ramach instrumentów z art. 15gg i 15gga ustawy, uwzględniono i zaimplementowano możliwość wnoszenia korekt do wniosków.

W ocenie NIK wprowadzenie funkcjonalności, o której mowa powyżej pozwoliłoby na ograniczenie czasu niezbędnego do rozpatrzenia wniosków przez WUP (korekty wniosków byłyby wprowadzane przez wnioskodawców, a nie pracowników WUP), jak również do ograniczenia liczby wniosków pozostawianych bez rozpatrzenia (np. w sytuacji gdy wnioskodawca złożył kilka wniosków będących korektami).

(akta kontroli: tom X, str. 481-487)

- zasady rozliczania pomocy udzielonej na podstawie art. 15g ustawy o COVID-19 zostały opublikowane dopiero 8 lipca 2020 r., tj. po upływie terminu rozliczeń dla części Beneficjentów.

Zgodnie z wyjaśnieniami Dyrektora Generalnego MRPiT, było to spowodowane liczbą realizowanych jednocześnie zadań przez pracowników Departamentu Funduszy¹³⁹. W ocenie NIK prowadziło to do ryzyka opóźnień w składaniu rozliczeń przez Beneficjentów pomocy lub konieczności ponownego rozliczania się przez podmioty, które rozliczyły się przed opublikowaniem zasad.

(akta kontroli: tom X, str. 454-460)

- wykaz pracowników uprawnionych do uzyskania pomocy na rzecz ochrony miejsc pracy z art. 15g ustawy o COVID-19 (tzw. kalkulator¹⁴⁰) pierwotnie nie pomniejszał pomocy, jaka miała zostać udzielona pracodawcy, o składkę na ubezpieczenie zdrowotne, w przypadku, gdy pracodawca ten skorzystał ze zwolnienia ze składki ZUS na podstawie art. 31zo ustawy o COVID-19, a zwolnienie to oprócz składek na ubezpieczenia społeczne zawiera również zwolnienie ze składki zdrowotnej.

¹³⁹ Zgodnie z wyjaśnieniami, w czerwcu 2020 r. obsługą instrumentu z art. 15g oraz art. 15ga w ramach Departamentu Funduszy zajmowało się od pięciu do siedmiu osób. Uruchomienie wsparcia z art. 15g spowodowało konieczność udzielania wielu wyjaśnień. Ponadto pracownicy byli zaangażowani w przygotowanie przepisów do wsparcia przewidzianego w art. 15gg ustawy o COVID-19. Konieczne było również przygotowanie wniosku o przyznanie świadczeń, które obejmowało uzgodnienia w zakresie jego elektronicznej wersji z Wykonawcą.

¹⁴⁰ Kalkulator to plik w formacie xlsx, będący załącznikiem do wniosku rozliczeniowego dla instrumentu z art. 15g.

Dyrektor Departamentu Kontroli i Audytu MRPiT wyjaśniła, że po uzyskaniu informacji o błędzie wykaz pracowników (kalkulator) został niezwłocznie zaktualizowany przez Departament Informatyki ówczesnego MRPiPS, zaś Beneficjenci pomocy nie byli obciążani odsetkami z tytułu nieterminowego rozliczenia środków w związku z koniecznością zwrotu nadmiernie pobranej pomocy.

(akta kontroli: tom X, str. 410-417)

- często zmieniane regulacje prawne powodowały konieczność formułowania na bieżąco w trakcie roku wytycznych/zaleceń/rekomendacji, co mogło skutkować brakiem jednolitej praktyki stosowanej przez różne urzędy pracy w zakresie takich samych stanów faktycznych oraz beneficjentów znajdujących się w analogicznej sytuacji.

Zgodnie z wyjaśnieniami Dyrektora Generalnego MRPiT, wynikało to ze skali nowych rozwiązań wprowadzonych do systemu prawnego. Każda zmiana prawa rodzi konieczność przedstawiania wyjaśnień urzędom działającym na podstawie tych regulacji prawnych. W ustawie o COVID-19 nałożono na urzędy pracy zadania wcześniej przez nie nierealizowane, co skutkowało ogromną liczbą pytań.

- określając zakres danych podlegających sprawozdawczości nie przewidziano informacji zarządczych na potrzeby dokonywania bieżących i zbiorczych analiz w zakresie prawidłowości wprowadzonych rozwiązań, potrzeb rynku pracy, sytuacji w poszczególnych branżach oraz skuteczności udzielanego wsparcia.

Zgodnie z wyjaśnieniami Dyrektora Generalnego MRPiT, nie prowadzono analiz i sprawozdawczości, które umożliwiłyby bieżącą ocenę zasadności udzielonego wsparcia, ponieważ zbieranie dodatkowych informacji wiązało się z dodatkowymi działaniami po stronie urzędów pracy, które informowały o trudnej sytuacji kadrowej związanej z realizacją nowych zadań.

(akta kontroli: tom X, str. 410-417, 454-466, 481-490)

Odnosząc się do oceny niedostatecznej kontroli zarządczej Dyrektor Generalny MRPiT wyjaśnił, że dysponent FGŚP wprowadził uproszczoną procedurę przekazania środków przez Ministerstwo do wojewódzkich urzędów pracy w celu zapewnienia jak najszybszego przekazywania środków beneficjentom. Pilny charakter udzielanego wsparcia oraz ograniczone zasoby osobowe Dysponenta nie pozwalały na różnicowanie udzielanego wsparcia na etapie wnioskowania o nie według poszczególnych instrumentów, gdyż wydłużyłoby to okres przekazania pomocy beneficjentom.

W ocenie NIK wymienione wyżej nieprawidłowości świadczą o niedostatecznej kontroli zarządczej w zakresie przygotowania zasad wsparcia oraz wydatkowania środków z FGŚP na ten cel. Nie można presją czasu tłumaczyć wydatkowania kwoty ponad 11 miliardów ze środków FGŚP bez nadzoru w zakresie celowości i skuteczności wsparcia dla poszczególnych branż. Przewidziana w ufp oraz standardach określonych przez Ministra Finansów kontrola zarządcza zakłada działania systemowe oraz przyjęcie wskaźników i mierników pozwalających na monitorowanie realizacji celów i zadań. Tymczasem określając obowiązki sprawozdawcze przewidziano dane o charakterze statystycznym, pominięto natomiast informacje, które Dysponent Funduszu powinien uzyskiwać na potrzeby bieżących i podsumowujących analiz w zakresie potrzeb rynku pracy, sytuacji w poszczególnych branżach oraz monitorowania skuteczności wsparcia. Narzędzia te pozwoliłyby na weryfikację efektywności udzielanej pomocy i optymalizację zasad udzielania wsparcia w kolejnych miesiącach.

(akta kontroli: tom X, str. 410-417, 454-471, 481-490, 505-514, tom XII, str. 464-500)

2. Nierzetelne przygotowanie protokołów ZP-PN z przeprowadzonych postępowań przetargowych o numerach referencyjnych 2/BA/PN/2020 i 14/BA/PN/2020 – w miejscu przeznaczonym na określenie kierownika zamawiającego wskazano osoby przez niego upoważnione zaznaczając, że są one kierownikiem zamawiającego

Dyrektor Biura Kontroli i Audytu MRiPS wyjaśnił, że w protokołach ZP-PN nastąpiły omyłki, które poprawiono w trakcie kontroli.

(akta kontroli: tom VI, str. 564-573, tom VII, str. 491,492, 517-518)

3.1.3. Gospodarowanie wolnymi środkami

Stan Funduszu na koniec 2020 r. wyniósł 5 916 741,6 tys. zł¹⁴¹, (stanowił 402,4% planu, tj., więcej o 4 446 419,6 tys. zł) i był o 4 026 609,3 tys. zł (213%) wyższy od stanu na początek roku. Stan środków pieniężnych był wyższy o 4 612 785,8 tys. zł. Wynikało to głównie z niepełnego zrealizowania planu wydatków na dofinansowanie wynagrodzeń pracowników objętych i nieobjętych przestojem ekonomicznym albo obniżonym wymiarem czasu pracy oraz świadczenia na rzecz ochrony miejsc pracy w związku z COVID-19¹⁴².

Dysponent Funduszu, zgodnie z art. 78d ufp, wolne środki przekazywał w zarządzanie, na zasadach określonych w rozporządzeniu Ministra Finansów w sprawie wolnych środków niektórych jednostek sektora finansów publicznych przyjmowanych w zarządzanie terminowe lub zarządzanie overnight.

Wolne środki przekazane w zarządzanie Ministrowi Finansów, według stanu na dzień 31 grudnia 2020 r. wyniosły 4 756 174,2 tys. zł, w tym zarządzanie overnight 3 086 174,2 tys. zł, zarządzanie terminowe 1 670 000 tys. zł.

(akta kontroli: tom VII, str. 462-464, 571-573)

Średni miesięczny stan środków przekazywanych w zarządzanie overnight do Ministra Finansów wyniósł 1 637 103,3 tys. zł, zaś w zarządzanie terminowe 1 049 833,3 tys. zł¹⁴³.

W 2020 r. założono łącznie 57 dyspozycji przekazania środków w zarządzanie terminowe, w tym: 15 dyspozycji na okres 1-10 dni; siedem dyspozycji na okres 11-20 dni; jedną dyspozycję na okres 21-30 dni; jedną dyspozycję na okres 31-40 dni; jedną dyspozycję na okres 41-50 dni; dziewięć dyspozycji na okres 51-100 dni; siedem dyspozycji na okres 101-200 dni; 16 dyspozycji na okres powyżej 200 dni.

Odsetki bankowe od wolnych środków pieniężnych przekazywanych Ministrowi Finansów w zarządzanie terminowe wyniosły 12 783,9 tys. zł, a odsetki od zarządzania overnight wyniosły 55,9 tys. zł.

Przekazywanie wolnych środków w zarządzanie terminowe nie stanowiło zagrożenia dla terminowej realizacji wypłat środków finansowych Funduszu na cele i zadania ustawowe.

(akta kontroli: tom VII, str. 462-464)

W roku 2020 były składane dyspozycje wcześniejszego zwrotu środków przekazanych w zarządzanie terminowe na łączną kwotę 280 000 tys. zł. Działania te wynikały z konieczności zabezpieczenia środków finansowych na zadania związane z przeciwdziałaniem COVID-19.

Dla FGŚP nie opracowano systemu/procedury zarządzania płynnością finansową w sposób służący terminowemu finansowaniu zadań i maksymalizacji przychodów z zarządzania wolnymi środkami, na podstawie którego monitorowano by i decydowano o terminach lokowania środków, ewentualnych zerwaniach lokat

¹⁴¹ W tym 5 726 090,7 tys. zł stanowiły środki pieniężne.

¹⁴² Nie zrealizowano planowanych wydatków na kwotę 3 723 128,1 tys. zł.

¹⁴³ Wg stanów na koniec miesiąca.

w przypadku zagrożenia realizacji zadań czy wprowadzenia nowych ustawowych zadań Funduszu z uwzględnieniem, że gospodarka finansowana Funduszu posiadającego tak znaczne środki pieniężne nie powinna być pozostawiona wyłącznie komórce finansowej.

(akta kontroli: tom X, str. 371-380)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono nieprawidłowość polegającą na nieopracowaniu i niewdrożeniu strategii zarządzania płynnością Funduszu w sposób służący terminowemu finansowaniu zadań i maksymalizacji przychodów z zarządzania wolnymi środkami.

Dyrektor Departamentu Budżetu i Finansów MRPiT wyjaśnił, że podjęte zostały doraźne działania w zakresie zwiększenia częstotliwości i wydłużenia terminu lokowania środków. Dodatkowo, Departament Budżetu MRPiPS zaproponował powołanie przez Ministra zespołu, którego zadaniem byłoby opracowanie procedury zarządzania płynnością, a na kolejnych etapach monitorowanie i decydowanie o terminach lokowania środków, ewentualnych zerwaniach lokat w przypadku zagrożenia realizacji zadań czy wprowadzenia nowych ustawowych zadań funduszu z uwzględnieniem, że gospodarka finansowana funduszem posiadającym tak znaczne środki pieniężne nie powinna być pozostawiona wyłącznie komórce finansowej. Jednakże z uwagi na wystąpienie na terenie Polski stanu epidemii SARS-CoV-2, zadaniami priorytetowymi dla dysponenta FGŚP stało się zabezpieczenie środków Funduszu na realizację zadań w zakresie łagodzenia ekonomicznych skutków rozprzestrzeniania się COVID-19.

(akta kontroli: tom X, str. 372-380)

3.1.4. Realizacja zadań

Opis stanu
faktycznego

W układzie zadaniowym zadania FGŚP zostały ujęte w funkcji 14 *Rynek Pracy* i były realizowane w ramach zadania 14.2 – *Budowa nowoczesnych stosunków i warunków pracy* oraz podzadania 14.2.3 – *Ochrona roszczeń pracowniczych*. Dla zadania i podzadania przyporządkowano cel: *zabezpieczenie wypłaty świadczeń pracowniczych* oraz miernik realizacji: *liczba osób, którym wypłacono świadczenia z FGŚP*. Zarówno cel i miernik odnosiły się do głównego zadania, dla którego został powołany Fundusz, tj. zapewnienia pracownikom ochrony w zakresie należitych świadczeń niezaspokojonych przez niewypłacalnych pracodawców. Miernik został zaplanowany na poziomie 15 730 osób, a zrealizowany na poziomie 15 322 osób, tj. 97,4% liczby planowanej. Dyrektor Departamentu Funduszy wyjaśnił, że źródłem danych do określenia wartości docelowej były informacje przekazane przez WUP na podstawie załącznika nr 1 do rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 16 grudnia 2011 r. w sprawie informacji dotyczących gospodarki środkami FGŚP, przekazywanych przez marszałków województw dysponentowi Funduszu¹⁴⁴. Na etapie tworzenia planu finansowego na 2020 rok, WUP przekazyują do dysponenta Funduszu zestawienia dotyczące zarówno planu na kolejny rok budżetowy jak i przewidywanego wykonania bieżącego roku, które stanowią podstawę do sporządzenia projektu planu FGŚP. Przekazywane przez wojewódzkie urzędy pracy dane wynikają z rozeznania kondycji lokalnych przedsiębiorców.

Na realizację zadania poniesiono koszty w wysokości 11 550 825,8 tys. zł¹⁴⁵, co stanowiło 75,1% planu po zmianach.

(akta kontroli: tom VII, str. 587, tom X, str. 422-439)

¹⁴⁴ Dz. U. z 2018 r. poz. 195, dalej: w sprawie informacji dotyczących gospodarki środkami FGŚP.

¹⁴⁵ W porównaniu do kosztów poniesionych na realizację zadania w 2019 r. (tj. 2 329 522 tys. zł) wzrosły o 395,8%. Wzrost kosztów wynikał z finansowania ze środków FGŚG zapisów ustawy o COVID-19.

Stopień wykonania planu finansowego FGŚP monitorowany był w oparciu o dane zawarte w sprawozdaniach sporządzanych przez dysponenta FGŚP – Rb-33 oraz Rb-40 z wykonania planu finansowego państwowego funduszu celowego.

Na podstawie ww. sprawozdań dokonywana była w okresach sprawozdawczych analiza wykonania zadań Funduszu, podejmowane były decyzje o dokonaniu niezbędnych przesunięć w planie lub o zwiększeniu kosztów Funduszu do wysokości niezbędnych potrzeb.

(akta kontroli: tom X, str. 372-380)

Stwierdzone
nieprawidłowości
OCENA CZĄSTKOWA

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Plan przychodów FGŚP został wykonany prawidłowo. W wyniku kontroli próby poniesionych kosztów Funduszu stwierdzono, że zostały one poniesione z zachowaniem zasad gospodarowania środkami publicznymi określonych w ufp i aktach wykonawczych. Koszty poniesione zostały na realizację zadań ustawowych. Kontrola zarządcza w zakresie opracowania procedury wnioskowania oraz przekazywania i rozliczania środków z FGŚP do wojewódzkich urzędów pracy na wsparcie z ustawy o COVID-19 była w ocenie NIK niewystarczająca. MRiPS nie w pełni rzetelnie przygotowywało protokoły ZP-PN z przeprowadzonych postępowań przetargowych. Wniosek pokontrolny z kontroli P/19/013 – Zarządzanie długiem publicznym i płynnością jednostek sektora finansów publicznych, dotyczący opracowania i wdrożenia strategii zarządzania płynnością Funduszu w sposób służący terminowemu finansowaniu zadań i maksymalizacji przychodów z zarządzania wolnymi środkami nie został zrealizowany.

OBSZAR
Opis stanu
faktycznego

3.2. Sprawozdawczość

Kontrolą objęto prawidłowość sporządzania sprawozdań za 2020 r. przez dysponenta FGŚP:

- z wykonania określonego w ustawie budżetowej na rok 2020 r. planu finansowego państwowego funduszu celowego (Rb-33, Rb-40),
- stanie należności oraz wybranych aktywów finansowych (Rb-N),
- o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji (Rb-Z),
- rocznego sprawozdania z wykonania planu finansowego w układzie zadaniowym (Rb-BZ2).

Kwoty wykazane w wymienionych sprawozdaniach były zgodne z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej. Sprawozdania były sporządzane automatycznie z wykorzystaniem systemów informatycznych. Poszczególne pozycje sprawozdań były powiązane z księgami rachunkowymi. Sprawozdania zostały sporządzone prawidłowo pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym.

(akta kontroli: tom VII, str. 542-550, 568-587, 613-631)

W MRPiPS nie zamknięto ksiąg rachunkowych na dzień 5 października 2020 r. i nie nastąpiło ich otwarcie w MRPiT na dzień 6 października 2020 r.

Na dzień 5 października 2020 r. sporządzono sprawozdanie Rb-33 co było możliwe dzięki temu, że obejmuje ono dane z zakresu ewidencji księgowej prowadzonej na poziomie dysponenta Funduszu. Zgodnie z wyjaśnieniami Dyrektor Departamentu Budżetu MRiPS, sprawozdanie sporządzono na podstawie ewidencji zaksięgowanych zdarzeń gospodarczych. Dane w zakresie obrotów zostały zweryfikowane ze stanami środków na rachunku bankowym na ten dzień, zaś ewidencja zdarzeń gospodarczych dotyczących funduszy celowych odbywa się na koncie 853 *Fundusze celowe*. Zapisy na tym koncie umożliwiają ustalenie stanu funduszu na dany moment. Saldo tego konta wyraża stan funduszu celowego. Sprawozdanie

zostało podpisane przez Głównego Księgowego do spraw Funduszy¹⁴⁶ oraz – z upoważnienia Dysponenta Funduszu¹⁴⁷ – przez dyrektora Biura Budżetu i Finansów MRiPS. Sprawozdanie zostało sporządzone dopiero 8 lutego 2021 r. i przekazane do MRPiT 9 lutego 2021 r.

Jak wyjaśniła Dyrektor Departamentu Budżetu MRiPS, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Rozwoju i Finansów w sprawie sprawozdawczości budżetowej okresami sprawozdawczymi dla państwowych funduszy celowych jest kwartał. Z uwagi na dokonane reorganizacje resortów w miesiącu październiku, pierwszym okresem sprawozdawczym jest IV kwartał 2020 r. Termin sporządzenia sprawozdania za IV kwartał określony jest na 60 dzień po upływie okresu sprawozdawczego, czyli 1 marca 2021 r. Jednocześnie zgodnie z § 6 ust. 3 rozporządzenia sprawozdania, w przypadku dokonania w ciągu roku zmiany organu dysponującego częścią, sporządzane są z uwzględnieniem danych ze sprawozdań sporządzonych przez organ poprzednio dysponujący częścią na dzień kończący uprawnienia do dysponowania częścią. Wobec powyższego, rozporządzenie precyzuje wyłącznie graniczny termin przekazania sprawozdań, w przypadku zmiany organu dysponującego częścią budżetu państwa, ustalając go na „nie później niż trzy dni przed upływem sporządzenia sprawozdań”, co umożliwia ujęcie danych w sprawozdaniu organu przejmującego uprawnienia dysponowania częścią. Przepisy rozporządzenia nie precyzują terminu, w jakim powinno zostać sporządzone sprawozdanie przez dysponenta na dzień kończący uprawnienia do dysponowania częścią budżetową. Sporządzenie sprawozdania dopiero w dniu 8 lutego 2021 r. wynikało z priorytetyzacji zadań dysponenta FGŚP.

Sprawozdanie Rb-40 nie zostało sporządzone. Zgodnie z wyjaśnieniami, wynikało to z braku danych o tytułach realizowanych zadań przekazywanych przez marszałków województw na podstawie rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej w sprawie informacji dotyczących gospodarowania środkami FGŚP, przekazywanych przez marszałków województw dysponentowi funduszu. MRPiPS nie zleciło wcześniejszego sporządzenia sprawozdań przez PUP i WUP, które pozwoliłyby na sporządzenie rzetelnych sprawozdań Rb-40 na dzień zakończenia dysponowania częścią 31 uznając, że nie ma do tego podstawy prawnej. Rozporządzenie określa terminy na przekazywanie informacji kwartalnych, nie przewiduje natomiast odrębnej formy i terminu przekazania stosownych informacji, dlatego Dysponent Funduszu ich nie posiadał.

(akta kontroli: tom X, str. 338-356, 403-409, 632-638)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie zaopiniowała roczne sprawozdania za 2020 r. z wykonania planu finansowego FGŚP oraz sprawozdania za IV kwartał 2020 r. w zakresie operacji finansowych.

Sprawozdania zostały sporządzone terminowo i prawidłowo pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym, na podstawie danych wynikających z ewidencji księgowej. Stosowany system kontroli zarządczej w MRiPS zapewniał w sposób racjonalny kontrolę prawidłowości i terminowości sporządzonych sprawozdań. W MRPiPS nie zamknięto ksiąg rachunkowych na dzień 5 października 2020 r. i nie nastąpiło ich otwarcie w MRPiT na dzień 6 października 2020 r. Sprawozdanie Rb-33 wg stanu na dzień 5 października 2020 r. zostało sporządzone dopiero w dniu 8 lutego 2021 r. przekazane do MRPiT w dniu 9 lutego

¹⁴⁶ Będącego od 6 października 2020 r. pracownikiem MRPiT.

¹⁴⁷ Upoważnienie Ministra RPiT z dnia 13 października 2020 r. nr MRPiT/48-UM/20.

2021 r. Sprawozdanie Rb-40 wg stanu na dzień 5 października 2020 r. nie zostało sporządzone.

VII. Wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące wnioski:

Wnioski

1. Wzmocnienie kontroli zarządczej w zakresie prac legislacyjnych, weryfikacji prawidłowości wprowadzonych rozwiązań, prawidłowości wydatkowania i rozliczania środków przeznaczonych na przeciwdziałanie negatywnym skutkom epidemii w ramach instrumentów określonych w ustawie z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz sprawozdawczości, a także analiz w zakresie rozpoznania potrzeb oraz skuteczności udzielanego wsparcia.
2. Opracowanie i wdrożenie strategii zarządzania płynnością Funduszu Pracy oraz Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych w sposób służący terminowemu finansowaniu zadań i maksymalizacji przychodów z zarządzania wolnymi środkami.

VIII. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie¹⁴⁸ umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do Prezesa Najwyższej Izby Kontroli. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Warszawa, 20 kwietnia 2021 r.

Wiceprezes
Najwyższej Izby Kontroli
Tadeusz Dziuba

.....
podpis

¹⁴⁸ Najwyższa Izba Kontroli zwraca się z prośbą o zgłaszanie, w miarę możliwości, zastrzeżeń opatrzonych kwalifikowanym podpisem elektronicznym, na adres elektronicznej skrzynki podawczej (ePUAP) NIK lub na adres mailowy NIK wskazany w stopce na pierwszej stronie niniejszego wystąpienia. W przypadku zaś nadania pisma z zastrzeżeniami (pisma opatrzonego własnoręcznym podpisem) w placówce pocztowej operatora wyznaczonego, NIK zwraca się z prośbą o dodatkowe przekazanie skanu tych zastrzeżeń na ww. adres mailowy.